

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักเพื่อประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนตนเองจำนวน 25 โรงเรียน ตามองค์ประกอบของระบบการประเมินภายในที่เสนอโดย สุวิมล ว่องวานิช (2543) ในประเด็นที่เกี่ยวกับการวางแผนการประเมิน การเก็บข้อมูลและการประมวลผล การตรวจสอบการประเมิน การรายงานผลการประเมิน และการใช้ผลการประเมิน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหลักและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการประเมินภายในของโรงเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบความแตกต่างของการออกแบบระบบการประเมินภายในระหว่างสังกัดและค่าเฉลี่ยของระดับความเหมาะสมของวิธีการประเมินระหว่างสังกัดโดยใช้สถิติทดสอบ ANOVA

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์และกำหนดข้อรายการที่สะท้อนวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน
2. ผลการสร้างและพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักเพื่อประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน
3. ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก (KEC) ที่พัฒนาขึ้น
4. ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายใน โดยเสนอผลการวิเคราะห์เป็นรายโรงเรียนและรายสังกัด ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอรรถประโยชน์ (U) ด้านความเป็นไปได้ (F) ด้านความเหมาะสม (P) และด้านความถูกต้อง (A)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และกำหนดข้อรายการที่สะท้อนวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน

ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบใหญ่ 20 องค์ประกอบย่อย ที่ได้กำหนดขึ้นมาเป็นกรอบในการสร้างแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก และกำหนดข้อรายการที่สะท้อนวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน สำหรับใช้ในการตรวจสอบวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนตามองค์ประกอบในการประเมิน 5 ระบบ โดยใช้การสังเคราะห์ เอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการประเมินภายใน

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักตามแนวคิดของ Stufflebeam (2000) มาประยุกต์ใช้ในการสร้างรวมทั้งการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ในขั้นแรก ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยกำหนดข้อ รายการในการตรวจสอบข้อละ 6 รายการ และเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ จากนั้นได้มีการปรับข้อรายการที่จะใช้ในการตรวจสอบในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสม ชัดเจน

กับเกณฑ์การให้คะแนนกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยลดข้อรายการที่ใช้ในการตรวจสอบเหลือข้อละ 5 รายการ แล้วได้นำไปแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักไปตรวจสอบคุณภาพกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่าน โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และมีการปรับโดยเพิ่มและลดข้อรายการ และได้ปรับข้อรายการให้ชัดเจน เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.75 ถึง 1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้มาปรับปรุงข้อรายการอีกครั้งหนึ่ง โดยลดข้อรายการลงเหลือข้อละ 4 รายการ และเกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ เป็นแบบตรวจสอบรายการฉบับจริง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก (KEC) ที่พัฒนาขึ้น

3.1 ผลของการใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก

3.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก ข้อมูลเชิงปริมาณ

ในตอนนี้เสนอผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน ซึ่งแยกออกเป็น 5 องค์ประกอบใหญ่ และ 20 องค์ประกอบย่อย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นรายการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน ส่วนที่สองเป็นพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการประเมินภายในของโรงเรียน ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน ผลปรากฏว่า โดยภาพรวมวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนอยู่ในระดับพอใช้ (2.14)

เมื่อพิจารณาแยกเป็นองค์ประกอบ พบว่าวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนามากที่สุด (2.34) รองลงมาคือ การวางแผนการประเมิน (2.24) และการเก็บข้อมูลและประมวลผล (2.04) ตามลำดับ

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละองค์ประกอบของการประเมิน พบว่า**องค์ประกอบที่ 1** การวางแผนการประเมิน โรงเรียนมีการปฏิบัติที่ถูกหลักการประเมินมากที่สุดคือ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (2.80) รองลงมาคือ การกำหนดขอบเขตการประเมิน (2.36) และการกำหนดแผนการทำงานและการปฏิบัติตามแผน (2.32) ตามลำดับ **องค์ประกอบที่ 2** การเก็บข้อมูลและการประมวลผล พบว่ารายการที่โรงเรียนปฏิบัติถูกหลักการประเมินมากที่สุด คือ การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล (2.36) รองลงมาคือ การกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ถูกประเมินหรือผู้ให้ข้อมูล (2.24) และการวิเคราะห์ข้อมูล (1.96) ตามลำดับ **องค์ประกอบที่ 3** การตรวจสอบการประเมิน พบว่า โรงเรียนมีการตรวจสอบผลการประเมิน (1.96) มากกว่าตรวจสอบวิธีการประเมินที่ใช้ (1.84) **องค์ประกอบที่ 4** การรายงานผลการประเมิน พบว่ารายการที่โรงเรียนปฏิบัติถูกหลักการประเมินมากที่สุดคือ การเผยแพร่ผลการประเมิน (2.36) รองลงมาคือการจัดทำรายงานหรือการเขียนรายงานผลการประเมิน (2.20) และการกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมินและการกำหนดสารสนเทศ (1.40) ตามลำดับ และ**องค์ประกอบที่ 5** ระบบการใช้ผลการประเมิน พบว่า รายการที่โรงเรียนปฏิบัติถูกหลักการประเมินมากที่สุดคือ การเลือกวิธีการแก้ไขจุดอ่อนและการลงมือปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน (2.56) รองลงมาคือ การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน (2.40) และการนำจุดแข็ง จุดอ่อน มาวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อวางแผนพัฒนา (2.32)

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนใน 5 องค์ประกอบ จำแนกตามสังกัด ปรากฏว่า สังกัดที่มีการออกแบบวิธีการประเมินภายในได้ถูกหลักการประเมินมากที่สุด คือสังกัด กทม (2.40) รองลงมาคือ สังกัด เทศบาล (2.34) และสังกัดกรมสามัญ (2.02) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบของการประเมิน องค์ประกอบการวางแผนการประเมิน สังกัดที่ปฏิบัติได้ถูกหลักการประเมินที่สุดคือ คือสังกัด กทม 2.60) รองลงมาคือ สังกัดเทศบาล (2.33) และ สังกัด สามัญ (2.23) ตามลำดับ องค์ประกอบการเก็บข้อมูลและการประมวลผล สังกัดที่ปฏิบัติถูกหลักการประเมินมากที่สุดคือ สังกัดเทศบาล (2.40) รองลงมาคือสังกัดกทม (2.24) และสังกัดกรมสามัญ (1.92) องค์ประกอบการตรวจสอบการประเมิน สังกัดที่ปฏิบัติถูกหลักการประเมินมากที่สุด คือ สังกัด กทม (2.40) รองลงมาคือสังกัดเทศบาล (2.10) และสังกัด สปช และ สช (1.70) องค์ประกอบการรายงานผลการประเมิน สังกัดที่ปฏิบัติถูกหลักการประเมินมากที่สุดคือ สังกัดกทม (2.20) รองลงมาคือสังกัด เทศบาล (2.13) และ สังกัดสามัญ (2.00) องค์ประกอบการใช้ผลการประเมิน สังกัดที่ปฏิบัติถูกหลักการประเมินมากที่สุดคือ สังกัด เทศบาล (2.55) รองลงมาคือสังกัด กทม (2.45) และสังกัด สช (2.35) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 ระดับการปฏิบัติของโรงเรียนจำแนกตามองค์ประกอบที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน

องค์ประกอบ	เนื้อหา	สามัญ		สพช		สช		กทม		เทศบาล		รวม	
		Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
1	การวางแผนการประเมิน												
	การพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีความรู้ด้านการประเมิน	2.20	0.44	2.00	0.00	2.40	0.54	2.80	0.44	2.00	0.00	2.28	0.45
	การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	3.00	0.00	2.80	0.44	2.60	0.54	3.00	0.00	2.60	0.54	2.80	0.40
	การกำหนดแผนการทำงานและการปฏิบัติตามแผน	2.20	0.44	2.00	0.00	2.20	0.44	2.80	0.44	2.40	0.54	2.32	0.47
	การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน	1.60	0.54	1.60	0.54	1.80	0.44	1.80	0.44	2.00	0.00	1.76	0.43
	การกำหนดขอบเขตการประเมิน	2.60	0.54	2.00	0.70	2.00	0.7	2.60	0.54	2.60	0.54	2.36	0.63
	การกำหนดเกณฑ์การประเมิน	1.80	0.83	1.40	0.54	1.40	0.54	2.60	0.54	2.40	0.54	1.92	0.75
	เฉลี่ย	2.23	0.30	1.98	0.14	2.06	0.34	2.60	0.19	2.33	0.26	2.24	0.33
2	การเก็บข้อมูลและการประมวลผล												
	การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน	1.80	0.44	1.80	0.44	1.40	0.54	2.00	0.00	2.40	0.54	1.88	0.52
	การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล	2.20	0.44	2.00	0.00	2.20	0.83	2.80	0.44	2.60	0.54	2.36	0.56
	การกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ถูกประเมินหรือผู้ให้ข้อมูล	2.20	0.44	2.20	0.44	2.00	0.00	2.40	0.54	2.40	0.54	2.24	0.43
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	1.40	0.54	1.60	0.54	1.60	0.54	2.00	0.00	2.40	0.54	1.80	0.57
	การวิเคราะห์ข้อมูล	2.00	0.00	1.80	0.44	1.80	0.83	2.00	0.00	2.20	0.44	1.96	0.45
	เฉลี่ย	1.92	0.17	1.88	0.17	1.80	0.37	2.24	0.16	2.40	0.20	2.04	0.31
3	การตรวจสอบการประเมิน												
	การตรวจสอบวิธีการประเมินที่ใช้	1.40	0.54	1.40	0.54	1.60	0.54	2.60	0.54	2.20	0.44	1.84	0.68
	การตรวจสอบผลการประเมิน	1.80	0.44	2.00	0.00	1.80	0.44	2.20	0.44	2.00	0.00	1.96	0.35
	เฉลี่ย	1.60	0.22	1.70	0.27	1.70	0.44	2.40	0.41	2.10	0.22	1.90	0.43
4	การรายงานผลการประเมิน												
	การกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมินและการกำหนดสารสนเทศ	1.40	0.54	1.40	0.54	1.40	0.54	1.20	0.44	1.60	0.54	1.40	0.50
	การจัดทำรายงานหรือการเขียนรายงานผลการประเมิน	2.20	0.44	2.00	0.00	2.00	0.00	2.40	0.54	2.40	0.54	2.20	0.40
	การเผยแพร่ผลการประเมิน	2.40	0.54	2.40	0.54	1.60	0.54	3.00	0.00	2.40	0.54	2.36	0.63
	เฉลี่ย	2.00	0.23	1.93	0.14	1.66	0.33	2.20	0.18	2.13	0.38	1.98	0.31
5	ระบบการใช้ผลการประเมิน												
	การนำจุดแข็ง จุดอ่อน มาวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อวางแผนพัฒนา	2.00	0.00	2.40	0.54	2.20	0.83	2.40	0.54	2.60	0.54	2.32	0.55
	การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข	2.00	0.00	1.80	0.44	2.40	0.54	2.20	0.44	2.00	0.00	2.08	0.40
	การเลือกวิธีการแก้ไขจุดอ่อนและการลงมือปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน	2.60	0.54	2.40	0.54	2.40	0.54	2.40	0.54	3.00	0.00	2.56	0.50
	การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน	1.60	0.89	2.60	0.54	2.40	0.54	2.80	0.44	2.60	0.14	2.40	0.70
เฉลี่ย	2.05	0.32	2.30	0.32	2.35	0.51	2.45	0.20	2.55	0.11	2.34	0.34	
เฉลี่ยรวม	2.02	0.18	1.98	0.14	1.96	0.32	2.40	0.15	2.34	0.14	2.14	0.26	

พิสัยของคะแนนเท่ากับ 1-3

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของแต่ละองค์ประกอบ
จำแนกตามสังกัด

องค์ประกอบ	เนื้อหา	สามัญ		สปช		สช		กทม		เทศบาล		รวม	
		Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
1	การวางแผนการประเมิน	2.23	0.30	1.98	0.14	2.06	0.34	2.60	0.19	2.33	0.26	2.24	0.33
2	การเก็บข้อมูลและการประมวลผล	1.92	0.17	1.88	0.17	1.80	0.37	2.24	0.16	2.40	0.20	2.04	0.31
3	การตรวจสอบการประเมิน	1.60	0.22	1.70	0.27	1.70	0.44	2.40	0.41	2.10	0.22	1.90	0.43
4	การจัดทำและการรายงานผลการประเมิน	2.00	0.23	1.93	0.14	1.66	0.33	2.20	0.18	2.13	0.38	1.98	0.31
5	ระบบการใช้ผลการประเมิน	2.05	0.32	2.30	0.32	2.35	0.51	2.45	0.20	2.55	0.11	2.34	0.34
	เฉลี่ยรวม	2.02	0.18	1.98	0.14	1.96	0.32	2.40	0.15	2.34	0.14	2.14	0.26

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายใน จำแนกตามโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่าการออกแบบวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนอยู่ในระดับพอใช้ (2.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่มีออกแบบวิธีการประเมินภายในถูกหลักการประเมินมากที่สุดคือ โรงเรียน กทม 2 และ กทม 3 (2.55) รองลงมาคือ โรงเรียนเทศบาล 5 (2.50) และโรงเรียน สช2 กับเทศบาล 4 (2.45) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบวิธีการประเมินภายในจำแนกตามโรงเรียน

สังกัด	องค์ประกอบที่ 1		องค์ประกอบที่ 2		องค์ประกอบที่ 3		องค์ประกอบที่ 4		องค์ประกอบที่ 5		รวม	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
สามัญ 1	2.00	0.89	1.80	0.45	1.50	0.71	2.33	0.58	2.00	0.82	1.95	0.69
สามัญ 2	2.33	0.52	2.00	0.00	1.50	0.71	2.00	1.00	1.75	0.50	2.00	0.56
สามัญ 3	2.50	0.55	2.20	0.45	1.50	0.71	2.00	1.00	2.25	0.50	2.20	0.62
สามัญ 4	1.83	0.75	1.80	0.84	1.50	0.71	1.67	0.58	1.75	0.55	1.75	0.64
สามัญ 5	2.50	0.55	1.80	0.45	2.00	0.00	2.00	0.00	2.50	1.15	2.20	0.52
สปช 1	1.67	0.82	1.60	0.55	1.50	0.71	2.00	0.00	2.50	0.88	1.85	0.67
สปช 2	2.00	0.63	1.80	0.45	1.50	0.71	1.67	0.58	2.00	0.55	1.85	0.49
สปช 3	2.17	0.41	2.00	0.00	2.00	0.00	2.00	0.00	2.75	1.15	2.20	0.41
สปช 4	1.83	0.75	2.00	0.71	2.00	0.00	2.00	1.00	2.00	0.96	1.95	0.60
สปช 5	2.17	0.41	2.00	0.00	1.50	0.71	2.00	1.00	2.25	0.57	2.05	0.60
สช 1	2.33	0.52	1.80	0.84	2.00	0.00	2.00	0.00	2.25	1.15	2.10	0.67
สช 2	2.50	0.55	2.40	0.55	2.00	0.00	2.00	0.00	3.00	1.15	2.45	0.51
สช 3	1.83	0.41	1.80	0.45	1.50	0.71	1.33	0.58	1.75	0.45	1.70	0.60
สช 4	1.67	0.52	1.60	0.55	1.00	0.00	1.67	0.58	2.00	0.70	1.65	0.59
สช 5	2.00	0.89	1.40	0.55	2.00	0.00	1.33	0.58	2.75	0.87	1.90	0.52

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สังกัด	องค์ประกอบที่ 1		องค์ประกอบที่ 2		องค์ประกอบที่ 3		องค์ประกอบที่ 4		องค์ประกอบที่ 5		รวม	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
กทม 1	2.50	0.84	2.40	0.55	2.50	0.71	2.00	1.00	2.25	0.84	2.35	0.55
กทม 2	2.83	0.41	2.40	0.55	2.50	0.71	2.33	1.00	2.50	0.91	2.55	0.51
กทม 3	2.67	0.52	2.20	0.45	3.00	0.00	2.33	0.58	2.75	1.42	2.55	0.47
กทม 4	2.67	0.52	2.20	0.45	2.00	0.00	2.00	1.15	2.50	0.95	2.35	0.49
กทม 5	2.33	0.52	2.00	0.00	2.00	0.00	2.33	1.00	2.25	1.05	2.20	0.79
เทศบาล 1	2.00	0.00	2.40	0.55	2.00	0.00	2.00	0.58	2.75	1.02	2.25	0.44
เทศบาล 2	2.50	0.55	2.20	0.45	2.00	0.00	2.33	0.58	2.50	1.12	2.35	0.49
เทศบาล 3	2.17	0.41	2.20	0.45	2.00	0.00	1.67	0.58	2.50	0.93	2.15	0.49
เทศบาล 4	2.33	0.52	2.60	0.55	2.00	0.00	2.67	1.00	2.50	1.17	2.45	0.51
เทศบาล 5	2.67	0.52	2.60	0.55	2.50	0.71	2.00	0.60	2.50	0.91	2.50	0.61
เฉลี่ยทั้งหมด	2.24	0.33	2.04	0.31	1.90	0.43	1.98	0.31	2.34	0.34	2.14	0.26

หมายเหตุ ระดับคุณภาพรวม ต่ำกว่า 1.50 หมายถึงระดับต้องปรับปรุง 1.51-2.50 หมายถึงระดับพอใช้ 2.50 ขึ้นไป หมายถึง ระดับดี

ตารางที่ 4.4 แสดงคะแนนรวมและร้อยละของคะแนนพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในจำแนกตามโรงเรียน (ได้จากการแปลงคะแนนดิบเป็นคะแนนร้อยละ) โดยภาพรวมปรากฏว่า โรงเรียนมีพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในระดับพอใช้ (59.40) คิดเป็นร้อยละ 74.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายสังกัด พบว่าโรงเรียนในสังกัด กทม. มีพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในระดับเหมาะสมที่สุด คะแนนเฉลี่ย 62.20 คิดเป็นร้อยละ 77.75 ของคะแนนเต็ม รองลงมาคือสังกัด เทศบาล คะแนนเฉลี่ย 61.80 คิดเป็นร้อยละ 77.25 และสังกัด สช. คะแนนเฉลี่ย 57.80 คิดเป็นร้อยละ 72.25 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายโรงเรียน พบว่า โรงเรียนเทศบาล 5 และโรงเรียน สช. 2 มีพฤติกรรมการทำงานระดับดีที่สุด (67 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 83.75 รองลงมาคือโรงเรียน กทม. 4 (66 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 82.50 และโรงเรียน กทม. 3 (63 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 78.75

ตารางที่ 4.4 คะแนนรวมและร้อยละของคะแนนพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในจำแนกตามโรงเรียน

สังกัด	ทุกคนมีส่วนร่วม		ทำอย่างต่อเนื่อง		บุคลากรเกิดการรับรู้		มีระบบกำกับติดตาม		รวม	ร้อยละ
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ		
สามัญ1	14	70.00	12	60.00	18	90.00	11	55.00	55	68.75
สามัญ2	16	80.00	12	60.00	17	85.00	12	60.00	57	71.25
สามัญ3	12	60.00	17	85.00	18	90.00	12	60.00	59	73.75
สามัญ4	13	65.00	13	65.00	18	90.00	13	65.00	57	71.25
สามัญ5	15	75.00	14	70.00	18	90.00	13	65.00	60	75.00
เฉลี่ย	14.00	70.00	13.60	68.00	17.80	89.00	12.20	61.00	57.60	72.00
สพช 1	14	70.00	12	60.00	16	80.00	12	60.00	54	67.50
สพช 2	15	75.00	13	65.00	17	85.00	11	55.00	56	70.00
สพช 3	17	85.00	11	55.00	17	85.00	13	65.00	58	72.50
สพช 4	16	80.00	15	75.00	16	80.00	12	60.00	59	73.75
สพช 5	15	75.00	14	70.00	18	90.00	14	70.00	61	76.25
เฉลี่ย	15.40	77.00	13.00	65.00	16.80	84.00	12.40	62.00	57.60	72.00
กทม1	17	85.00	14	70.00	15	75.00	14	70.00	60	75.00
กทม2	17	85.00	14	70.00	16	80.00	15	75.00	62	77.50
กทม3	19	95.00	16	80.00	15	75.00	13	65.00	63	78.75
กทม4	19	95.00	15	75.00	17	85.00	15	75.00	66	82.50
กทม5	18	90.00	16	80.00	15	75.00	11	55.00	60	75.00
เฉลี่ย	18.00	90.00	15.00	75.00	15.60	78.00	13.60	68.00	62.20	77.75
สช1	16	80.00	8	40.00	15	75.00	17	85.00	56	70.00
สช2	17	85.00	16	80.00	16	80.00	18	90.00	67	83.75
สช3	13	65.00	13	65.00	17	85.00	13	65.00	56	70.00
สช4	15	75.00	15	75.00	14	70.00	10	50.00	54	67.50
สช5	16	80.00	13	65.00	15	75.00	12	60.00	56	70.00
เฉลี่ย	15.40	77.00	13.00	65.00	15.40	77.00	14.00	70.00	57.80	72.25
เทศบาล 1	18	90.00	18	90.00	14	70.00	12	60.00	62	77.50
เทศบาล 2	15	75.00	14	70.00	15	75.00	15	75.00	59	73.75
เทศบาล 3	18	90.00	14	70.00	19	95.00	11	55.00	62	77.50
เทศบาล 4	16	80.00	12	60.00	19	95.00	12	60.00	59	73.75
เทศบาล 5	18	90.00	16	80.00	19	95.00	14	70.00	67	83.75
เฉลี่ย	17.00	85.00	14.80	74.00	17.20	86.00	12.80	64.00	61.80	77.25
เฉลี่ยรวม	15.96	79.80	13.88	69.40	16.56	82.80	13.00	65.00	59.40	74.25

หมายเหตุ คะแนนเต็มแต่ละด้านเท่ากับ 20 ระดับต้องปรับปรุง (ต่ำกว่าร้อยละ 50) ระดับพอใช้ (ร้อยละ 50-75) ระดับดี (ร้อยละ 75 ขึ้นไป)

ตารางที่ 4.5 แสดงคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในของโรงเรียนจำแนกตามสังกัดปรากฏว่า ในภาพรวมพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในของโรงเรียนด้านบุคลากรเกิดการรับรู้มีคะแนนมากที่สุด (16.56) รองลงมาคือการทำงานแบบมีส่วนร่วม (15.96) และการทำงานอย่างต่อเนื่อง (13.88) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในรายสังกัดพบว่า สังกัด กทม. มีพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในเหมาะสมมากที่สุด (15.55) รองลงมาคือ สังกัด เทศบาล (15.45) และสังกัด สช (14.45) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายสังกัด ดังปรากฏในตารางที่ 4.5 ยังพบว่าในแต่ละสังกัดมีพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.5 คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการทำการประเมินภายในของโรงเรียน

พฤติกรรม การทำงาน	สามัญ			สปช			สช			กทม			เทศบาล			รวม		
	Mean	SD	%	Mean	SD	%	Mean	SD	%	Mean	SD	%	Mean	SD	%	Mean	SD	%
ทุกคนมีส่วนร่วม	14.00	1.58	70.00	15.40	1.14	77.00	15.40	1.51	77.00	18.00	1.00	90.00	17.00	1.41	85.00	15.96	1.88	79.80
ทำอย่างต่อเนื่อง	13.60	2.07	68.00	13.00	1.58	65.00	13.00	3.08	65.00	15.00	1.00	75.00	14.80	2.28	74.00	13.88	2.12	69.40
บุคลากรเกิดการรับรู้	17.80	0.44	89.00	16.80	0.83	84.00	15.40	1.14	77.00	15.60	0.89	78.00	17.20	2.49	86.00	16.56	1.55	82.80
มีระบบกำกับติดตาม	12.20	0.83	61.00	12.40	1.14	62.00	14.00	3.39	70.00	13.60	1.67	68.00	12.80	1.64	64.00	13.00	1.91	65.00
เฉลี่ยรวม	14.40	0.48	72.00	14.40	0.67	72.00	14.45	1.30	72.25	15.55	0.62	77.75	15.45	0.81	77.25	14.85	0.81	74.25

คะแนนเต็มแต่ละด้าน 20 คะแนน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในระหว่างสังกัด โดยทดสอบด้วยค่าเอฟ ดังปรากฏในตารางที่ 4.6 พบว่าคะแนนพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในของโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการทำการประเมินภายในระหว่างสังกัด

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ระหว่างสังกัด	113.200	4	28.300	2.563	.070
ภายในสังกัด	220.800	20	11.040		
รวม	334.000	24			

P < .05

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of Variances ด้วยสถิติ Levene Statistic พบว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลง โดยค่าสถิติสำหรับตัวแปรอิสระ เท่ากับ .890, p= 0.488

ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนของพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการประเมินภายในระหว่างด้านของพฤติกรรมการทำงานที่มีสังกัดต่างกันปรากฏว่า พฤติกรรมการทำงานด้านที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านทุกคนมีส่วนร่วม ด้านบุคลากรเกิดการรับรู้ ผลการทดสอบรายคู่ ในตารางที่ 4.8 พบว่าพฤติกรรมการทำงานด้านทุกคนมีส่วนร่วม สังกัดกทม มีความแตกต่างกันกับสังกัดอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นสังกัดเทศบาล โดยที่สังกัด กทม มีพฤติกรรมการทำงานด้านการมีส่วนร่วมเหมาะสมที่สุด (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 18.0) และยังพบว่าสังกัดเทศบาลมีความแตกต่างกับสังกัดสามัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกับสังกัดอื่น ส่วนด้านบุคลากรเกิดการรับรู้ พบว่าสังกัดสามัญ บุคลากรเกิดการรับรู้การทำงานแตกต่างกับสังกัด สข และ สังกัด กทม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกับสังกัดอื่น โดยที่สังกัดสามัญบุคลากรเกิดการรับรู้การทำงานมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.8)

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการทำการประเมินภายในระหว่างพฤติกรรมแต่ละด้านที่มีสังกัดต่างกัน

เกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสม	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ทุกคนมีส่วนร่วม	ระหว่างสังกัด	48.560	4	12.140	6.670*	.001
	ภายในสังกัด	36.400	20	1.820		
	รวม	84.960	24			
ทำอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างสังกัด	18.640	4	4.660	1.036	.413
	ภายในสังกัด	90.000	20	4.500		
	รวม	108.640	24			
บุคลากรเกิดการรับรู้	ระหว่างสังกัด	21.360	4	5.340	2.902*	.048
	ภายในสังกัด	36.800	20	1.840		
	รวม	58.160	24			
มีระบบกำกับติดตาม	ระหว่างสังกัด	12.000	4	3.000	.789	.546
	ภายในสังกัด	76.000	20	3.800		
	รวม	88.000	24			

* P < .05

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of Variances ด้วยสถิติ Levene Statistic พบว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงโดยค่าสถิติสำหรับตัวแปรอิสระด้านทุกคนมีส่วนร่วม เท่ากับ .407, p= .802 ด้านทำอย่างต่อเนื่อง เท่ากับ .4681, p= .612 ยกเว้นด้านบุคลากรเกิดการรับรู้ ค่าสถิติเท่ากับ 11.324, P= .000 และด้านมีระบบกำกับติดตาม เท่ากับ 5.252, P= .005

ตารางที่ 4.8 ผลการทดสอบรายคู่ของคะแนนพฤติกรรมการทำงานเกี่ยวกับการทำการประเมิน
ภายในระหว่างพฤติกรรมแต่ละด้านที่มีสังกัดต่างกัน

เกณฑ์การวิเคราะห์ ความเหมาะสม	สังกัด	ค่าเฉลี่ย	สังกัด				
			สามัญ	สปช.	สช.	กทม.	เทศบาล
ทุกคนมีส่วนร่วม	สามัญ	14.0					
	สปช.	15.4	-1.4000				
	สช.	15.4	-1.4000	.0000			
	กทม.	18.0	-4.0000*	-2.6000*	-2.6000*		
	เทศบาล	17.0	-3.0000*	-1.6000	-1.6000	1.0000	
บุคลากรเกิดการรับรู้	สามัญ	17.8					
	สปช.	16.8	1.0000				
	สช.	15.4	2.4000*	1.4000			
	กทม.	15.6	2.2000*	1.2000	-2.000		
	เทศบาล	17.2	.6000	-4.000	-1.8000	-1.6000	

* P < .05

3.1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนก่อนใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก (KEC)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบการดำเนินการประเมินภายในของโรงเรียน และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน (SSR) เอกสารประกอบการประเมิน เอกสารชุดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และเพิ่มเอกสารการประเมินภายในของแต่ละมาตรฐาน เพื่อให้ประกอบกับการตอบแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักที่ผู้รับผิดชอบการประเมินภายในและผู้วิจัยใช้ตรวจสอบวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในแต่ละแห่ง จากการวิจัยพบว่าวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 25 โรงเรียนมีความหลากหลาย บางโรงเรียนอาจจะมีวิธีการในแนวเดียวกันแต่ก็มีความแตกต่างกันในรายละเอียดตามองค์ประกอบการประเมิน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 20 องค์ประกอบ ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละองค์ประกอบตามลำดับ

1. การพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีความรู้ในด้านการประเมิน

การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินภายในของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 25 โรงเรียนพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติในลักษณะที่คล้ายคลึงกันในทุกสังกัด เช่น มีการจัดอบรมครูภายในโรงเรียนโดยวิทยากรจากภายในโรงเรียนและเชิญวิทยากรจากภายนอกโรงเรียนมาให้ความรู้ มีการจัดอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัดศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้และติดตามผลการดำเนินงาน มีการพาคณะครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอกแล้ว นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีการนิเทศมีการสร้างความตระหนักให้

กับครูในโรงเรียนโดยจัดให้มีการประชุม มีการจัดเอกสารแจกให้กับครูศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งในแต่ละโรงเรียนจะมีการดำเนินการในหลายรูปแบบ โดยทั่วไปความรู้ในเรื่องการประเมินที่ได้รับจะเป็นความรู้เกี่ยวกับการประเมินในแต่ละมาตรฐาน แต่ละตัวชี้วัดว่าเราจะวัดอย่างไร วิธีการประเมินจะประเมินอย่างไร ดูร่องรอยเอกสารหลักฐานจากแหล่งใดบ้าง การประกันคุณภาพการศึกษาจะอย่างไร

ในการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีความรู้ในด้านการประเมินยังพบว่า ทุกโรงเรียนจะไม่มี การสำรวจความพร้อมของบุคลากรในการกำหนดรูปแบบของการให้ความรู้ เนื่องจากการประเมินคุณภาพ ภายในโรงเรียนเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องทราบ ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 มาตรา 48 และเป็นเรื่องใหม่สำหรับโรงเรียน ดังนั้นบุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนต้องได้รับความรู้และต้องลงปฏิบัติ จริงและส่วนใหญ่โรงเรียนมองเห็นว่าครูมีความรู้ความเข้าใจค่อนข้างน้อย และยังไม่ชัดเจนในการทำการ ประเมินภายใน จึงได้มีการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ เท่าที่โรงเรียนสามารถดำเนินการได้

"... เพราะฉะนั้นก็จะมี 2 รูปแบบคือ (1) ถ่ายทอดไป Key man ของโรงเรียน (2) โรงเรียนไปรับ ความรู้จากสภานิติบัญญัติที่จัดในภาพรวมเอามาประยุกต์ใช้ตรงนี้ ก็ทำในตอนเริ่มแรก แต่พอมีอะไรเข้ามาก็ใช้ วิธีการแจ้งให้ทราบในที่ประชุมใหญ่ การประชุมครูก็จะเอาสิ่งนี้สอดแทรกลงไปที่มีการทำงานทุกครั้ง ตอนแรก อบรมบ่อยมาก เพราะว่าการทำความเข้าใจไม่ใช่เรื่องง่าย และก็ต้องลงปฏิบัติจริง..."

(ผู้ประสานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 2)

"เริ่มต้นครั้งแรกเลยเนี่ย คือตั้งกรรมการชุดหนึ่งประมาณ 15 คน มาจากหมวด มาจากงาน ตัวแทนที่ ไม่ใช่หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน เราจะไปดูงานก่อน ไปดูงานที่โรงเรียน... ค่ะ (เอ่ยชื่อโรงเรียน) แล้วก็กลับมา กลับมาก็มาแบ่งว่าใครจะทำมาตรฐานอะไร พอไปดูงานมันจะมองเห็นแนวทาง... พอรุ่งขึ้นอีกปีก็มีการเชิญ วิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับการประเมินครั้งหนึ่งเฉพาะกรรมการ และก็อีกครึ่งหนึ่งรู้สึกจะทั้งโรงเรียน

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 3)

"อบรมครูทั้งโรงเรียนนะครับ เราเชิญวิทยากรจากภายนอก ทำครั้งเดียว ส่วนใหญ่เป็นเอกสารที่เรา แจกในที่ประชุมครูบ้าง แต่พอจะรู้แล้วว่ามาตรฐานมีอะไรบ้าง ตัวชี้วัดมีอะไรบ้าง ครูเราพอจะทราบอยู่บ้าง แล้ว แต่วิธีการประกันคุณภาพ กระบวนการประเมินเขายังไม่รู้ก็เชิญวิทยากรมาให้ความรู้"

"การนิเทศเรื่องของแต่ละมาตรฐานเราจะใช้วิธีอ่า...ใช้โครงการที่เรียกว่า วิชาการสัญจร เรามีคณะกรรมการของส่วนกลางประกอบด้วยผู้ช่วย หัวหน้าหมวด หัวหน้างานหมวดเดินไปทุกหน่วยงานนะครับ เพื่อ ดูสภาพความพร้อมที่เกิดขึ้นในมาตรฐานต่าง ๆ หรือตัวชี้วัดต่าง ๆ นอกจากนั้นเรายัง..."

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 5)

"ศึกษาเอกสารจากโรงเรียนที่เขาประเมินแล้วนะค่ะ เราจะไปศึกษาเอกสารเขาหลายโรงเรียนมาก จากคน เขาจะมาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำแบบสอบถามนะค่ะ แล้วก็ศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือของสทศ. ที่เขา ให้มาในด้านการออกแบบการประเมินภายใน ทุกคนได้รับความรู้หมดเลยค่ะ เพราะว่าเราจะช่วยกันหมดไม่ใช่ เราจะทำคนเดียว"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสพช 3)

“เราก็จะเชิญวิทยากรมาให้ความรู้การประกันคุณภาพ แล้วก็พาคณะครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ผ่านประเมินแล้ว โรงเรียน.....คะ(เอ่ยชื่อโรงเรียน) ใกล้เคียง ๆ นี้เอง ซึ่งเราจะไปขอให้เล่าให้ฟังและก็ขอดูงานที่เขาเตรียม”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสพช 4)

“เชิญอาจารย์จากข้างนอกมาให้ความรู้ทั้งโรงเรียน เพราะนั่นครูที่นี้จะรับรู้ อีกทั้งผู้อำนวยการเราได้จัดหาเอกสารมาให้ครูศึกษาด้วย”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสชช 4)

“วิธีการก็คือขั้นที่ 1 เมื่อเราไปฟังนี่เราได้เอกสารเกี่ยวกับเรื่องประเมินภายในเราก็มาถ่ายทอดกับครูภายในโรงเรียน พอหลังจากให้ความรู้เบื้องต้นแล้ว...มีให้หัวหน้าฝ่ายหัวหน้าสายไปรับการอบรม ส่วนครูในโรงเรียนก็มีอบรมโดยเชิญวิทยากรจากภายนอกเป็นพวกศึกษานิเทศก์คะ”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสชช 5)

“ในภาพรวมนะ เริ่มแรกพอเรื่องระบบการประเมินเข้าสู่โรงเรียนนะ ทางโรงเรียนก็มีการประชุมครูสร้างความตระหนักให้เข้าใจว่าขณะนี้เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับเขาแล้วนะ จะนั่งอยู่เฉย ๆ ไม่ได้แล้วนะคะ แล้วเราก็เริ่มจะหาความรู้ทางด้านนี้โดยเอกสาร มีหนังสืออะไรมาให้เขาอ่านในการทำการประเมินเพื่อพัฒนาตนเองให้เขาอ่าน หลังจากนั้นมีการอบรมสัมมนาที่เขาจัดกันมากในช่วงแรก ๆ หน่วยงานของเราทั้งภายในและภายนอกที่เขาจัดเราก็ส่งครูที่เป็นแกนออกไปก่อน พออบรมกลับมาเราก็ประชุมครูทั้งหมดเพื่อที่จะถ่ายทอดความรู้นี้เป็นระยะแรก ครูก็เริ่มเข้าใจ เริ่มยอมรับว่า OK นะต้องทำแล้วนะ การทำงานก็จะเริ่มง่ายขึ้น.....”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนนททม 3)

“ได้รับการอบรมจากศึกษานิเทศก์ ได้รับการอบรมจากผู้บริหารจากการประชุม มีการอบรม 2 แบบ โรงเรียนเชิญวิทยากรมา และไปอบรมข้างนอก เรามีห้องสมุดนะคะ และเรามีเอกสารหนังสือจัดบริการโดยเฉพาะที่ห้องที่ ที่มีเอกสารอะไรมาที่จะมาตั้ง ถ้าครูจะมาใช้มาศึกษาก็มาอ่านได้”

(ผู้บริหาร โรงเรียนนททม 5)

“ตอนแรกมีการอบรมเชิญวิทยากรโรงเรียนที่ผ่านการประเมินแล้วที่เขามีประสบการณ์มาให้ความรู้จากนั้นเขามีเอกสารที่จะศึกษาอีกครั้งหนึ่ง พอศึกษาเสร็จเราก็มาแบ่งกลุ่มกัน กลุ่มไหนรับผิดชอบด้านไหนที่โรงเรียนแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ตอนแรกจัดทั้งโรงเรียนประมาณ 2-3 ครั้ง หลังจากนั้นมีการนิเทศเป็นกลุ่มแล้วผอ.ก็พาไปดูโรงเรียนที่เขาทำประสบผลสำเร็จ หัวหน้าและเลขาชุดกรรมการไปดู”

(หัวหน้าด้านปัจจัย โรงเรียนเทศบาล 3)

“เป้าหมายเขาทำไว้แล้วตั้งแต่ฉบับที่ 1 ส่วนฉบับที่ 2 เราก็เอาฉบับที่ 1 มาวิเคราะห์ เริ่มปี 45-47 มาวิเคราะห์ว่าเป็นยังไงสัมฤทธิ์ผลมั้ย ควรจะพัฒนางานของเราต้องเอามาตรฐานชาติมาประกอบด้วยซึ่งคิดว่าตอนนี้เขาเล่นอะไรบ้าง แผนสปช. และก็ความต้องการของชุมชนด้วยค่ะ”

(ผช. วิชาการ โรงเรียนสปช 1)

“ก็เราก็ดูสภาพปัจจุบันและปัญหาที่ผ่านมาในปีการศึกษาที่แล้ว มาวิเคราะห์กันว่าจะเอาอย่างไร เพราะนั่นตรงนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่เราเอามา หรือแนวของเราใน 3-5 ปี จะเป็นอย่างไรเราก็มาทำเป็นเป้าหมาย เป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจของเรา”

(ผช. วิชาการ โรงเรียนสปช 4)

“เริ่มแรกให้นโยบายมาว่าโรงเรียนกำหนดหรือเลือกมาตรฐานตามความพร้อมของโรงเรียนแต่พอเราเลือกไปแล้วมันไม่ใช่ มาตรฐานชาติกำหนดออกมา 27 มาตรฐาน แต่จะประเมินเรา 14 มาตรฐาน เป้าหมายเราก็ต้องคล้อยตามไปตรงนั้นประกอบกับมาตรฐาน ในธรรมนูญโรงเรียนส่วนมากมันไม่หนักกันหรอกค่ะ เพราะ 14 มาตรฐานมันก็ครอบคลุมทุกด้านอยู่แล้ว”

(ผอ. โรงเรียนกทม 1)

“เรากำหนดเป็น 3 ด้านนะค่ะ ด้านนักเรียน ครู ผู้บริหาร ก็คือประชุมกัน ส่วนใหญ่ก็จะเอามาตรฐานชาติมาเป็นตัวพิจารณาว่าขณะนี้โรงเรียนอยู่ตำแหน่งไหนของมาตรฐานชาติ ต่ำกว่าหรือสูงกว่า”

(หัวหน้าด้านกระบวนการ โรงเรียนกทม 3)

“เราจะประชุมกรรมการโรงเรียน ครูในโรงเรียนช่วยกันคิดก็ต้องมุ่งไปที่ตัวนักเรียน มีปรัชญา วิสัยทัศน์ พิจารณาจากหลักสูตร ความต้องการของชุมชน และผลการดำเนินงานของปีก่อน มันจะคุ้มหมดนะค่ะ ธรรมนูญโรงเรียนเราใช้ 5 ปี”

(ผอ. โรงเรียนกทม 4)

“เราต้องเริ่มมาจากเราดูว่าโรงเรียนของเราขึ้นอยู่กับคณะ...(เอ่ยชื่อคณะ) เราต้องยึดนโยบายของคณะ แล้วก็นโยบายของโรงเรียน แล้วก็มาหลาย ๆ อย่างด้วย ปรัชญาโรงเรียนแล้วเราก็มากำหนดเป้าหมาย เราดูว่าจะพัฒนาโรงเรียนไปด้านใด”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสช 1)

“อดีตที่เดียวผู้ใหญ่เป็นคนทำ แล้วเรามาถามครู เราประชุมก่อนให้แสดงความคิดเห็นเป้าหมายของเรา ควรทำอะไรมั๊ย ปรัชญาจะแก้ไขมั๊ย ทีนี้เราก็ดูพื้นฐานผู้ปกครอง นโยบายกรม มาตรฐานชาติประกอบ เราสอดคล้องอยู่แล้ว เป้าหมายเราชัดเจนนะ แต่การปฏิบัติยังไม่ค่อยได้ผล”

(ผช. วิชาการ โรงเรียนสช 5)

“ตอนแรกร่วมกันทั้งโรงเรียนแล้วกำหนดวิสัยทัศน์ ประชุมครูทั้งโรงเรียน ก็ให้แต่ละคนคิดมาก่อนแล้ว เอาที่เด่น ๆ และเหมือนกันออกมา และก็มาช่วยเกลากันอีกที มีการบอกหลักการก่อนนะ คณะ มีวิทยากรมาช่วย แนะนำในการเขียนไปยังไงที่ถูกทาง”

(หัวหน้าด้านปัจจัย โรงเรียนเทศบาล 3)

“คณะครูร่วมกันทำตอนเย็น ๆ เลิกเรียนประมาณ 4 โมง เขาจะเรียกรวมตัวกันไปที่ห้องวิชาการ คิดด้วยกัน เราจะดูถึงว่าในชุมชนต้องการอะไร เขาต้องการให้โรงเรียนทำอะไรว่าจะกำหนดวิสัยทัศน์แบบไหนที่ สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน และท้องถิ่นของเรา”

(หัวหน้าด้านกระบวนการ โรงเรียนเทศบาล 4)

3. การกำหนดแผนการทำงานและการปฏิบัติงานตามแผนการประเมิน

การกำหนดแผนการทำงานของโรงเรียนและแผนการประเมินภายใน จากการสัมภาษณ์และดูเอกสาร ร่องรอยโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 25 โรงเรียนพบว่า ทุกโรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีและมี ปฏิทินการปฏิบัติงานกำหนดไว้ชัดเจน แต่มีความแตกต่างกันใน 3 ลักษณะ คือ (1) โรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานประจำปีแต่ไม่ได้กำหนดแผนการประเมินภายในไว้ (2) โรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานประจำปีและมีแผนการ ประเมินภายในแต่แยกจากกัน (3) โรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานประจำปีและนำแผนการปฏิบัติงานประเมิน ภายในแผนวงเข้าด้วยกัน

3.1 โรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานประจำปีแต่ไม่ได้กำหนดแผนการประเมินภายในไว้

“... เราจะจัดทำโครงการอะไร แล้วโครงการอะไรบ้างที่เป็นของกลุ่ม ต่างคนก็ต่างเตรียมมา ตัวแทน ก็ต้องไปขยายผลในหมวดของเรา ดังนั้นหมวดก็จะดำเนินการจัดอ่อน จุดแข็งของหมวด หมวดจะไปทำ โครงการอะไรที่ไปพัฒนา โครงการอะไรที่จะมาแก้ปัญหาสำหรับปีต่อไป พอมาเขียนแผนเสร็จแล้วก็เข้าที่ประชุม ร่วมกัน อันไหนเป็นลักษณะเดียวกัน อย่างเช่น เรามองว่าโครงการนี้ไปตกอยู่กับใคร ถ้าตกกับครูก็ถือว่าเป็น โครงการร่วม ตกกับเด็ก อาคารสถานที่ก็แล้วแต่ เราก็จะมาเขียนโครงการใหญ่โครงการเดียว แล้วก็เอาของทุก หมวดมาเป็นกิจกรรมย่อยของโครงการใหญ่ ก็ประชุมเฉพาะหัวหน้ากลุ่ม แล้วก็แผนงาน และก็คณะผู้บริหาร พอหลังจากนั้นตกลงกันแล้วนะ เสร็จแล้วก็ List ลงไป แล้วแผนงานก็จะไปหลอมรวมออกมาว่ามีอะไรบ้าง”

(หัวหน้าด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

“เราก็มีการทำแผนปฏิบัติงาน แผนพัฒนาโรงเรียนไว้ มันจะมีเป็น Step อยู่แล้ว 3 ปี นี่คือทยาย ๆ ในรายละเอียดนั้นเราจะมีแผนปฏิบัติงานเฉพาะปีแยกออกมาแต่ละปี หรือว่าเป็นคู่มือการปฏิบัติงานของเรา แผนการนี้เทศของเราจะติดตามงานเป็นระยะ ๆ แล้วก็มีการปฏิบัติงานของโรงเรียนอีก เราจะมีเอกสาร พวกนี้กำกับ”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสภข 2)

“ค่ะ หัวหน้ากลุ่มวิชาต่าง ๆ แล้วก็ฝ่ายบริหารช่วยกัน เวลาเราเขียนแผน เราเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระเรา ต้องถามความต้องการของลูกน้องด้วยว่าปีนี้เราจะทำอะไร เราจะเสนอแผนขึ้นไป ทุกคนจะไปถามที่มงาน เพราะว่าเราจะมีหมวด มีลูกทีมของเรา นี่ปีนี้จะทำอะไร เราจะทำโครงการอะไรดี เห็นว่าอันนี้พอทำได้เราก็ เสนอฝ่ายบริหารขึ้นไป แล้วเราจะเอาแผนไปพิจารณาอีกทีในฝ่ายบริหารในกรรมการสถานศึกษาและก็พวกเรา เพราะว่าเกี่ยวกับงบประมาณ เกี่ยวกับบุคลากร เกี่ยวกับความสามารถว่าจะทำได้มัย แล้วแจกแผนให้ครูทุกคนทราบ”

(หัวหน้าด้านผู้เรียน โรงเรียนสพช 3)

“มันก็ต้องเนื่องจากเมื่อตะกี้ พอ...พอสิ้นปีบ๊อบเราประเมินโครงการเราดูจุดเด่น จุดด้อยหรืออะไรที่ยังไม่ได้ทำนะคะ ผนวกกับมาดูวิสัยทัศน์แล้วก็ธรรมนูญโรงเรียนที่เราตั้งไว้ แล้วเราก็มารประชุม ขึ้นแรยังไม่ประชุมครูคะ แต่ประชุมผู้บริหาร ผช. และหัวหน้าโครงการต่าง ๆ ว่าแนวของเราจะเป็นอย่างไร พอสเสร็จแล้วก็ อ่าน แผนงานวิชาการนะ ของคุณก็รับไป 8 สาระ แล้วก็ไปวางแผนจะออกโครงการอะไรมาบ้างที่มาสอดคล้องกับ เป้าหมายที่เราตั้งไว้”

(ผช. วิชาการ โรงเรียนสพช 4)

“พอสิ้นปีเราต้องเอาแผนที่เราทำมาสรุปว่าเราทำได้มากน้อยแค่ไหน จะรวมอยู่ในแผนงานจะมีปฏิทิน ปฏิบัติงาน พอหนึ่งปีก็ต้องเปลี่ยนงานไหนโครงการไหนสอดคล้องกับงานด้านใดก็ต้องให้กรรมการด้านนั้น รับผิดชอบ”

(ผช. วิชาการ โรงเรียนกทม 2)

“ทำทุกคนในโรงเรียน แต่เดิมก็คือว่าเราทำงานหลายงาน เราให้ครูแต่ละคนเขียนมาว่าคุณทำอะไร งานต่าง ๆ โครงการต่าง ๆที่คุณรับผิดชอบคุณต้องประเมินมาบอกพร่องอะไร แล้วนำข้อมูลนั้นมาปรับเข้าสู่แผน อันใหม่ ทีนี้แผนมันก็ต้องทำมาจากว่าฝ่ายบริหารของโรงเรียนได้กำหนดวิสัยทัศน์ ทางฝ่ายวิชาการจะทำอะไร ธุรการจะทำอะไร แล้วก็ลึงลึงไปสู่วิชาที่รับผิดชอบงานของเขาเขียนแผนของเขาออกมา ก็เป็นแผนของกลุ่ม แล้วก็ส่งมาที่แผนฝ่ายวิชาการ แผนธุรการ แล้วก็ส่งผลไปสนองตอบต่อแผนพัฒนาของโรงเรียน ทำออกมาแล้วก็มาแชร์กันในที่ประชุมว่า OK มัยเป็นอย่างงี้”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนกทม 3)

“เราต้องยึดธรรมนูญโรงเรียนของเราเป็นหลัก และก็ยึดนโยบายเราต้องการส่งเสริม ต้องการวางแผน อะไรบ้าง กระทรวงศึกษามีนโยบายอะไร ทาง สช.มีนโยบายอะไร เราก็ต้องดำเนินการตรงนั้น เราจะไปตาม วิสัยทัศน์ของโรงเรียน”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสช 1)

3.2 โรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานประจำปีและแผนการปฏิบัติงานการประเมินภายในแต่แยกจากกัน

“แผนปฏิบัติการประจำปีนี้ น่าจะสอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน เพราะก่อนที่แผนปฏิบัติการจะออกมา มันก็ทำตัวนี้มา แต่ตัวประกันคุณภาพมันเหมือนกับว่าพอเวลาเราทำแผนโรงเรียนเราก็นึกแต่แผนโรงเรียน ไอ้แผนประกันคุณภาพก็ทำตรงนี้แต่ลืมที่จะเอามาผนวกใส่เข้าไป เหมือนกับที่เราวางวางแผนว่าจะต้องทำอันนี้ เดือนนี้ แต่เวลาทำจริงคือตัวเองแหละลืมที่จะผนวกใส่เข้าไปในแผนปฏิบัติการ”

(ผู้ประสานงานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 2)

“กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานทั้งปีไว้แล้วมาซอยย่อยเป็นรายเดือน จะกำหนดคนรับผิดชอบคนดำเนินกร ผช.จะเรียกประชุมกลุ่มวิชาการ พอเสร็จก็ประชุมครูทั้งโรงเรียนจะกำหนดไปด้วยกันว่าในปีนี้จะวาง Plan งานอะไรกัน กำหนดนโยบายของโรงเรียนว่ามีงานอะไรบ้างจะเริ่มจากเดือนไหนถึงเดือนไหน และบางที่เราจะเอื้อกับเทศบาลด้วย มีกำหนดจากกลุ่มย่อยก่อน แผนการประเมินเราก็มีกำหนดเหมือนกัน”

(หัวหน้าด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 5)

“ก็เป็นแผนไม่ละเอียด ก็เพียงแต่รู้ว่าเดือนนี้เราต้องประเมินอะไรอย่างนี้”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนนทม 3)

“เมื่อกำหนดเป้าหมายร่วมกันแล้ว เราจะวางระบบการทำงานให้เป็นระบบรวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการปฏิทินปฏิบัติการโครงการต่าง ๆ ด้วยนะคะ เราจะทำเป็นแนวทางเดียวกันด้วย เพื่อที่จะให้ครูได้รับทราบร่วมกัน เราก็จะให้ความรู้เรื่องการจัดทำแผนงาน แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนการประเมินเราก็มี จะกำหนดได้เลยว่าจะทำอะไร ช่วงไหน”

(ผอ. โรงเรียนนทม 5)

3.3 โรงเรียนมีปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีและนำปฏิทินการปฏิบัติงานประเมินภายในผนวกเข้าด้วยกัน

“มี มี แผนเราก็มี ลงปฏิทินเรียบร้อย ปีนี้เราจะทำอะไร เมื่อไหร่ แผนการประเมินเราก็มี เราจะแทรกอยู่ในนี้ แทรกอยู่แผนการทำงาน”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 3)

4. การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน

การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินทุกโรงเรียนจะไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินที่ชัดเจนออกมา เพียงแต่จะรับรู้ว่าเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาโรงเรียน และประเมินตามมาตรฐานและตัวชี้วัด

“มีเขียนเพียงแต่ชื่อของกรมที่เขาชี้แจงมา ที่เขาแจ้งเรามา ตามตัวมาตรฐานตัวชี้วัด เป็นหลักใหญ่ ๆ ที่กรมเขาบอกแต่เราไม่ได้เขียนของเราเองหรือกว่าจะศึกษาอะไรอย่างนี้ เพราะเราไม่มีแผนการประเมินของเราเอง”

(หัวหน้าด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

"ประเมินตามมาตรฐานแต่วัตถุประสงค์มันก็จะกำหนดออกมา แต่ก็ไม่แน่ใจ เพราะเวลาลงทำก็ทำกัน แต่การทำงานมันก็ต้องมีวัตถุประสงค์ แต่จริง ๆ มันต้องมีว่าประเมินเพื่ออะไร แต่ที่เห็นจริงๆ เราแยกผู้เด็กของเราเป็นอย่างไร ตัววัตถุประสงค์ที่ทุกคนจะคิดเหมือนกันคือเราประเมินเพื่อดูว่าเด็กในภาพรวมของเราเป็นอย่างไร ชุมชน ผู้ปกครองมีความเห็นอย่างไรต่อโรงเรียนนี่คือเป้าหมายที่เราตั้งไว้ แล้วก็ปัญหาอุปสรรคในการทำงานว่าเรามีจุดแข็ง จุดอ่อนอะไร เราเอาตัวนั้นมาพัฒนานั้นคือวัตถุประสงค์ แต่ถ้าถามว่าร่างออกมามีวัตถุประสงค์ข้อ 1 คือ...ข้อ2.... เราไม่ได้ทำอย่างนี้ แต่เรารู้ในใจว่าก็ประเมินเพื่อดูเด็ก ดูอะไรทำนองนี้"

(ผู้ประสานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 2)

"ทุกมาตรฐานทุกตัวชี้วัดเป็นวัตถุประสงค์หมด เป็นวัตถุประสงค์ในตัวอยู่แล้ว แต่ละมาตรฐานเขาศึกษาของเขาเอง"

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 3)

"ไม่มีนะ เพียงแต่เรา เราทำเพื่ออะไรเรารู้ ในช่วงนี้แจ้งปรึกษาหารือกันก็จะพูดแต่ไม่ได้เขียนขึ้นมา"

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสพช 4)

"ก็ประเมินเพื่อทราบปัจจุบัน และนำผลการประเมินไปพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงให้ดีขึ้น วัตถุประสงค์มันเป็น common sense มันก็รู้อยู่แล้วว่าเราประเมินให้ทราบปัจจุบันว่าเราอยู่ตรงไหนแล้ว ไม่มีเขียนเป็นข้อๆ วัตถุประสงค์เป็นที่รู้กันว่าประเมินเพื่ออะไร ประเมินเพื่อพัฒนาเด็ก"

(ผช.วิชาการ โรงเรียนกทม 2)

"แค่พูดกันแค่นั้น แล้วก็รับรู้ร่วมกันว่าประเมินเพื่อพัฒนา ไม่ได้ประเมินเพื่อจับผิดใคร เพราะเราคิดว่าตัวมาตรฐานมันชัดเจนอยู่แล้ว ผู้ปฏิบัติกับทฤษฎีมันต่างกันนะ ทฤษฎีมันจะต้องมี Step ใช่มั้ย แต่ผู้ปฏิบัติเราทำแบบ Automatic เพราะว่าตัวนี้กำหนดแล้วก็ทำเพื่อสนองตามตัวมาตรฐาน"

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียน กทม 3)

"วัตถุประสงค์การประเมินไม่ได้กำหนด ก็ประเมินตามมาตรฐานไป"

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 4)

"เราไม่ได้เขียน เราเพียงแต่พูดคุย เรายึดมาตรฐาน"

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 5)

"เราใช้หลักเดียวกัน ไม่ได้เขียนประเมินตามมาตรฐาน"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2)

"ไม่ได้กำหนด แต่จะนำปัญหาต่าง ๆ มา จริง ๆ แล้วจะอิงกับตัวมาตรฐาน"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 5)

5. การกำหนดขอบเขตการประเมิน

5.1 การกำหนดกรอบการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินภายในที่โรงเรียนแต่งตั้ง

คณะกรรมการประเมินภายในเป็นผู้ดำเนินการกำหนดกรอบการประเมินในทุกมาตรฐานและทุกตัวบ่งชี้ในรายละเอียดต่าง ๆ โดยทำเป็นฉบับร่างขึ้นมาก่อน เมื่อกำหนดกรอบเสร็จจากนั้นจะนำกรอบการประเมินเข้าที่ประชุมชี้แจงครูให้ทุกคนทราบเพื่อพิจารณาร่วมกันว่ากรอบการประเมินที่กำหนดมีความเหมาะสมหรือไม่ แล้วมีการปรับแก้ให้เหมาะสมตามความเห็นชอบของครูแล้วจัดพิมพ์ฉบับจริงขึ้นมา

“ก่อนที่เราจะลงมือประเมินเราก็คิดว่ามาตรฐานตัวนี้ เราที่ตั้งระดับว่าเมื่อเราประเมินแล้ว เราตั้งไว้ 5 ระดับ เรากำหนดเกณฑ์ว่าจะต้องอยู่ระดับที่ 3 แล้วก็แหล่งข้อมูลที่อ้างอิง แล้วก็แหล่งข้อมูลที่เราจะเก็บแบบสอบถาม เรามีกรอบไว้หมด ทุกมาตรฐานและทุกตัวชี้วัด แล้วเอาเข้าที่ประชุมในตอนเย็นของทุก ๆ วัน แล้วให้ครูทั้งหมดประชาพิจารณ์”

(ผู้ประสานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 2)

“ในการกำหนดกรอบกรรมการจะร่างมาก่อน แล้วแจ้งให้ครูรับรู้ด้วยกัน ประเมินตามมาตรฐานของต้นสังกัด”

(หัวหน้าด้านผู้เรียน โรงเรียนสามัญ 5)

5.2 การกำหนดกรอบการประเมินโดยครูผู้รับผิดชอบของแต่ละมาตรฐาน

สำหรับโรงเรียนที่แต่งตั้งกรรมการประเมินภายในโรงเรียนโดยการแบ่งครูให้รับผิดชอบมาตรฐานเป็นรายมาตรฐานนั้น ผู้ที่รับผิดชอบแต่ละมาตรฐานจะดำเนินการกำหนดกรอบขึ้นมาเอง โดยสมาชิกที่เป็นกรรมการในมาตรฐานนั้น ๆ ช่วยกันพิจารณา ทำให้กรอบการประเมินแต่ละมาตรฐานต่างกัน

“...ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนก็จะออกคำสั่งว่าตัวชี้วัดนี้ใครรับผิดชอบ คนที่รับผิดชอบก็จะมีทีมงาน เช่น พี่ได้รับเรื่องหลักสูตร พี่ก็ประชุมกลุ่มพี่แล้วก็มากำหนดกรอบ เราประชุมกัน ตัวชี้วัดนี้เราจะดูอะไรได้บ้าง ถ้าเป็นเอกสารหลักสูตรเรามีอะไรบ้างที่จะสื่อถึงตัวชี้วัดตัวนี้ ทุกตัวชี้วัดเราก็จะทำในลักษณะนี้ พอเสร็จแล้วเราก็ส่งให้ผู้ประสานคณะกรรมการเขาก็จะไปดูกันอีกที คนที่คิดกรอบก็คือผู้รับผิดชอบมาตรฐานตัวนั้น มันก็เลยทำให้กรอบสละสลปะ”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

“มีค่ะ มีกรอบการประเมินทุกมาตรฐาน กรรมการแต่ละมาตรฐานจะเป็นผู้ดำเนินการโดยปรึกษาหารือกันกับสมาชิกในมาตรฐาน”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 4)

“ผู้บริหารจะกำหนดว่าคุณเอามาตรฐานนี้ไปนะ มาตรฐานนี้มีที่ตัวบ่งชี้ เรามาคุยกันเอง พอประชุมเสร็จผมขอให้ไปทำ ให้พิจารณาร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ เรียบร้อยแล้วก็มาเสนอในที่ประชุมว่ามาตรฐานนี้มีกรอบอย่างนั้นๆ ใช้เครื่องมืออะไรต้องมาเสนอในที่ประชุมเพื่อให้ทุกคนทราบรับรู้ร่วมกันว่า เกณฑ์สูงไปต่ำไป เราก็มาปรับ ที่นี้ก็ทำเป็นรูปเล่มขึ้นมา”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม 2)

“ก็เนื่องจากว่าเราแบ่งเป็นมาตรฐานกันใช่ไหม เขาก็แบ่งกันไปในกลุ่มของเขา พอเรารู้ว่าเราจะประเมินมาตรฐานตัวไหนแล้ว เราก็คุยว่าเราใช้เครื่องมืออะไร จะตรวจสอบอย่างไร จะใช้ทรัพยากรตัวไหนมา Support แบ่งครุรับผิดชอบมฐ. ครูแต่ละมฐ. ก็ต้องไปกำหนดกรอบการประเมิน ว่าเกณฑ์คืออะไร จะใช้เครื่องมืออะไร จะเอาแหล่งข้อมูลที่ไหน รวบรวมข้อมูลอย่างไร เจ้าของมฐ. ทำก่อน พอทำเสร็จก็ขึ้นแผ่นใสในที่ประชุมใหญ่ อธิบายทีละอย่าง ที่ประชุมใหญ่รับได้มัย ให้เจ้าของมฐ. รับผิดชอบคิดมาก่อน แล้วก็มาประชุมกัน มันจะทำให้ทำงานเร็วขึ้น เราประชุมพูดตั้งแต่เที่ยงวันยัน 6 โมงนะ”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนกทม 3)

5.3 กำหนดกรอบการประเมินโดยผู้รับผิดชอบมาตรฐานแต่ละด้าน

สำหรับโรงเรียนที่แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินภายในโดยมีหัวหน้ารับผิดชอบมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย กรรมการที่รับผิดชอบมาตรฐานในแต่ละด้านดำเนินการกำหนดกรอบการประเมินโดยร่วมกันพิจารณาภายในด้านของตนเอง

“ด้านผู้เรียน เราจะวางไว้เลยว่าเราจะประเมินตัวไหน จะประเมินกับใครบ้างนะจะใช้แบบประเมินแบบไหน เกณฑ์เท่าไร โดยแบ่งเป็น 3 ทีม ภายในทีมก็จะดำเนินการของตัวเอง หลังจากนั้นก็มาประชุมร่วมกัน เราก็จะมาดูว่ากรอบเราเหมาะสมมัย เราจะปรับไปเรื่อย ๆ”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสพช 3)

“เราทำกรอบทุกตัวบ่งชี้ ไม่งั้นก็ทำไม่ถูกซิคะ เรามีพิมพ์เป็นเล่มครูทุกคนได้หมด”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม 1)

5.4 โรงเรียนไม่ได้กำหนดกรอบการประเมิน

สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้กำหนดกรอบการประเมิน โรงเรียนจะเน้นเอกสารร่องรอย ผลงานของนักเรียน ครูที่ปรากฏให้เข้ากับมาตรฐาน

“เป็นกรอบของตัวเองว่ามาตรฐานนี้ ตัวบ่งชี้ที่ 1 เอกสารจะต้องมีตามนี้ กรอบเราไม่ได้แยกรายละเอียด เราไม่ได้กำหนดกรอบไว้”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสพช 2)

“เราจะมาวิเคราะห์ร่วมกันว่า ไอ้ตัวบ่งชี้นี้มาตรฐานนี้เรามีผลงานอะไรที่สอดคล้องกับตรงนี้ ทำอย่างนี้
 หนึ่งนั้น เราก็จะได้ทุกมาตรฐานทุกตัวบ่งชี้ แล้วก็จัดพิมพ์ให้ครูไป ไปดูนะว่างานของคุณเข้ามาตรฐานไหน...”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสปรช 1)

“กรอบการประเมินไม่มี คือเร ทำอย่างนั้นนะ เราใช้วิธีวิเคราะห์กันว่าในงานตรงนี้อยู่ตรงไหน เช่น
 โครงการของการช่วยเหลือเด็กนี้ ตรงนี้อยู่ในฝ่ายนี้ได้ปฏิบัติโดยมีรูปภาพ เออพี่เข้าใจแล้ว”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 4)

“เมื่อเราให้ครูวิเคราะห์ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ต่าง ๆ แล้ว เราจะรู้ว่าโรงเรียนของเราอันไหนไม่ดี เรา
 จะพัฒนา หรือถ้าดีอยู่แล้วเราก็ทำให้ดียิ่งขึ้น พอเสร็จแล้วเราจะมีเอกสารว่าตัวชี้ข้อนี้เขาต้องเก็บร่องรอยอะไร
 ไว้เป็นหลักฐาน คือตัวกรอบเราไม่มีกรอบนะ เราเพียงแต่ดูว่าไอ้เรื่องนี้มันเข้ามาตรฐานไหน มีร่องรอยที่จะให้
 เขาดูไหม ...”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 5)

6. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน

จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และดูเอกสารร่องรอยเกี่ยวกับการประเมินภายในของโรงเรียน
 ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินสำหรับตัดสินคุณภาพของมาตรฐานแต่ละมาตรฐานและแต่ละตัวบ่งชี้ของ
 โรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินจะกำหนดทั้งลักษณะที่เป็นเชิงปริมาณและ
 เชิงคุณภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าบางโรงเรียนไม่ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน และบางโรงเรียนใช้เกณฑ์
 การประเมินภายนอกของสมศ. มาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินของโรงเรียน

6.1 มีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน

โรงเรียนที่กำหนดเกณฑ์การประเมินจะตั้งเกณฑ์การประเมินโดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน

“เรากำหนดเป็นระดับคุณภาพ 5 ระดับ ตอนแรกเป็น 5 พอหลังจาก 5 แล้วก็บางตัวที่เราทำอยู่ตอนนี้
 ปรับมาแค่ 3 พอมีอยู่บ้าง”

(ผู้ประสานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 2)

“ตัวเกณฑ์ก็คิดร่วมกันนะ ว่าเราจะตั้งเกณฑ์เท่าไร แต่ละกลุ่มจะตั้งเกณฑ์ของตัวเอง เราก็ตั้งของเรา
 เขาก็ตั้งของเขา แล้วก็มาเสนอกันในที่ประชุม แล้วก็ท้วงติงกัน ผู้บริหารก็รับฟังไง ผอ.ก็บอกว่าจะทำอย่างนี้
 ผู้ช่วยก็บอกอย่างนี้ แล้วก็มาปรับ คือประชุมเรื่องนี้ เรื่องมาตรฐานนี้แหละ ไปประชุมกับเรื่องอื่นไม่ได้เลย
 เพราะว่ามันยาว ประชุมต้นปีการศึกษา แบ่งแยะกันว่าเราจะทำอย่างไรบ้าง”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนนทม 2)

“เกณฑ์การประเมินเราก็จะคุยกันว่าในกลุ่มของเราจะตั้งแบบไหน แล้วแต่มาตรฐานว่าเราจะตั้งแคไหน เราดูแนวทางจากต้นสังกัดแต่เราไม่ได้ยึด เพราะว่ามันไม่เหมือนกันใช้มัย เพราะว่าที่เขาให้มามันเป็นเกณฑ์ของเขา แต่เวลาเรามาทำจริงในโรงเรียนเรา เราทำของเรา เด็กเราพร้อมขนาดไหน ไม่ใช่เราไปตั้งเกณฑ์เสียสูง เด็กทำไม่ได้อะไรอย่างนี้ก็ผลเสียกับเรา แล้วเราดูภาพรวมของโรงเรียน เราก็จะตั้งเกณฑ์ให้เหมาะกับโรงเรียนเรา”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 3)

6.2 ไม่ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน

สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินจากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า โรงเรียนไม่เข้าใจหลักในการตั้งเกณฑ์การประเมิน และยังไม่ชัดเจนในเรื่องของการตั้งเกณฑ์การประเมิน

“เกณฑ์การตัดสินแต่ละตัวชี้วัด ไม่ได้กำหนด อย่างปีที่แล้วที่ไม่ได้เป็นกรรมการไม่ได้รับผิดชอบ เท่าที่ทราบน้องเขาไปเอาเกณฑ์ของโรงเรียน... (เอ่ยชื่อโรงเรียน) พอเป็นที่มาเป็นกรรมการ เขาตั้งที่เป็นหัวหน้า พี่ก็ยังไม่ได้ตั้งเกณฑ์เพราะว่ายังไม่รู้ข้อมูลพื้นฐาน ไม่รู้จะกำหนดเท่าไร รอให้ประเมินออกมาก่อน”

(ผู้ประสานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 4)

“ปกติเกณฑ์ตัวนี้เราจะไม่ประเมินแต่จะมีทีมคณะประเมินของการศึกษาจะเข้ามาประเมินแล้วทางฝ่ายพวกนี้จะเป็นคนกำหนดว่าเท่าไร โดยที่เขาจะมาตรวจของเรา ถ้าเป็นของเราเองไม่มี แต่จะเป็นเกณฑ์ประเมินของเฉพาะงาน”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 4)

“ถ้าเป็นเกณฑ์ตัวบ่งชี้เราไม่ได้กำหนด ถ้าเกณฑ์ของตัวชี้วัดมันน่าจะเป็นของการประเมินภายนอกมาตั้งมากกว่า แต่เรารู้ได้ยังไงว่าประเมินภายในเราจะตั้งเกณฑ์ขนาดไหน”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 5)

“... พี่มองว่าไม่ชัด เกณฑ์ของเรายังไม่ดี ภาพของเรามันไม่เป็นปริมาณ มันมีมาแต่คุณภาพ มันมีแต่เอกสาร มีแต่ผลงานเด็ก 40 คน ได้ 30 คน ของห้องเราก็ถือว่าเป็นเกณฑ์คร่าว ๆ เราผ่านระดับคุณภาพผู้เรียนระดับ 3 ทั้งหมด”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสช 1)

6.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามเกณฑ์การประเมินภายนอกของ สมศ.

โรงเรียนกำหนดเกณฑ์ตามเกณฑ์การประเมินภายนอกของสมศ. ให้เหตุผลว่า เพื่อให้ผลการประเมินตนเองสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินภายนอก และพร้อมที่จะรับการประเมินภายนอก

“อันนี้เราก็ดูจากของสมศ. เลย เกณฑ์ที่เป็นแนวของโรงเรียนตรงนี้ยังไม่ได้อำ”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 4)

6.4 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามต้นสังกัด

“เราใช้เกณฑ์ที่ สช. กำหนด เราดูตามนั้น ทุกคนรับทราบในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบนะคะ อย่างด้านการเรียนการสอนทุกคนต้องรับทราบเกณฑ์จะต้องผ่านอย่างไรบ้าง ตัวชี้วัดอื่นก็ต้องทราบด้วยเพราะมีส่วนสำคัญกับการดำเนินงานของโรงเรียน”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสช 1)

7. การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน

จากการสัมภาษณ์และดูเอกสารชุดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายในของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน พบว่า การกำหนดเครื่องมือในการประเมินมีความหลากหลายมาก จะมีทั้งการสร้างเครื่องมือขึ้นมาเองตามบริบทของโรงเรียนและนำเครื่องมือที่มีอยู่แล้วจากที่ต่าง ๆ มาปรับใช้กับโรงเรียนของตนเอง นอกจากนี้แล้วโรงเรียนที่ใช้การวิเคราะห์งาน กิจกรรม ผลงานของนักเรียน ครู ให้เข้ากับมาตรฐานแต่ละมาตรฐานจะไม่เน้นในเรื่องการสร้างเครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือมีการหลอมรวมให้มีหลายมาตรฐานหรือหลายตัวบ่งชี้ในชุดเดียวกัน และไม่มีการหลอมรวมโดยใช้เครื่องมือแยกทุกมาตรฐานและทุกตัวบ่งชี้ นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนที่แต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบมาตรฐานเป็นรายมาตรฐาน ส่วนใหญ่การสร้างเครื่องมือจะไม่เป็นแนวทางเดียวกัน ลักษณะของเครื่องมือที่สร้างขึ้นมานั้นจะขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบมาตรฐานนั้น ดังนั้นเครื่องมือที่สร้างจะหลากหลายเป็นมาตรฐานที่มีทั้ง 3 ระดับและ 5 ระดับ ส่วนโรงเรียนที่แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบมาตรฐานเป็นรายด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย เครื่องมือที่สร้างภายในด้านเดียวกันจะเป็นแนวทางเดียวกัน

สำหรับโรงเรียนที่สร้างเครื่องมือในการประเมินขึ้นเองได้กล่าวว่า การสร้างเครื่องมือจะเป็นลักษณะง่าย ๆ ให้สะดวกในการใช้โดยคิดว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นมานั้นจะสามารถวัดในเรื่องนั้น ๆ ได้ แต่ก็ยังไม่แน่ใจว่าสร้างถูกหลักของการสร้างเครื่องมือหรือไม่

7.1 นำเครื่องมือจากที่ต่าง ๆ มาปรับใช้กับโรงเรียนของตนเอง

“เราก็เรียกประชุมคณะกรรมการและก็ดูจากกรอบการประเมิน เสร็จเรียบร้อยแล้วก็เอาเครื่องมือ เราจำเป็นต้องใช้แบบสอบถามก็จะไปเอาแบบสอบถามจากแหล่งต่าง ๆ เอามาแล้วก็ให้คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาว่าเราจะสร้างแบบสอบถามเองเพื่อที่จะวัด เอามาปรับไม่มีสร้างขึ้นเอง มาปรับข้อความ”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

“เครื่องมือที่จะประเมินครั้งแรกเอาของสช.มาใช้ เราช่วยกัน แต่การช่วยกันเราไม่ได้ระดมความคิดเห็นทั้งหมดแต่เราแบ่งกลุ่มคนออกเป็น 3 กลุ่มเลย คนกลุ่มนี้ไปดูเรื่องของปัจจัย ด้านนี้เรื่องกระบวนการ ด้านนี้เรื่องผลผลิต แต่ไม่มีเวลาที่จะมารวมกันเลย เพราะเรามองว่าคนหลายคนเหมือนกันที่ช่วยกันแบ่งกลุ่มไปดู แล้วเราก็เชื่อตรงนั้น ที่เชื่อเพราะไม่มีเวลามาคุยด้วย แต่จริง ๆ แล้วก็จะมารวมเสนอกันอีกที แต่พอถึงเวลาไม่มีเวลาเราก็ไม่ได้ดูเลย ก็สรุปให้เขาทำกันเองแต่ว่าเป็นทีมงานทำ”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสามัญ 2)

“ศึกษาว่ามาตรฐานนี้มีกี่ตัวบ่งชี้ เขาต้องการอะไร ต้องการให้เราวัดอะไร ดูตัวบ่งชี้ที่ 1 ดูความสำคัญของตัวบ่งชี้ เช่น การใช้ภาษาในการสื่อสาร ปีที่แล้วพี่ใช้ตั้งจุดประสงค์มา พอปีนี้พี่ใช้สร้างเครื่องมือวัดก็ออกแบบสอบถามตั้งแต่ ป.1-ป.3 บางทีเอาแบบมาปรับ ส่วนใหญ่หามาจากตำราจากแบบมาปรับ ส่วนใหญ่พี่จะมาปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโรงเรียนเรา “

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 4)

“เรื่องสร้างเครื่องมือนี้แหละที่มันเป็นปัญหาที่ทำกัน ก็อาศัยหลาย ๆ แห่งของคนนั้นว่าอย่างนี้ ของคนนี้ว่าอย่างนั้นอย่างนั้น เอามาโยงใยกันก็ไม่ว่ามันจะตรงมั๊ย ไข่มั๊ย และก็ยังไม่เข้าใจอีกว่าทำไมเขาไม่ให้ครูประเมินผู้บริหาร ทำไมเขาไม่ร่วมกันทำเครื่องมือ”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสพช 3)

7.2 ไม่มีการสร้างเครื่องมือ ใช้การวิเคราะห์งาน กิจกรรม ผลงาน ให้เข้ากับมาตรฐาน

“เราเอามาตรฐานเป็นตัวตั้งแล้วดึงผลงานมาใช้ ผู้ช่วยจะไม่เน้นเครื่องมือในการประเมิน จะเน้นเป็นเอกสารร่องรอยมากกว่า เครื่องมือจะให้ครูทุกคนประเมินผลงานที่สอดคล้องในแต่ละมาตรฐานว่าอยู่ในระดับใด 14 มาตรฐาน เป็น 5 ระดับ (5,4,3,2,1) เด็กของคุณเป็นอย่างไร ร่องรอยเป็นอย่างไร เท่ากับเขายืนยันของเขาเราก็ตามไปดู เช็กับเด็ก เช็กับสิ่งที่เขาปฏิบัติผลงานที่ปฏิบัติ...”

(ผ.วิชาการ โรงเรียนสพช 1)

7.3 โรงเรียนสร้างเครื่องมือประเมินขึ้นมาใช้เอง

“มีเป็นบางมาตรฐานที่สร้างแบบประเมิน สร้างเอง ไม่มีการนิยาม สร้างเลยว่ามันคลุมตัวบ่งชี้นี้ได้มั๊ย จะเป็นการประเมินในลักษณะภาพรวม สร้างแล้วใช้เลย ไม่ได้ตรวจสอบคุณภาพ ผู้รับผิดชอบมาตรฐานสร้างกันเอง เฉพาะหัวหน้าเป็นผู้สร้าง”

(ครูรับผิดชอบมาตรฐาน โรงเรียนสช 4)

“มีหลาย ๆ รูปแบบ คือคิดเอง จากต้นสังกัดเขาก็มีมาให้เราเยอะพอสมควร จากนอกสังกัด สารพัดที่จะหา จากการค้นคว้าของครู จากกรมสามัญ ซึ่งครูก็มีเพื่อนฝูงเยอะก็หามา แล้วจากการที่ครูคิดขึ้นมาเอง ผสมผสานกัน แล้วก็มาสร้างเครื่องมือในระบบของกลุ่ม ไม่ใช่คนเดียวตัวใครตัวมันนะละ เรายังยึดสายชั้นอยู่ สายชั้น ป.1 รับผิดชอบอะไร จะใช้เครื่องมืออะไรเขาจะประชุมกลุ่มแล้วทำ...”

(ผอ. โรงเรียนกทม 1)

“เจ้าของมฐ. รับผิดชอบมาก่อน เขาต้องรับผิดชอบทุกอย่างอยู่แล้ว แล้วส่งมาที่ Key man กรรมการกลางตรวจสอบเครื่องมืออีกทีหนึ่ง แต่ว่าหลังจากเสร็จแล้วทุกคนในโรงเรียนต้องรับรู้แต่ละมาตรฐานเป็นอย่างไรบ้าง เราจะมีเอกสารแจกให้ในที่ประชุม”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม.3)

“การคิดแบบสอบถามการคิดเครื่องมือ พี่ว่าครูยังไม่ถึงตรงนั้น ไม่เฉพาะโรงเรียนนี้ ถ้าเอาเฉพาะโรงเรียนนี้ก็คิดได้แต่ไม่น่าพึงพอใจ ครูไม่เข้าใจระบบการสร้างเครื่องมือจะกะ ถามว่าทำไมไม่เข้าใจ พี่ว่าไม่มี การอบรมให้เขา ผู้บริหารคนเดียวไม่สามารถอบรมให้เขาได้ ส่วนใหญ่อบรมก็พูดกว้างๆ ประเภทอบรมแล้วให้ไม่จิ้มฟันไป ครูอบรมแล้วก็ยังไม่สามารถปฏิบัติได้.....”

(ผอ โรงเรียนนทม 5)

8. การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล

การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนจะใช้แหล่งข้อมูลจากแหล่งเดียวและหลายแหล่ง โดยโรงเรียนที่เก็บข้อมูลจากแหล่งเดียวให้เหตุผลว่า สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ข้อมูลที่คิดว่าน่าจะตรงมากที่สุด และไม่สิ้นเปลืองงบประมาณมาก ถ้าเก็บจากหลายแหล่งจะเป็นการยุ่งยากสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนใหญ่โรงเรียนที่เก็บข้อมูลจากหลายแหล่งให้เหตุผลว่า จะได้ตรวจสอบว่าข้อมูลสอดคล้องกัน น่าเชื่อถือ

“เก็บจากตัวนักเรียน จากครู จากผู้ปกครอง”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสช 3)

“มีเก็บจากผู้ปกครองบ้าง ชุมชนบ้าง บางมาตรฐาน

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 3)

“จากนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน แล้วแต่กลุ่มจะกำหนด แล้วเข้าที่ประชุมใหญ่ก่อน....”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนนทม 1)

“พี่ทำมาตรฐานผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องจะมีผู้บริหาร มีครู นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารประเมินตนเองด้วย”

(หัวหน้าด้านปัจจัย โรงเรียนนทม 2)

9. การกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ถูกประเมินหรือผู้ให้ข้อมูล

การกำหนดขนาดของผู้ถูกประเมิน ในกลุ่มผู้ถูกประเมินที่เป็นนักเรียนจะมีทั้งการประเมินนักเรียนทุกคนและใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยโรงเรียนที่ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ให้เหตุผลว่า โรงเรียนประเมินนักเรียนเป็นภาพรวม ในกลุ่มผู้ถูกประเมินที่เป็นครูและผู้บริหารส่วนใหญ่จะประเมินทุกคน ส่วนในกรณีผู้ให้ข้อมูลเป็นนักเรียน เป็นผู้ปกครอง ชุมชน จะใช้การสุ่มตัวอย่าง จะมีบางโรงเรียนที่ให้ผู้ปกครองประเมินทุกคน โดยให้เหตุผลว่าจะได้แบบสอบถามกลับคืนมาไม่ครบตามที่ต้องการ จึงได้ส่งแบบสอบถามไปให้กับผู้ปกครองนักเรียนทุกคน

“มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยครั้งแรกปีที่แล้วจะสอบถามเด็ก ผู้ปกครองและครูผู้สอน สอบถามเด็กไม่ทุกคนใช้สุ่มเอาเขาจะมีเกณฑ์ไว้ เพราะว่าเรียนปริญญาโทอยู่ที่เอาเกณฑ์สถิติตรงนั้นมาสุ่ม”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนเทศบาล 1)

“...เราไม่ได้ทำทุกคนนะ เราสุ่มเอาร้อยกว่าคนก็ร้อยกว่าชุด เช่นประเมินความซื่อสัตย์ของนักเรียน เราก็กวักแบบประเมินให้นักเรียนประเมิน ให้เพื่อนประเมิน ให้ผู้ปกครองประเมิน เราใช้สุ่มนะ ทำไมไหวไม่มีกระดาษจะพิมพ์แบบสอบถามขนาดนั้น ตั้งที่มาตรฐานเราไม่ได้สรุปรายบุคคลนะ เราสรุปรวมทั้งโรงเรียน”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียนโรงเรียน สบช 3)

“ผู้ปกครองจะสุ่ม 30 % ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด กระจายทุกห้องในมาตรฐานความสัมพันธ์กับชุมชน”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนเทศบาล 4)

“ประเมินนักเรียนก็สุ่มเอา ทำไมไหวหรอก เด็กตั้งเยอะแยะ ไม่มีใครช่วยทำทำก็ไมไหวนะ”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสบช 5)

“ถ้าประเมินนักเรียนเราประเมินทุกคน ถ้าผู้ปกครองเราใช้สุ่มเอา ครูเราก็ประเมินทุกคน”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม 3)

10. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน โดยการสัมภาษณ์และจากการสังเกตโรงเรียนที่กำลังดำเนินการประเมินภายในช่วงระหว่างที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลวิจัยพบว่า ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนในกรณีที่เป็นการประจำจะมีประเมินและเก็บข้อมูลตามปกติมาเรื่อยๆ เป็นระยะๆ ส่วนในกรณีที่ใช้เครื่องมือในการประเมินพบว่าโรงเรียนมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบที่แตกต่างกัน ในลักษณะดังนี้ คือ (1) โรงเรียนดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นรายภาคและมีการสรุปผลการประเมินเป็นรายภาค ส่วนใหญ่จะพบในโรงเรียนสังกัด เทศบาลทุกโรงเรียนและสังกัด กทม เป็นบางโรงเรียน (2) โรงเรียนดำเนินการเก็บข้อมูลปีละครั้ง โดยเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 แต่จะกระจายระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการประเมินในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโรงเรียน (3) โรงเรียนดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นลักษณะเฉพาะกิจโดยจัดเครื่องมือการประเมินแยกเป็นชุด ๆ ในทุกมาตรฐานทุกตัวบ่งชี้แล้วให้นักเรียน และครูทำในช่วงสอบปลายภาคเรียน จะพบในโรงเรียนสังกัด สามัญ (4) โรงเรียนไม่เน้นการใช้เครื่องมือประเมินแต่จะใช้การประชุมเพื่อระดมความคิดจากบุคลากรภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องสำหรับโรงเรียนที่วิเคราะห์ผลงาน กิจกรรม เอกสารร่องรอยการทำงานให้เข้ากับมาตรฐานจะดำเนินการปีละครั้งโดยจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินคุณภาพของการดำเนินงานในแต่ละมาตรฐานและแต่ละตัวบ่งชี้ เพื่อพิจารณาว่าหลักฐานที่ปรากฏ โรงเรียนควรมีคุณภาพของการดำเนินงานในระดับใด ส่วนใหญ่จะพบในโรงเรียนสังกัด สบช และสังกัด สช

"มันต้องแล้วแต่ตัวชี้วัดนะ ถ้าอย่างเป็นตัวชี้วัดบางอย่างเขาทำตามแผนปฏิบัติการของเขา เพราะมันเป็น
 อยู่นอกอยู่แล้ว เขาก็จะทำตามกำหนดเวลาของเขาว่าตอนนี้เขาจะวัดสมรรถนะนักเรียน ถ้าวัดคุณธรรม
 จริยธรรม ถ้าเราใช้แบบสอบถามในการวัดก็แล้วแต่เอาความสะดวก ถ้ากรรมการชุดนี้พร้อมนะพร้อมก็ออกแบบ
 สอบถามชุดนี้ไปก่อนแล้วก็ให้เด็กตอบกลับมา ก็มีบางครั้งที่ทุ่มลงไปทีเดียว เพราะว่ามันเร่ง"

(หัวหน้าด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

"โรงเรียนเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินแยกเป็นชุดในทุกมาตรฐานทุกตัววงชี้ที่ประเมินด้านผู้เรียน
 แล้วให้นักเรียนทำในวันสอบปลายภาคในลักษณะของการสอบในห้องสอบ หลังจากสอบวิชาสุดท้ายเสร็จ
 นักเรียนทุกคนจะทำแบบประเมินคนละ 1 ชุดหลังจากนั้นครูที่คุมสอบในแต่ละห้องจะช่วยกัน Tally คะแนนให้
 เสร็จเป็นชุดๆ"

(จากการสังเกตของผู้วิจัย โรงเรียนที่ปฏิบัติคือ โรงเรียนสามัญ 2,4)

"พอสิ้นปีการศึกษาเราก็จะประเมินที่นิ่งก็เก็บ ปีนี้เขาประเมินภายนอกเมื่อพฤศจิกายนที่ผ่านมา แล้วก็ยังไม่
 สิ้นปี เราก็ไม่แน่ใจว่าเราจะทำหรือปล่าว แต่ที่ผ่านมาพอสิ้นปีเราก็ทำนิ่ง"

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสพช 4)

"ประเมินเป็นรายภาค พอสิ้นเทอมก็สรุปที่นิ่ง สรุปให้รู้ว่าเทอม 1 เป็นยังไงบ้างจะได้ไปปรับในเทอม 2
 แต่ SSR ทำเล่มเดียวนะ ทำทั้งปีออกมา"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนทกม 2)

"ส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือ เก็บข้อมูล 2 ช่วง คือภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ก็ช่วง
 เดือนกันยา ภาคเรียนที่ 1 เสร็จก็สรุป พอภาคเรียนที่ 2 ก็สรุปอีกทีหนึ่ง ประเมินออกมาเป็น 2 ภาคเรียนทุก
 มาตรฐาน เป็นนโยบายของโรงเรียน โรงเรียนจะกำหนดเวลา คือเราจะต้องรู้ว่าเมื่อไหร่เราจะต้องเสร็จจะต้องส่ง
 แล้วเราจะต้องไปนั้นเองว่าเอ๊ะเราจะเก็บข้อมูลได้แล้วหรือฝ่ายบริหารจะบอกว่าเสร็จเมื่อนั้นเมื่อนี้เราจะต้อง
 สรุปเสร็จ คือมีเวลากำหนดว่าเดือนนี้เราต้องส่งนะ"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนเทศบาล 4)

11. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน โดยการ
 สัมภาษณ์ สังเกตและดูร่องรอยเอกสารเกี่ยวกับการประเมินภายในของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนมีการ
 วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลาย โรงเรียนที่ส่งให้คณะกรรมการกลางวิเคราะห์จะเป็นข้อมูลจะพบใน
 โรงเรียนที่คณะกรรมการกลางเป็นผู้รับผิดชอบหลักในเรื่องการประเมินภายใน ส่วนโรงเรียนที่แต่งตั้ง
 คณะกรรมการรับผิดชอบเป็นมาตรฐาน ผู้รับผิดชอบมาตรฐานจะเป็นผู้วิเคราะห์เอง นอกจากนี้แล้วยังพบว่า
 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนใหญ่โรงเรียนจะวิเคราะห์ออกมาเป็นภาพรวม สืบเนื่องมาจากโรงเรียนใช้วิธีการ
 สุ่มกลุ่มตัวอย่างผลการวิเคราะห์ออกมาจะเป็นภาพรวม และโรงเรียนที่ไม่ได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่า

โรงเรียนประเมินนักเรียนเป็นภาพรวม ส่วนในการวิเคราะห์ข้อมูลตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินการใน 3 รูปแบบคือ วิเคราะห์เป็นมาตรฐานและแยกตัวบ่งชี้ วิเคราะห์เป็นมาตรฐานแต่รวมตัวบ่งชี้ และใช้การระดมความคิดในกรณีที่โรงเรียนไม่ใช่เครื่องมือประเมินตามมาตรฐาน

“คือในกรอบการประเมินเขาจะบอกไว้ว่าคุณจะใช้การวิเคราะห์ค่าอะไรให้เราเขียนไป ผู้รับผิดชอบมาตรฐานจะทำครบจรเบ็ดเสร็จเลยอย่างทีบอก วิเคราะห์เป็นภาพรวมของโรงเรียนเลย แยกเป็นรายชั้นแล้วก็มองภาพรวมของโรงเรียน”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

“มีการวิเคราะห์เป็นมาตรฐานเป็นตัวบ่งชี้ ข้อมูลเป็นรายบุคคลยังไม่ได้ลงไปถึงตรงนั้น คือจะออกมาเป็นภาพรวม ไม่ได้แยกเป็นรายห้อง เวลาทำจริง ๆ ไม่ได้แยกวิเคราะห์ว่าห้องนี้มีเป็นอย่างนี้ วิเคราะห์เป็นภาพรวมทีเดียว เวลาเขาตอบเขาก็ตอบของชานะ เวลาเก็บข้อมูลเขาก็เก็บมาทุกห้อง แต่เวลาที่เรวิเคราะห์เราไม่ได้วิเคราะห์ออกมาเป็นรายบุคคล แต่เราสรุปว่าเขาทำออกมาเนี่ย สรุปเอาภาพรวมมารวมกันทั้งหมดแล้วก็ออกมาเป็นร้อยละ”

(ผู้ประสานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 2)

“วิเคราะห์ในภาพรวมของเด็กที่ทำ ประมาณกี่% แต่ละมาตรฐานรับผิดชอบเอง”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสพช 2)

“สมาชิกในกลุ่มก็ไม่ค่อยเข้าใจเท่าไร ส่วนใหญ่จะมีความเห็นพ้องต้องกัน ไม่ได้วิเคราะห์เป็นรายบุคคล เป็นภาพรวมของโรงเรียน คือนี่แหละที่มันเป็นอย่างนี้ที่บอกว่ามันไม่ค่อยเข้าใจวิธีการ คือเหมือนเขาบอกให้ทำเรื่องนี้พอเราหาค่าออกมาแล้ว เราก็ตีค่าว่าประมาณกี่ % ผู้บริหารก็วิเคราะห์ภาพรวม ไม่ได้ชี้เป็นรายบุคคล ผอ.บอกว่าผู้บริหารต้อง 3 คน ไม่ใช่คนเดียว”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนกทม. 2)

“ครูประจำชั้นคิดมาให้แล้วผู้รับผิดชอบมาสรุป คิดเป็นรายคน แล้วมารวมเป็นรายห้อง แล้วก็เป็นคนแนบเฉลี่ยของห้อง ประเมินออกมาเป็นภาพรวมของโรงเรียน”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 5)

“อย่างเช่น ห้อง ป.1/1 มีเด็คน้ำหนักไม่ถึงเกณฑ์ 3 คน มีใครบ้าง เราก็จะวิเคราะห์มา เราก็จะบอกผู้ปกครองด้วยว่า เราให้แพทย์มาตรวจสุขภาพ เราก็จะสรุปไว้ในสมุดว่าในห้อง ป.1/1 ไม่ผ่านเกณฑ์ก็คน ใครบ้าง เราสรุปทุกห้อง แล้วไปสรุปภาพรวมของโรงเรียน”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 2)

“ผู้รับผิดชอบมาตรฐานแยกเป็นรายมาตรฐาน แยกเป็นตัวบ่งชี้ว่าผ่าน ไม่ผ่าน เราวิเคราะห์เป็นรายคนก่อน แล้วก็มารายห้อง แล้วถึงมาสรุปภาพรวมของมาตรฐานอีกทีนึง ส่วนใหญ่คิดเป็น %”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม 3)

12. การตรวจสอบวิธีการประเมินที่ใช้

จากการศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน โดยการสัมภาษณ์พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ตรวจสอบวิธีการประเมิน เนื่องจากส่วนหนึ่งไม่เข้าใจในหลักการประเมินและไม่มีบุคลากรที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ ทำให้ผลการประเมินไม่ถูกต้องตรงตามสภาพจริงได้ผลสูงกว่าความเป็นจริง

“ตรวจสอบเป็นบางตัวแต่ไม่ 100% ถ้าเกี่ยวกับผู้เรียนเราจะตรวจสอบ แต่ถ้าเป็นด้านอื่นเราจะปล่อยฟรี ที่ทำเน้นมากก็คือด้านผู้เรียน”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม 3)

“ก็มีเ็นเรื่องของเครื่องมือที่ใช้ไง ตอนแรกเราใช้เครื่องมือหลายชุด เราก็อพยายามใช้ชุดเดียวกัน ใช้ได้หลาย ๆ กลุ่ม แล้วก็ผู้ปกครอง ครู ตรงไหนที่ผู้ปกครองไม่สามารถประเมินได้ก็ใช้เฉพาะครู คือจะใช้เครื่องมือที่สะดวกขึ้น คือเราเปลี่ยนมามันก็ทำให้เราสามารถประเมินเด็กได้ทุกคน จากที่เราเคยสุม”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนกทม 2)

“มีค่ะ โดยเราตรวจสอบดูว่าวิธีการที่เราใช้เหมาะสมมั๊ย ถ้าไม่เหมาะสมก็มีการปรับแก้ เอ่อ...ก็จะเป็นหัวหน้างานอันนั้นนะคะที่จะประชุมปรึกษากับคณะกรรมการนะคะ และก็มีการปรับแก้บ้าง แล้วแต่ใครรับผิดชอบมาตรฐานไหนก็จะกำกับติดตามในเรื่องนั้น”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสช 1)

13. การตรวจสอบผลการประเมิน

จากการศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน โดยการสัมภาษณ์พบว่า โรงเรียนตรวจสอบผลการประเมินในมาตรฐานที่พบข้อสงสัยเนื่องจากผลการประเมินไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียน แต่ถ้าในกรณีผลการประเมินใกล้เคียงความเป็นจริงโรงเรียนก็จะไม่มีการตรวจสอบผลการประเมิน

“เวลาเขามารายงานเราก็บอกว่าไม่ตรง มันไม่ใช่เนะ ถ้ามีการแย้งขึ้นมา ก็มีการปรับเปลี่ยนใหม่ต้องไปดูแบบประเมินว่าบกพร่องหรือเปล่า เราจะห่างจากสภาพที่เห็นของเด็กของเรา เพราะเราต้องการแก้ปัญหาเด็กจริง ๆ อย่างเช่น ประเมินออกมาสูงแต่เรามองว่ามันไม่ใช่ก็จะนำไปปรับในครั้งต่อไป”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม 1)

“ก็ยอมรับจริง ๆ ว่าไม่มีเวลา ไม่มีบุคลากรดำเนินการตรงนี้ และก็ไม่มีความรู้ทางด้านนี้”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 4)

“มีค่ะ หัวหน้าฝ่ายเราจะมาประชุมและตรวจสอบกันอีกที มีการตรวจสอบว่าข้อมูลใช้ได้มั๊ย”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสช 1)

“ไม่มีการตรวจสอบ ประเมินแล้วก็ยอมรับตรงนั้น”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

“ไม่ได้ลงไปตรวจสอบ เพราะว่ากว่าจะได้ข้อมูลมามันก็ยากเย็นแล้ว”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสามัญ 5)

“ก็เอาแต่ละข้อมาดูว่าข้อไหนไม่ผ่านเยอะ อ่านแล้วไม่เข้าใจ คำถามเราถามไปครูไม่เข้าใจหรือเปล่า หรือคำถามมันคลุมไปอะไรอย่างนี้ ในทีมมาดูด้วยกัน เราก็ดูว่าต่ำกว่าเกณฑ์ เรบกพร่องในแบบประเมินหรือเปล่า หลังจากนั้นต้องปรับแบบประเมิน”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนเทศบาล 2)

14. การกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมินและการกำหนดสารสนเทศ

จากการศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน โดยการสัมภาษณ์พบว่า การกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมินโรงเรียนไม่ได้กำหนดชัดเจน เพียงแต่ทุกคนจะทราบว่าเมื่อประเมินแล้วผลการประเมินเกี่ยวข้องกับใคร ฝ่ายไหนบ้าง ก็จะนำไปปรับปรุงพัฒนางานของตนเอง

“ไม่มีค่ะ คือประเมินแล้วก็เหมือนกับอะไรคะ หรือแล้วกันไป มันก็จบการไป ตรงนี้ควรแก้ไขก็แก้ไข ปรับปรุงไปก็เท่านั้นเอง ไม่มีรูปแบบว่าเราต้องการให้เด็กเป็นอย่างไร ครูที่ปรึกษาหรือหมวดจะเอาไปทำอะไร มันไม่มีภาพที่ชัดเจน”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

“สมมุติว่าเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ฝ่ายบริหารเป็นคนใช้เป็นคนดูว่าควรปรับปรุงแก้ไขตรงไหนนะ ค่ะ อันนี้ถ้าเกี่ยวกับทักษะทำงานร่วมกัน เจตคติในการประกอบอาชีพ กลุ่มการงานอาชีพก็ต้องเอาข้อมูลไปใช้ ภาษาไทยกลุ่มภาษาไทยก็หยิบไปดู ปกครองก็ดูจริยธรรม”

(ผู้ประสานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 2)

“การประเมินนี้จะใช้กับกลุ่มไหน ฝ่ายไหน แต่ละตัวชี้วัดจะมีการวิเคราะห์ว่าแต่ละฝ่ายจะใช้อย่างไรบ้าง”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสช 1)

15. การจัดทำรายงานหรือการเขียนรายงานการประเมิน

จากการศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน โดยการสัมภาษณ์และดูเอกสาร SSR ของโรงเรียนพบว่า การจัดทำรายงานหรือการเขียนรายงานการประเมิน จะเขียนตามหัวข้อที่ต้นสังกัดกำหนด โดยโรงเรียนจะศึกษาวิธีการเขียนจากเอกสารต่าง ๆ และเขียนในแนวของโรงเรียนตนเอง และนอกจากนี้ยังพบว่า มีบางโรงเรียนจะเขียนตามแนวการประเมินภายนอกของ สมศ. เพื่อเตรียมพร้อมที่จะรับการประเมินภายนอก และสำหรับโรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอกแล้วจะปรับเปลี่ยนวิธีการเขียนรายงานการประเมินตนเอง SSR โดยมาใช้ในแนวเดียวกันกับรายงานการประเมินภายนอกที่ส่ง สมศ. เช่นกัน

“เขียนตามหัวข้อที่เขากำหนด ผลออกมาอย่างไรแต่ละมาตรฐานสรุปมา พี่จะให้แบบฟอร์มไปว่าพี่ต้องการแบบนี้ ตัวชี้วัดนี้อยู่ในเกณฑ์ดี พอใช้ หรือปรับปรุง และก็ภาพรวมของมาตรฐานนี้จะเป็นข้อสุดท้ายมีตัวเดียว”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 3)

“เจ้าของมาตรฐานเป็นผู้เขียน แล้วมาช่วยกันดู อย่างผู้ช่วยรับ 6-7 มาตรฐาน ก็มากรองในส่วนของตัวเองก่อน พอเสร็จแล้วไปรวมเป็นเล่ม พอพิมพ์เสร็จแล้วมันก็ครบ 14 มาตรฐาน แล้วเราจะมาตรวจสอบกันอีกที แจกในที่ประชุมด้วยเป็นเล่ม มีแก้อะไรมั๊ย มีร่างก่อน จะทำแบบฟอร์มไว้เลย”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสขช 4)

“หัวหน้าสายชั้นก็รวบรวมของกลุ่มเขาเข้ามา แล้วก็ทำร่วมกับ ผช. เขียนตามหัวข้อที่เขากำหนดว่ามีอะไรบ้าง มีแต่ละมาตรฐาน จุดเด่น จุดด้อย ข้อเสนอแนะ ใช้ฟอร์มเดียวกันทั้งโรงเรียน มีการปรับข้อมูล คนที่ทำงานหนักคือหัวหน้าสายชั้นกับ ผช.”

(ผอ. โรงเรียนกทม 1)

“ดูจากผลการวิเคราะห์แล้วมาเขียนสรุปมาตรฐานด้านปัจจัยให้เขาในแต่ละด้าน ก็ทำเหมือนกันแล้วส่งไปรวมกัน โรงเรียนก็คือผู้บริหารและคณะกรรมการ ผช. เป็นแกน ก็จะดำเนินการตรวจสอบและจัดพิมพ์ออกมา”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 3)

16. การเผยแพร่ผลการประเมิน

จากการศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน โดยการสัมภาษณ์ พบว่าโรงเรียนจะมีการเผยแพร่ผลการประเมินโดยเผยแพร่ให้ครูรับทราบมีการแจกเอกสารและใช้การประชุมแจ้งให้ทราบ นอกจากนี้มีการเผยแพร่ไปยังผู้ปกครอง ต้นสังกัด และชุมชน โดยทำเป็นเอกสารสรุปผลการประเมินฉบับย่อแจ้งให้ทราบ

“เป็นการประชาสัมพันธ์ ไม่ได้ทำ ยอมรับว่าอ่อน ตรงจุดนี้ ผมมีเอกสารรวมของทั้งโรงเรียนใครจะมากู ก็ดูได้ ไม่ได้ทำเอกสารฉบับย่อ ไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้กับครูทั้งโรงเรียน เรื่องนี้อ่อนจริง ๆ ยอมรับ จะใช้วิธีจ้ ไปที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 5)

“ชี้แจงในที่ประชุมใหญ่ในตัวผลการประเมิน แต่ไม่ได้แจกเป็นเอกสาร”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนเทศบาล 1)

“ส่งไปที่สำนักการศึกษา ส่งไปเขต มีเป็นบางโรงเรียนมาขอ ดู มีให้ชุมชน แต่ SSR ของชุมชนมันจะเป็น อีกรูปแบบหนึ่ง มันไม่ใช่แบบวิชาการ มันเป็นแบบชาวบ้าน ๆ เราแจกผู้ปกครองทุกคน กรรมการเครือข่าย ทุกคน แจกครูเป็นเล่มฉบับเต็มเท่า SSR เลยได้ละเอียดดิบ แต่เมื่อก่อนเขาแจกหรือปล่าวไม่รู้ แต่ ผอ. ทำผอ. แจกทุกคน เรื่องของเอกสาร ผอ. จะเป็นคนที่แจกเยอะมาก”

(ผอ. โรงเรียนกทม 1)

“เผยแพร่ผลการประเมินไปสู่ผู้ปกครองสรุปแล้วก็เป็นจุลสารแจกที่เราประเมินด้านไหนบ้าง ทั้งจุดเด่น จุดด้อย และครูทำเป็นเอกสารแจกสรุปผลของแต่ละมาตรฐาน”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม 3)

17. การนำจุดแข็ง จุดอ่อนมาวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อวางแผนพัฒนา

จากการศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน โดย การสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนนำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ในรูปแบบที่แตกต่างกัน คือ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนรวมทุกมาตรฐานโดยคณะกรรมการที่โรงเรียนแต่งตั้ง และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โดยครูผู้รับผิดชอบมาตรฐานต่างคนต่างวิเคราะห์สรุปผลมาตรฐานของตนเอง พร้อมทั้งเขียนแนวทางแก้ไข หรือแนวทางการพัฒนา ตามกรอบที่กำหนดว่าจะต้องรายงานหัวข้ออะไรบ้าง โดยมีแบบฟอร์มให้

“วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ในผลการประเมินสรุปว่าต่ำกว่าเกณฑ์ สูงกว่าเกณฑ์ แล้วมาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อนของแต่ละมาตรฐาน เรามาเสนอทำกันในทีม วิเคราะห์เสร็จแล้วก็ส่งสรุปให้เขา แล้วส่งมาทาง ผู้บริหาร คือต้องวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนให้เสร็จเรียบร้อยในมาตรฐานตัวเอง และหาแนวทางแก้ไขด้วย แล้ว เวลาเสนอโครงการโรงเรียนก็จะให้อาจารย์ในแต่ละมาตรฐานมาร่วมเสนอโครงการว่าโรงเรียนควรจัดโครงการ อะไรบ้าง ในที่ประชุมใหญ่ชี้แจงสรุป”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนเทศบาล 1)

“เอาแต่ละตัวบ่งชี้มาวิเคราะห์ร่วมกันโดยการระดมความคิด ตัวชี้ที่ 1 เด็กของเราเป็นอย่างไร ทุกคน ประชุมในวันประชุมใหญ่ เราให้เขาแสดงความคิดเห็นว่าของใครต้องการปรับปรุงแก้ไข ถ้าต้องการปรับปรุง แก้ไขก็เขียนโครงการมา”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 5)

"ผู้รับผิดชอบมาตรฐานวิเคราะห์ตัวเองนะคะ 14 มาตรฐาน ก็หัวหน้า 14 คน ใน 1 คนจะรับ 1 มาตรฐานทุกตัวบ่งชี้ ในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนก็ทีมของเราในแต่ละมาตรฐาน วิเคราะห์ทุกมาตรฐานตาม ตัวบ่งชี้ที่คิดว่าไม่ชัดเจนหรือ บางคนไม่แน่ใจว่าตัวเองทำถูกหรือป่าว"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

"ผช. และกรรมการที่เขาตั้งจะมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เราเอาแค่ผลส่งเขาที่เราตั้งเกณฑ์ไว้เท่านั้น แล้ว เราประเมินไปมันสูงกว่าเกณฑ์ หรือต่ำกว่าเกณฑ์ แล้วก็ทำเสนอเขา เขาก็ไปสรุป เขาก็จะมีฝ่ายประเมิน ฝ่ายเก็บ ภาพรวมเป็นคณะกรรมการอีกชุดหนึ่ง"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนทนม 2)

18. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไข

จากการศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน โดยการ สัมภาษณ์ พบว่า เมื่อโรงเรียนวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของแต่ละมาตรฐานแล้ว มีบางโรงเรียนจะวิเคราะห์หา สาเหตุของจุดอ่อนและหาแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาโดยไม่ได้วิเคราะห์หาสาเหตุ โดยให้เหตุผลว่า เป็นสาเหตุที่เหมือน ๆ กันเนื่องจากสภาพแวดล้อมของนักเรียนเหมือนเดิม

"จุดอ่อนไม่ได้คำนึงถึงมาตรฐานใคร มาตรฐานมันนะ เราดูว่าตรงนี้ใครเป็นผู้รับผิดชอบมากกว่า จุดอ่อน จุดนี้เกี่ยวข้องกับงานของใคร คุณก็ไประดมความคิดของคุณมาว่าสาเหตุมันเนื่องมาจากอะไร แต่จริง ๆ แล้วมันมักจะตรง เพราะว่าเวลาเราตั้งหัวหน้ามาตรฐานมันตามเนื้องานตามตัวชี้วัดค่อนข้างจะสอดคล้องอยู่แล้วแหละ"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

"มันก็มีหลายอย่างหลายสาเหตุ ในการแก้สาเหตุเราก็ต้องเอาที่โรงเรียนก่อน ข้างนอกเราไม่สามารถแก้ไขเขา ได้ เรื่องที่ใกล้ตัวเราที่เราจะช่วยเด็กได้"

(ผช.วิชาการ โรงเรียนเทศบาล 4)

"คือ...ไม่ถึงการวิเคราะห์สาเหตุ แต่เป็นแนวทางที่จะพัฒนาต่อไป ไม่ได้หาสาเหตุ สาเหตุในแต่ละปีมัน เหมือน ๆ กันนะ สภาพแวดล้อมของเด็กมันก็ซ้ำ ๆ ทุกปี"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนทนม 5)

"ส่วนมากจะถามกันว่ามาจากสาเหตุอะไร ระดมความคิด รู้แล้วก็คิดหาวิธีการว่าจะปรับปรุงอย่างไร"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 3)

"ไม่ได้วิเคราะห์สาเหตุ มีแนวทางแก้ไขต้องเขียนแนวทางแก้ไขก่อนว่า ให้ร่วมกันคิดก่อนว่าเราจะแก้ จุดอ่อนตรงนี้ด้วยวิธีอะไรให้ช่วยกันคิด พักคิดไม่ได้หรือคนเดียวให้หัวหน้าเขาเสนอขึ้นมา"

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสข 4)

19. การเลือกวิธีการแก้ไขจุดอ่อนและการลงมือปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน

สำหรับการเลือกวิธีการแก้ไขจุดอ่อน โรงเรียนจะใช้การระดมความคิดเพื่อหาแนวทางที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ จัดกิจกรรมและโครงการเพื่อแก้ปัญหา

“...เราจะใช้การระดมความคิดครุ่นดูความเป็นไปได้ที่จะปฏิบัติ...”

(ผช. วิชาการ โรงเรียนเทศบาล 5)

“จุดอ่อนเราหาสาเหตุก่อน เราดูจุดอ่อน ข้อบกพร่องแล้วเราก็นย้อนกลับไปดูที่ต้นเหตุว่ามันเกิดจากอะไร อย่างนี้ถ้าเด็กอ่อนเราก็จะดูเด็กในตอนเช้าหรือบางที่เองง่าย ๆ เด็กอ่านหนังสือไม่ออกก็มีแนวทางแก้ไขว่า แต่ละหมวดจะมาคุยกันว่าแก้ไขอย่างไรดี...”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสข 1)

20. การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน

การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ทุกโรงเรียนจะเน้นการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน และพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนมากที่สุด โดยมีการเสริมโครงการและกิจกรรมเพื่อใช้สำหรับปรับปรุงพัฒนาในปีต่อไป และมีบางโรงเรียนได้กล่าวว่าผลการประเมินยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควร

“นำไปใช้แต่ยังไม่ครบทุกตัว แล้วยังนำไปใช้ก็เฉพาะที่เห็นเด่นชัด ว่าตรงนี้เป็นจุดอ่อนจริง ๆ นะ เหมือนกับว่าเราหยิบบางประเด็นมาใช้ ไม่ได้เอามาทั้งหมดมาปรับปรุงทั้งหมด”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามกัญ 1)

“ผลที่ได้มาเราก็นำมาปรับปรุงการเรียนการสอนจริง ๆ หรือว่าเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเด็กเราไม่ตึง เราก็ต้องเอามาเป็นจุดพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป รวมทั้งบุคลากรของเราที่เขาตรวจสอบและเราตรวจสอบมันตรงกัน เราเชื่อมั่นว่าการตรวจสอบจากข้างนอกหรือข้างในมันมีผลต่อการพัฒนา”

(ผช. วิชาการ โรงเรียนสข 4)

“เอามาเป็นแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอน พัฒนาเด็ก”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 3)

ตารางที่ 4.9 สรุปรายการที่โรงเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน

ประเด็น	รายการที่ปฏิบัติ	สามเ	สามเ	สามเ	สามเ	สามเ	สปช	สปช	สปช	สปช	สปช	สช	สช	สช	สช	สช	กชม	กชม	กชม	กชม	กชม	เทศบาล	เทศบาล	เทศบาล	เทศบาล	เทศบาล	รวม
		อ 1	อ 2	อ 3	อ 4	อ 5	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	
1	การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประเมิน																										
	จัดอบรมครูทุกคนภายในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรภายนอก มาให้ความรู้			✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	17	
	ส่งครูที่เป็นหัวหน้างาน หัวหน้าหมวด ไปอบรม แล้วมา ถ่ายทอดความรู้ให้กับครูในโรงเรียน	✓	✓			✓	✓		✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						14	
	ไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอก	✓		✓	✓				✓	✓		✓				✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	13	
	ต้นสังกัดจัดอบรมให้																		✓	✓	✓	✓	✓	✓	6		
	สหวิทยาเขตจัดอบรม	✓	✓		✓																					3	
	ค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง หรือดูแบบอย่างจากโรงเรียนอื่น			✓				✓									✓									3	
	ศึกษานิตเทศน์มาให้ความรู้ กำกับติดตาม								✓								✓			✓			✓			4	
	ผู้บริหารนิเทศก์ครูกลุ่มย่อย ทั้งโรงเรียน		✓			✓	✓				✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	14	
2	การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนและมาตรฐานที่ต้องการประเมิน																										
	กำหนดโดยพิจารณานโยบายของโรงเรียน	✓		✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓										10	
	กำหนดโดยพิจารณานโยบายของกระทรวง,ต้นสังกัด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	25	
	กำหนดโดยพิจารณามาตรฐานการศึกษาชาติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	25	
	กำหนดโดยพิจารณาปรัชญาโรงเรียน											✓			✓											2	
	กำหนดโดยดูความต้องการของชุมชน สภาพแวดล้อม สภาวะ ปัจจุบัน,พื้นฐานโรงเรียน		✓				✓			✓		✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	12	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็น	รายการที่ปฏิบัติ	สามัญ 1	สามัญ 2	สามัญ 3	สามัญ 4	สามัญ 5	สข 1	สข 2	สข 3	สข 4	สข 5	สข 1	สข 2	สข 3	สข 4	สข 5	กทม 1	กทม 2	กทม 3	กทม 4	กทม 5	เทศบาล 1	เทศบาล 2	เทศบาล 3	เทศบาล 4	เทศบาล 5	รวม
	กำหนดโดยพิจารณาผลการดำเนินงานของโรงเรียนของปีที่ผ่านมา						✓		✓	✓				✓					✓			✓	✓	✓	✓	✓	10
3	การกำหนดแผนการทำงานและการปฏิบัติงานตามแผน																										
	โรงเรียนมีปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีแต่ไม่ได้กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานการประเมินภายในไว้	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓						15
	โรงเรียนมีปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีและมีปฏิทินการปฏิบัติงานการประเมินภายในแต่แยกจากกัน		✓															✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
	โรงเรียนมีปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีและนำปฏิทินการปฏิบัติงานประเมินภายในผนวกเข้าด้วยกัน			✓																							1
4	การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน																										
	ไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน ประเมินตามตัวบ่งชี้	✓		✓	✓	✓	✓	✓						✓	✓	✓	✓				✓	✓					14
	ใช้การพูดคุยกันหรือปรึกษาหารือกัน ไม่มีหลักฐานชัดเจน		✓							✓		✓	✓					✓	✓					✓	✓		8
5	การกำหนดขอบเขตการประเมิน																										
	กำหนดครอบคลุมกันทั้งโรงเรียน		✓			✓											✓				✓	✓					7
	กำหนดครอบคลุมการประเมินโดยคณะกรรมการ	✓			✓					✓	✓	✓	✓					✓									7
	กำหนดครอบคลุมโดยผู้รับผิดชอบมาตรฐานแต่ละมาตรฐาน			✓															✓			✓					3
	กำหนดครอบคลุมโดยผู้รับผิดชอบมาตรฐานแต่ละด้าน								✓															✓	✓		3
	ไม่ได้กำหนดครอบคลุมการประเมิน						✓	✓						✓	✓	✓											5

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็น	รายการที่ปฏิบัติ	สำมัญ 1	สำมัญ 2	สำมัญ 3	สำมัญ 4	สำมัญ 5	สปช 1	สปช 2	สปช 3	สปช 4	สปช 5	สช 1	สช 2	สช 3	สช 4	สช 5	กทผ 1	กทผ 2	กทผ 3	กทผ 4	กทผ 5	เทศบาล 1	เทศบาล 2	เทศบาล 3	เทศบาล 4	เทศบาล 5	รวม
6	กำหนดเกณฑ์การประเมิน																										
	กำหนดเกณฑ์การประเมินของโรงเรียนตนเอง		✓	✓		✓		✓	✓		✓		✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	17
	กำหนดตามต้นสังกัด	✓										✓															2
	ใช้เกณฑ์การประเมินภายนอกของ สมศ.									✓					✓												2
	ไม่ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน				✓		✓	✓								✓											4
	มีการตรวจสอบเกณฑ์การประเมิน		✓			✓							✓					✓	✓	✓			✓		✓	✓	9
	ไม่มีการตรวจสอบเกณฑ์การประเมิน	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓				✓	✓					16
7	การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน																										
	สร้างเครื่องมือขึ้นมาเอง			✓						✓					✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		14
	ไม่ได้สร้าง นำเครื่องมือที่อื่นมาปรับใช้ ปรับข้อความ รูปแบบ	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	18
	ใช้เครื่องมือของ สมศ.										✓																1
	เครื่องมือมีการหลอมรวม 1 ชุด วัดได้หลายตัวบ่งชี้, หลายมาตรฐานเป็นบางมาตรฐาน					✓			✓	✓								✓	✓				✓	✓	✓	✓	9
	เครื่องมือไม่ได้หลอมรวม (1 ชุด วัดได้ 1 ตัวบ่งชี้)	✓	✓	✓	✓			✓				✓	✓				✓			✓	✓	✓					12
	ไม่มีเครื่องมือ ใช้การวิเคราะห์หนึ่งได้เข้ากับมาตรฐาน ดูเอกสารรอย						✓							✓		✓											3
	เครื่องมือทุกมาตรฐานใช้แนวเดียวกัน (Scale 3,4,5 ระดับ)		✓		✓	✓			✓		✓						✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	13
	เครื่องมือไม่เป็นแนวเดียวกัน ขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบมาตรฐาน	✓		✓						✓		✓	✓		✓			✓				✓					8

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็น	รายการที่ปฏิบัติ	สามัญ 1	สามัญ 2	สามัญ 3	สามัญ 4	สามัญ 5	สพช 1	สพช 2	สพช 3	สพช 4	สพช 5	สช 1	สช 2	สช 3	สช 4	สช 5	กชม 1	กชม 2	กชม 3	กชม 4	กชม 5	เทศบาล 1	เทศบาล 2	เทศบาล 3	เทศบาล 4	เทศบาล 5	รวม
		8	การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล																								
	เก็บจากหลายแหล่ง	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓			22
	เก็บจากแหล่งเดียว				✓														✓							✓	3
	ผู้รับผิดชอบมาตรฐานกำหนดเอง					✓			✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓			✓	✓	✓	✓			13
	ร่วมกันกำหนดทั้งโรงเรียน								✓								✓		✓	✓						✓	5
	คณะกรรมการเป็นผู้กำหนด	✓	✓	✓	✓		✓	✓				✓	✓														8
9	การกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ถูกประเมินหรือผู้ให้ข้อมูล																										
	ผู้ถูกประเมินเป็นนักเรียน (ประเมินทุกคน)	✓	✓		✓					✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	15
	ผู้ถูกประเมินเป็นนักเรียน (ไม่ทุกคนใช้การสุ่มตัวอย่าง)			✓		✓	✓	✓			✓			✓						✓				✓			9
	ผู้ถูกประเมินเป็นครู ผู้บริหาร (ประเมินทุกคน)	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	23
	ผู้ถูกประเมินเป็นครู ผู้บริหาร (ไม่ทุกคนใช้การสุ่มตัวอย่าง)					✓					✓																2
10	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล																										
	เก็บข้อมูลเป็นรายภาคและสรุปผลเป็นรายภาค														✓			✓				✓	✓	✓	✓	✓	7
	เก็บข้อมูลปีละ 1 ครั้งในภาคเรียนที่ 2	✓		✓				✓			✓		✓	✓			✓		✓	✓	✓						10
	เก็บลักษณะเฉพาะกิจช่วงสอบปลายภาค			✓		✓	✓		✓	✓		✓				✓											8
11	การวิเคราะห์ข้อมูล																										
	ส่งให้กรรมการกลางวิเคราะห์ข้อมูล				✓		✓														✓						3
	ผู้รับผิดชอบแต่ละมาตรฐานวิเคราะห์เอง สรุปเอง	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	21

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็น	รายการที่ปฏิบัติ	สามัญ 1	สามัญ 2	สามัญ 3	สามัญ 4	สามัญ 5	สพช 1	สพช 2	สพช 3	สพช 4	สพช 5	สช 1	สช 2	สช 3	สช 4	สช 5	กทผ 1	กทผ 2	กทผ 3	กทผ 4	กทผ 5	เทศบาล 1	เทศบาล 2	เทศบาล 3	เทศบาล 4	เทศบาล 5	รวม
	วิเคราะห์เป็นรายคน รายห้อง และภาพรวมของโรงเรียน												✓						✓	✓					✓	✓	5
	วิเคราะห์เป็นภาพรวมของโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓				19
	วิเคราะห์เป็นมาตรฐานและแต่ละตัวบ่งชี้	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	18
	วิเคราะห์เป็นมาตรฐานแต่รวมตัวบ่งชี้						✓			✓			✓			✓							✓		✓	6	
	ใช้การระดมความคิดวิเคราะห์จากผลงาน เอกสารร่องรอยที่ปรากฏในแต่ละมาตรฐาน (โรงเรียนที่ไม่มีเครื่องมือ)						✓							✓	✓												3
12	การตรวจสอบวิธีการประเมิน																										
	ไม่มีการตรวจสอบ	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓				✓	✓						13
	มีการตรวจสอบและปรับวิธีการประเมิน					✓			✓			✓	✓				✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	12
13	การตรวจสอบผลการประเมิน																										
	ตรวจสอบเฉพาะมาตรฐานผลการประเมินที่ไม่ตรงตามสภาพจริง	✓		✓			✓	✓		✓							✓	✓	✓					✓	✓	10	
	มีการตรวจสอบข้อมูล											✓	✓				✓					✓	✓	✓			6
	ไม่มีการตรวจสอบ		✓		✓	✓	✓			✓				✓	✓	✓				✓							9
14	การกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมิน																										
	ไม่ได้กำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	25
15	การจัดทำรายงาน																										
	เขียนหัวข้อให้ครบตามที่กำหนด (แนวของรร.ตนเอง)	✓	✓	✓	✓	✓					✓	✓		✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓		15
	เขียนหัวข้อโดยยึดแนวการประเมินภายนอกของ สมศ.						✓	✓	✓	✓			✓				✓	✓	✓	✓					✓	.0	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็น	รายการที่ปฏิบัติ	สามัญ					สพช					สช					กวม					รวม					
		สามัญ 1	สามัญ 2	สามัญ 3	สามัญ 4	สามัญ 5	สพช 1	สพช 2	สพช 3	สพช 4	สพช 5	สช 1	สช 2	สช 3	สช 4	สช 5	กวม 1	กวม 2	กวม 3	กวม 4	กวม 5		เทศบาล 1	เทศบาล 2	เทศบาล 3	เทศบาล 4	เทศบาล 5
16	การเผยแพร่ผลการประเมิน																										
	จัดทำเอกสาร,ประชุมแจ้งให้ทราบกับครูทั้งโรงเรียน	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	23
	เผยแพร่ไปยังต้นสังกัด	✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓		✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	18
	เผยแพร่ไปยังผู้ปกครอง ชุมชน				✓		✓	✓	✓		✓		✓				✓	✓	✓	✓			✓		✓	✓	16
17	การนำผลมาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน																										
	คณะกรรมการร่วมกันวิเคราะห์				✓		✓				✓						✓						✓				6
	ผู้รับผิดชอบแต่ละมาตรฐานวิเคราะห์เอง	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓	✓				16
	วิเคราะห์ทุกมาตรฐานและทุกตัวบ่งชี้ แล้วสรุปที่ละมาตรฐาน และที่ละตัวบ่งชี้	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	19
	วิเคราะห์ทุกมาตรฐานและทุกตัวบ่งชี้แล้วสรุปรวมของแต่ละมาตรฐาน						✓				✓	✓	✓	✓			✓										7
18	การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา																										
	ไม่ได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (หาแนวทางแก้ไขเลย)		✓					✓	✓	✓				✓	✓				✓		✓						8
	ระดมความคิดช่วยกันหาสาเหตุ	✓		✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	17
19	การเลือกวิธีการแก้ไขจุดอ่อนและการลงมือปรับปรุงแก้ไข																										
	มีการเลือกแก้ไขจุดอ่อนที่สำคัญที่สุดและสามารถปฏิบัติได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	25
20	การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน																										
	พัฒนานักเรียน ครู บุคลากรภายในโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	25

3.1.3 ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวคิดในการออกแบบวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนหลังใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก (KEC)

จากการวิจัยเพื่อศึกษาแนวคิดในการออกแบบวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในของโรงเรียนที่ตอบแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก (KEC) ในตอนแรกกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 โรงเรียน พบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในของโรงเรียนในแต่ละโรงเรียนได้มีแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนตนเองให้ถูกหลักการประเมินมากยิ่งขึ้น หลังจากการที่ได้ใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก (KEC) แล้ว และได้ศึกษาความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในจากแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ทำให้ทราบว่าวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนตนเองยังมีข้อบกพร่องไม่เหมาะสมในหลายประเด็นด้วยกัน ทั้งที่รายการที่โรงเรียนได้ปฏิบัติแต่ยังไม่ถูกหลักการประเมินและรายการที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในของโรงเรียนได้เกิดแนวคิดจากการตอบแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักเป็นแนวทางเดียวกันว่าในการทำการประเมินครั้งต่อไปโรงเรียนจะต้องมีการปรับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนของตนเองให้ถูกหลักการประเมินมากยิ่งขึ้นจากข้อบกพร่องของวิธีการประเมินภายในของตนเองที่ได้ตรวจสอบกับแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักแล้ว โดยมีรายละเอียดที่ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดในการออกแบบวิธีการประเมินในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในได้กล่าวถึง ดังนี้

1. วางแผนระบบการประเมินให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาแนวคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในโรงเรียนโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการออกแบบวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนสำหรับโรงเรียนที่มองเห็นการทำการประเมินภายในของโรงเรียนตนเองยังไม่ต่อเนื่อง สิ่งสำคัญที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในของโรงเรียนคิดว่าจะต้องปฏิบัติ คือ ปรับระบบการทำงานใหม่ และจะต้องมีการวางแผนในการทำการประเมินภายในให้การประเมินภายในสอดคล้องกับงานปกติที่เป็นงานประจำที่จะต้องปฏิบัติอยู่เสมอ ต้องให้บุคลากรในโรงเรียนมองเห็นความสำคัญของการประเมินที่ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับตนเอง และไม่ใช่ว่าเป็นการประเมินที่ได้ผลตามมาตรฐานเพื่อรายงานต้นสังกัดเท่านั้น และจะต้องมาร่วมกันวางแผนการประเมินไว้ตั้งแต่ต้นปีและกำหนดปฏิทินงานให้ชัดเจนให้ทุกคนได้รับทราบร่วมกัน นอกจากนี้แล้วจะต้องมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของผู้บริหารสำคัญมากที่จะทำให้การประเมินเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจะต้องมีการนิเทศติดตามมากขึ้น มีการนิเทศติดตามให้เป็นระบบ

“ปรับไม่ให้เป็นภาระประเมินมหัศจรรย์โต แต่จะปรับให้กลมกลืนกับการทำงานแต่ละกิจกรรมแต่ละโครงการทำกลมกลืนกันไป เพราะเราจะเอาเจ้าของมาตรฐานเข้าไปดูตรงนี้ เพราะฉะนั้นไม่มีมหัศจรรย์ประเมินแบบนี้เกิดขึ้น เจ้าของมาตรฐานจะรู้ว่าเวลาที่เรานำปฏิทินปฏิบัติงานแล้ว ช่วงนี้จะเป็นช่วงที่เราเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล เพราะฉะนั้นเขาจะเก็บของเขาไปเรื่อย ๆ และเก็บในกิจกรรมที่ทำไปพร้อม ๆ กัน พร้อมทั้งงานประจำด้วย ทำอย่างต่อเนื่องไม่ให้ถึงเทศกาลแล้วทำทีหนึ่ง เพราะมันโกลาหลมาก ทำไม่ไหว”

(ผู้ประสานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 4)

พี่...เราก็ค... ตัวพี่เองในบทบาทของตัวพี่ พี่ก็กระตุ้นและกั้นทีศ แนะนำ คือตัวเราเองก็ต้องทำอะไรบางอย่าง ที่ผ่านมาเราอาจจะไม่ต่อเนื่อง เพราะตัวเราเองจะต้องเป็นผู้กระตุ้นให้มันเกิด เป็นลูกโซ่ตั้งแต่เรา เราดูแลกรรมการประกันคุณภาพ เราก็คงต้องมีการประชุมติดตามอย่างต่อเนื่องถึงวาระเวลาตอนนั้นๆ แล้วคุณทำหรือไม่ทำอย่างไรนะ รวมถึงเจ้าของมาตรฐานหัวหน้าหมวด หัวหน้างานพวกนี้ด้วยแล้วก็พยายามเอางานที่คุณทำเป็นประจำเข้ามาในเรื่องการประเมินภายในด้วย เพราะมันเกี่ยวข้องกันอยู่แล้ว....."

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสามัญ 2)

"ถ้าเรามีการนิเทศติดตามกันอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา มันก็ตลอดเวลาโดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสำคัญ ถ้าผู้บริหารไม่ลงมาเล่นด้วยมันก็จะจืด เรียบร้อย มันก็มาบวมอย่างที่ว่า ผู้บริหารต้องลงหรือผู้ช่วยต้องลงมาดูแล้วหัวหน้าหมวดให้นิเทศกันเป็นระบบ ก็คงต้องคุยกันในการประชุมคณะกรรมการวิชาการ แล้วก็มาวางแผนร่วมกัน"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

2. วางแผนการประเมินให้มีระบบกำกับติดตาม

จากการศึกษาแนวคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในโรงเรียนโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการออกแบบวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่มีแนวคิดที่จะวางแผนการประเมินให้มีระบบกำกับติดตามมากขึ้น สิ่งแรกที่ต้องทำก็คือโรงเรียนจะต้องมีแผนการประเมินกำหนดไว้ให้ชัดเจนว่าโรงเรียนจะทำการประเมินช่วงไหน เวลาใด กำหนดปฏิทินการประเมินภายใน ระยะเวลาและกำหนดผู้รับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถกำกับติดตามงานได้ และต้องมีการติดตามนิเทศภายในเป็นระยะๆ ด้วยมีการกำกับติดตามให้ดำเนินการประเมินเป็นไปตามแผนการประเมินนั้น นอกจากนี้โรงเรียนยังมีความคิดเห็นว่าเมื่อมีระบบกำกับติดตามและติดตามงานเป็นระยะๆ แล้วก็จะส่งผลให้การประเมินภายในดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องด้วย ซึ่งจากเดิมโรงเรียนเหล่านี้ได้ให้เหตุผลว่าระบบกำกับติดตามของโรงเรียนไม่ได้ระบุไว้เด่นชัด โรงเรียนไม่มีแผนการประเมินและขาดการกำกับติดตามงาน นอกจากนี้แล้วบางโรงเรียนมีแนวคิดว่าจะอาจจะให้วิธีรายงานความก้าวหน้าของงานที่ปฏิบัติ สำหรับโรงเรียนที่มีแผนการประเมินแล้วได้ให้แนวคิดว่าจะต้องปรับแผนการประเมินผนวกเข้ากับแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียนด้วย เพื่อให้การประเมินภายในดำเนินไปควบคู่กับการปฏิบัติของโรงเรียน

"จะปรับวิธีการ ระบบการทำงาน ต้องวางแผนใหม่ ระยะเวลา ขั้นตอนในการทำงาน เพราะว่ามันบดตรงนี้ พอมันบดตั้งแต่ต้นมันก็เลยทำให้งานประดังอยู่ตอนท้าย มันเหมือนทำเฉพาะกิจไม่ได้เป็นงานประจำ แต่มันเป็นการสรุปรวมตอนท้ายมากกว่า มอบหมายแล้วไม่ได้ติดตามมีแต่ประชุมแล้วใครสงสัยก็มาถาม ไม่มีการรายงานผลระหว่างดำเนินการ"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม 5)

"พี่ต้องปรับแผนการทำงานของระบบบริหาร ต้องใส่เข้าไปในแผนให้ชัดเจน"

(ผช. วิชาการ โรงเรียนสามัญ 2)

“ที่จะใช้ทำเป็นปฏิทินปฏิบัติงานอันนี้จะง่ายมาก แล้วให้เขาบอกมาเลยว่าตรงนี้ติดตามโดยที่บึงครั้งเราไม่ต้องติดตามเลย เราให้หัวหน้าฝ่ายแต่ละจุดๆ ช่วยติดตามให้เรา ออกแบบในลักษณะทำเป็นช่อง ช่องที่ 1 การดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และแนวทางในการที่จะแก้ไข แล้วให้เขารายงานเป็นระยะๆ โดยที่ให้หัวหน้ารายงานเรา คิดว่าเป็นทางแก้ปัญหาคือดีที่สุดนะ เดิมที่ตรงจุดนี้อ่อน เพราะขาดแผนการประเมินเราก็เลยไม่ได้ติดตาม แต่คิดว่าปีหน้าเราต้องทำแน่นอน”

(ผช วิชาการ โรงเรียนสช 4)

3. การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินให้ชัดเจน

จากการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 25 โรงเรียน ก่อนใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก พบว่าส่วนใหญ่โรงเรียนไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน บางโรงเรียนได้แต่ปรึกษาหารือกันว่าการประเมินจะประเมินอะไรบ้าง แต่ยังไม่ได้กำหนดให้ชัดเจน บางโรงเรียนให้เหตุผลว่าตัวมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกตัวคือวัตถุประสงค์การประเมินแล้ว ดังนั้นเมื่อโรงเรียนได้ศึกษาแบบตรวจสอบรายการแล้วทำให้เกิดแนวคิดว่าการประเมินแต่ละครั้งโรงเรียนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนขึ้นมาให้ทุกคนรับทราบว่าการประเมินมีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง เมื่อประเมินแล้วจะได้ทราบว่าผลการประเมินเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่และทำให้สามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งมีบางโรงเรียนมองเห็นว่าการประเมินภายในของโรงเรียนยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควร โดยโรงเรียนจะดำเนินการในลักษณะให้คณะกรรมการทุกฝ่ายมาพิจารณาและกำหนดร่วมกัน

“จากที่ที่อ่านแบบตรวจสอบรายการของน้อง มันเห็นอะไรตั้งหลาย ๆ อย่าง เออ ตรงนี้เราจริง ๆ แล้วมันต้องทำอย่างนี้ ตรงวัตถุประสงค์การประเมินก็จะต้องเขียนออกมาให้ชัดเจนเป็นข้อ ๆ ให้ครอบคลุมว่าต้องการประเมินเพื่ออะไร”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสช 3)

“คิดว่าเราต้องมาทำเป็นกิจลักษณะ ต้องมาเขียนวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน แล้วทำเป็นเอกสารรูปเล่มมากำหนดไว้ ประเมินเสร็จแล้วมาตรวจสอบ เวลาประเมินก็ประเมินตามจุดประสงค์นั้น ประเมินอะไร สุดท้ายก็มาดูผลผลิตว่าตามเป้าหมายมั้ย ก็จะต้องให้คณะกรรมการมาพิจารณาร่วมกัน...”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 5)

“อันแรกที่ต้องทำคือ การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินให้ชัดเจนเพราะว่าคราวที่แล้วเราได้แค่คุยกันแล้วไม่ได้เขียนออกมา คงจะต้องทำคู่มือให้ทุกคนทราบว่า มีจุดประสงค์อะไรบ้าง มีวิธีการให้ชัดเจน ก็คงต้องมาประชุมหัวหน้า มฐ. ต่างๆ”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม 2)

4. การกำหนดกรอบการประเมิน

จากการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 25 โรงเรียน สำหรับโรงเรียนที่ดำเนินการประเมินภายในไปโดยที่ไม่ได้กำหนดกรอบการประเมิน เนื่องจากความไม่เข้าใจในขั้นตอนของการประเมินว่าการวางแผนการประเมินต้องเริ่มต้นที่การกำหนดกรอบการประเมิน หลังจากที่ได้ใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักทำให้เกิดความคิดว่าโรงเรียนจะต้องกำหนดกรอบการประเมินให้ชัดเจน เพื่อให้รู้แนวทางในการดำเนินการประเมิน เนื่องจากในกรอบการประเมินจะประกอบด้วยรายละเอียดต่าง ๆ ที่ทำให้ทราบว่าประเมินอย่างไร ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในของโรงเรียนจึงมีแนวคิดที่จะทำการประเมินขึ้นมา โดยจะต้องมาวางแผนพิจารณาร่วมกันในการกำหนดรายละเอียดในกรอบการประเมินว่ามีอะไรบ้าง สำหรับโรงเรียนที่กำหนดกรอบการประเมินแล้วมีแนวคิดว่าจะปรับกรอบการประเมินใหม่เนื่องจากโรงเรียนอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนเครื่องมือหรือวิธีการประเมินเพื่อให้วิธีการประเมินเหมาะสมกับสภาพจริง และอาจจะมีการรับเกณฑ์การประเมินวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

“ในครั้งหน้าสิ่งที่ต้องทำคือ ต้องมีกรอบการประเมินนี้แหละที่สำคัญ ต้องมาวางแผนร่วมกัน พี่ต้องไปถ่ายทอด โดยพี่จะเอาจากตัว Checklist มาช่วย โดยให้ทุกคนรู้ว่าตัวไหนบ้างที่เรากพร่อง ตัวนี้มีประโยชน์สำหรับตัวพี่นะเท่าที่ผู้วิจัยมาเสนองานอันนี้ได้ประโยชน์มาก”

(ผช.วิชาการ โรงเรียน สปช 1)

5. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การประเมินพบว่า โรงเรียนที่มีเกณฑ์การประเมินของโรงเรียนแล้ว จะปรับเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น และจะมีการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินให้ทุกคนรับรู้ร่วมกัน สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินจากความไม่เข้าใจ พบว่าเมื่อใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักแล้วทำให้ทราบว่าโรงเรียนจะต้องมีเกณฑ์การประเมินของตนเองเพื่อจะได้ตัดสินระดับความสำเร็จของแต่ละตัวชี้วัด โรงเรียนจึงเกิดแนวคิดที่ว่าโรงเรียนจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมิน โดยจะต้องมาพิจารณาร่วมกันว่า จะกำหนดระดับใดให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียนตนเอง

“ก็ได้จากแนวทางตัว checklist มา พอได้แนวทางมาเราก็ต้องไปศึกษา พอศึกษาเสร็จเราค่อย ๆ ปรับโรงเรียนเราควรจะต้องตั้งเกณฑ์แค่ไหนให้เหมาะกับโรงเรียนเรา...”

(ผช.วิชาการ โรงเรียนสช 4)

“คือได้ข้อคิดตรงที่ว่าตรงนี้เราอ่อนจริง ๆ ในเรื่องเกณฑ์ เพราะฉะนั้นเราต้องทำให้เข้มข้นหนึ่ง ในเรื่องเกณฑ์มาตรฐานแต่ละตัว ถ้าน้องไม่พูดพี่ก็จะมองข้ามไป เพราะถือว่าเราทำแต่ทำไม่ครบ”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสปช 1)

6. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในประเด็นเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน พบว่าโรงเรียนมีแนวคิดจะปรับเครื่องมือในการประเมินโดยจะลดเครื่องมือการประเมินให้น้อยลง โดยมีความคิดว่าเครื่องมือการประเมินที่ใช้ประเมินอยู่มีจำนวนมากทำให้เสียงประมาทมากในเรื่องกระดาษ ในประเด็นนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในโรงเรียนได้กล่าวว่าจะพยายามลดเครื่องมือลงให้เหลือน้อยที่สุด และอีกอย่างหนึ่งเมื่อเครื่องมือมากก็จะทำให้นักเรียนเบื่อ ไม่สนใจที่จะตอบ เพราะฉะนั้นจะทำให้ข้อมูลที่ได้ก็ไม่ตรง และจะใช้การประเมินตามสภาพจริงให้มากขึ้น จะใช้เฉพาะมาตรฐานที่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือประเมินเท่านั้น สำหรับบางโรงเรียนที่ใช้เครื่องมือประเมิน 1 ชุด วัดได้ 1 ตัวบ่งชี้ ก็ยังมองเห็นความสำคัญของการใช้เครื่องมือในการประเมินอยู่ จึงได้กล่าวว่าจะหลอมรวมเครื่องมือให้น้อยชุดมาตรฐานไหนที่สามารถรวมกันได้ก็จะนำมารวมกัน นอกจากนี้แล้วบางโรงเรียนยังมีแนวคิดที่จะปรับแบบประเมินในแต่ละมาตรฐานให้เป็นแนวเดียวกันเพื่อให้ง่ายต่อการปฏิบัติ ทั้งนี้ต้องมาวางแผนร่วมกัน ซึ่งจากเดิมเป็นความรับผิดชอบของแต่ละมาตรฐานต่างคนต่างทำ ดังนั้นจึงทำให้แบบประเมินมีความหลากหลายมาก และคิดว่าเมื่อสร้างเครื่องมือแล้วจะมาพิจารณาร่วมกัน สำหรับโรงเรียนที่ใช้การระดมความคิดไม่ได้สร้างเครื่องมือ ก็มองเห็นความสำคัญของเครื่องมือประเมินเช่นกันมีแนวคิดที่จะดำเนินการสร้างเครื่องมือมาประเมินขึ้นมาใช้แต่ก็คงต้องค่อย ๆ เริ่มทำไป

“เราจะต้องปรับให้เขาประเมินตามสภาพจริงให้มากยิ่งขึ้น ส่วนตัวเครื่องมือก็ต้องปรับให้น้อยลง ตัวไหนไม่จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามก็ปรับออกไปให้น้อยลง เพราะขณะนี้เครื่องมือเยอะมาก แต่จะเน้นการประเมินสภาพจริง”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 4)

“เครื่องมือมีมากเกินไป แบบประเมินมากเกินไป ควรจะลดเครื่องมือลงให้ใช้การประเมินตามสภาพจริงมากขึ้นให้ตรงกับสภาพจริง แทนที่จะมาใช้เครื่องมือแบบเช็คๆจะต้องมาพิจารณาใหม่ว่าควรใช้เครื่องมืออะไรที่วัดได้ตรงกว่า”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนนทม 1)

“พี่อยากปรับตัวเครื่องมือโดยใช้แบบประเมินเป็นแบบเดียวกัน เช่น 5 4 3 2 1 ให้เหมือน ๆ กันในทุกมาตรฐาน พี่พยายามให้ประเมินตามสภาพจริงมากขึ้น และพยายามให้ลดตัวแบบสอบถามลง เพราะในขณะนี้แบบสอบถามเราประเมินทีละตัวบ่งชี้แล้วสิ้นเปลืองมาก”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 3)

7. การกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ถูกประเมิน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ถูกประเมิน สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้ประเมินนักเรียนทุกคน ครู หรือผู้บริหารทุกคน ได้มีแนวคิดที่จะต้องปรับวิธีการประเมิน โดยคิดว่าจะต้องมาวางแผนร่วมกันในการออกแบบการประเมินและปรับวิธีการประเมินให้ประเมินรายบุคคลได้ เพื่อผลการประเมินที่ได้สามารถนำไปพัฒนารายคนได้

“ในการประเมินครั้งต่อไป เราจะออกแบบการประเมินใหม่และทุกคนต้องได้รับการประเมิน อย่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแบบประเมินใหม่นั้นที่ทุกคนต้องได้รับการประเมินตามหลักสูตร มันเป็นเกณฑ์การจบการศึกษาด้วย เพราะนั่นเราก็คิดว่าจะเอาผู้ปกครองมาประเมิน เอาอาจารย์ผู้สอนมาประเมิน อาจารย์ที่ปรึกษามาประเมิน ก็คงต้องมาคิดแบบกัน”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสามัญ 5)

8. การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ใช่ลักษณะเฉพาะกิจ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในประเด็นเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งพบว่าโรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจะเก็บข้อมูลปีละ 2 ครั้ง โดยมีแนวคิดว่าจะต้องมีการวางแผนการประเมินตั้งแต่ต้นปี และกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานให้ชัดเจน และสามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาในเทอมต่อไปได้ ซึ่งโรงเรียนได้ให้มองความเห็นว่าสำคัญตรงนี้มาก นอกจากนี้แล้วโรงเรียนยังมีแนวคิดว่า อย่างน้อยถ้าโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการประเมินเทอมละครั้งได้ ก็อาจจะประเมินปีละครั้งแต่จะดำเนินการประเมินไปเรื่อย ๆ ในช่วงเวลาที่เหมาะสม จะไม่ใช่เก็บข้อมูลลักษณะเฉพาะกิจ ทุกฝ่ายจะต้องมาพิจารณาด้วยกันว่าจะดำเนินการอย่างไร

“ก็คงต้องทำปีละ 2 ครั้ง เก็บภาคเรียนที่ 1 แล้วก็เก็บภาคเรียนที่ 2 แล้วก็ไม่ต้องหยุดหนึ่ง ไม่หยุดการประเมิน เพราะถ้าเรามีปฏิทินลงมาก็คงจะต่อเนื่องไปเอง ถ้าเราสามารถทำงานตามปฏิทินงานที่เราวางไว้ ได้ต้องวางแผนทั้งปีถูกมั๊ย เราก็คงสามารถไปกำกับตรงนั้นได้ เพราะว่ามันชัดเจนว่าช่วงไหนทำอะไร อย่างคราวที่แล้วเรามีระบบกำกับติดตามแต่ดูเหมือนว่าเราไม่ได้ทำ คราวที่แล้วไม่ชัดเจนจะหมดปีแล้วยังไม่ได้ประเมินเลย ถ้ามีปฏิทินใหญ่แผนก็ต้องกำกับว่ามันจะต้องออก ๆ ตามนั้น”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 4)

“...ก็คิดว่า เก็บมาตลอดเทอม แล้ววิเคราะห์ 2 ครั้ง วิเคราะห์ครั้งที่ 1 มันก็เหมือนกับว่า การประเมินในภาคเรียนแรกเพื่อให้รู้ว่าขณะนี้เกิดอะไรขึ้นกับโรงเรียนเราใช้มั๊ยคะ แล้วก็ไป improve ในเทอม 2 พอได้เทอม 2 ก็ดูว่ามันดีขึ้นกว่าเทอมแรกมั๊ย มันจะทำให้การประเมินดูมีคุณค่าในการประเมิน เพราะนั้นต้องมีวางแผนการประเมินให้ทุกคนร่วมกัน เราต้องทำแน่นอน ต้องทำให้เขาค่อย ๆ ซึม”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนนทท 3)

“ในการประเมินที่คิดจะทำตั้งแต่เทอมต้นเลย และทำอีกครึ่งหนึ่งในเทอมสอง”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสพช 3)

9. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคล

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในประเด็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งพบว่าโรงเรียนมีแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะวางแผนให้เจ้าของงานหรือให้อาจารย์ประจำวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา เป็นผู้วิเคราะห์ในงานของตนเอง โดยจะต้องมีการประชุมชี้แจงถึงประโยชน์ของการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายคน นอกจากนี้แล้วผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในของโรงเรียนยังได้ให้ข้อคิดว่าโรงเรียนจะต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกัน

"ก็คงต้องลงไปที่เจ้าของมาตรฐาน ผู้บริหารต้องให้นโยบายที่ชัดเจนลงไป พี่ก็ต้องไปประชุมชี้แจงว่า เวลาประเมินถ้าไปเก็บภาพรวมตามลงมาอย่างนี้ เราจะได้ภาพรวม เราจะวิเคราะห์ไม่ได้ว่าเด็กแต่ละคนเป็นอย่างไร ก็คงต้องนำข้อมูลตรงนี้เสนอฝ่ายบริหาร คงต้องออกมาในภาพรวมของผู้บริหาร แล้วฝ่ายบริหารแจ้งนโยบายลงมา แล้วเราก็นำมาปฏิบัติ ให้ออกมาเป็นนโยบายของโรงเรียนเราว่าให้วิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลให้ได้ ให้สามารถตอบให้ได้ว่าเด็กของเราแต่ละคนมีพฤติกรรมอย่างไร"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสพช 5)

"ก็คงต้องเป็นกรรมการชุดใหญ่ที่ฝ่ายบริหารตั้งเอาไว้ ต้องมาช่วยกันคิดว่าทำอย่างไรจะออกมาได้อย่างไร เพราะว่าพี่พูดไปแล้วเนี่ยเราจะต้องวิเคราะห์ออกมาให้เป็นรายบุคคลให้ได้ และเป็นรายห้อง ต้องปรับรูปแบบการวิเคราะห์ออกมาต่อไปเราต้องวิเคราะห์เป็นรายบุคคล เป็นรายห้องออกมา คงต้องปรับลงไปทีครูผู้สอนประจำวิชา ครูประจำชั้น และเจ้าของงาน ต้องสามารถตอบได้ว่าเด็กแต่ละคนมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร ด้านการเรียนการสอนเป็นอย่างไร ซึ่งผช. วิชาการต้องให้นโยบายลงไปว่ามาตรฐานด้านผู้เรียนจะให้ครูประจำวิชา ครูประจำชั้นสรุปเป็นรายคน"

(ผู้ประสานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 2)

10. การตรวจสอบวิธีการประเมินและการตรวจสอบผลการประเมิน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในประเด็นเกี่ยวกับการตรวจสอบวิธีการประเมินและตรวจสอบผลการประเมิน หลายโรงเรียนมีแนวคิดว่ามีผลการตรวจสอบวิธีการประเมินและผลการประเมินที่ดี เพราะจากที่ปฏิบัติอยู่โรงเรียนไม่ได้ตรวจสอบ ทำให้บางมาตรฐานผลการประเมินที่ได้เกินสภาพจริงของโรงเรียน ถ้ามีการตรวจสอบก็ทำให้รู้ข้อเท็จจริงว่าเพราะอะไร โรงเรียนจึงมีแนวคิดที่จะดำเนินการให้มีการตรวจสอบวิธีการประเมินและผลการประเมินในโรงเรียนขึ้น โดยคิดว่าจะทำในรูปของคณะกรรมการกลางจัดประชุมชี้แจงและนำเสนอผลการประเมินให้ทราบ อภิปรายถึงแนวทางในการแก้ปัญหาจะต้องมีการปรึกษาหารือกันมากขึ้น

"ก็คงต้องมาคุยกันใหม่ว่าวิธีการประเมินจะปรับมัย เครื่องมือในการประเมินจะปรับมัย เราน่าจะมีการตรวจสอบว่าที่เราทำมาได้ผลดีแค่ไหน เพื่อให้ผลน่าเชื่อถือ"

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนสามัญ 5)

11. การกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมิน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมิน จากเดิมพบว่าโรงเรียนไม่ได้กำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมิน เพียงแต่ผลการประเมินเมื่อประเมินออกมาแล้วทุกคนจะรับทราบ ฝ่ายไหนเกี่ยวข้องก็จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นเพื่อให้ผลการประเมินเกิดประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด โรงเรียนจึงมีแนวคิดว่าจะดำเนินการโดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาประชุม ปรึกษาหารือกันกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องการข้อมูลอะไรบ้าง เกี่ยวข้องกับใคร และต้องการให้นำเสนอในรูปแบบใด

“ก็ต้องถามผู้ที่เกี่ยวข้องว่าคุณต้องการข้อมูลอะไร เช่น ฝ่ายปกครองต้องการเรื่องนี้มากน้อยแค่ไหน ต้องการข้อมูลในรูปแบบลักษณะไหน ในเชิงข้อเขียน หรือเชิงสถิติ หรือภาพรวม”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนนทม 3)

12. การเผยแพร่ผลการประเมิน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในประเด็นเกี่ยวกับการเผยแพร่ผลการประเมิน พบว่าโรงเรียนมีแนวคิดที่จะปรับให้มีการเผยแพร่ผลการประเมินให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในทุกฝ่ายรับทราบโดยทั่วกัน สำหรับโรงเรียนที่ยังไม่ได้มีการเผยแพร่ผลการประเมิน ก็จะดำเนินการเผยแพร่โดยคิดว่าต้องจัดเป็นเอกสารรูปเล่ม สรุปรายละเอียดต่าง ๆ แล้วแจ้งให้ทราบทั้งครู ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานของโรงเรียน สำหรับโรงเรียนที่ยังไม่ได้เผยแพร่กับชุมชน ผู้ปกครอง ก็คิดจะดำเนินการเผยแพร่ให้ทราบแต่เกรงว่าจะเกิดผลทางลบกับโรงเรียนในกรณีที่ผลการประเมินออกมาไม่ดี

“เรายังไม่ได้เผยแพร่ เพราะว่าเอกสารเราเป็นเล่มโต ก็คงต้องทำในสรุปที่โรงเรียนอื่น ๆ เขาทำเป็นเล่มเล็กๆ เป็นแผ่นพับ เราคงต้องปรับสำนวนการเขียนแล้วแจ้งให้เขารู้ในภาษาที่เขาเข้าใจง่าย ๆ คงสรุปเป็นภาพรวมแล้วทำเผยแพร่ และผู้ปกครองเขาจับดูเหลือเกินว่าโรงเรียนนั้นเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ แล้วเรายังตอบเขาไม่ได้ คงต้องทำเผยแพร่ ทำในรูปความกระชับรัดกุมของข้อมูลในแต่ละข้อ หลังจากนั้นก็ต้องทำเผยแพร่ออกไป”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

“จะต้องมีการเผยแพร่ วิธีการที่ก็ brief เฉพาะสาระหลัก ๆ ทำเป็นเอกสารเล่มเล็ก ๆ และอาจจะสรุปผลการประเมินของแต่ละมาตรฐานสั้น ๆ อาจจะทำเอกสารสั้น ๆ เผยแพร่กับผู้ปกครองกับกรรมการที่เกี่ยวข้องชุมชนที่เกี่ยวข้อง ”

(ผช. วิชาการ โรงเรียนสพช 4)

3.1.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก

ผู้วิจัยได้ประเมินวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน โดยประเมินจากองค์ประกอบของการประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายใน 5 องค์ประกอบหลัก 20 องค์ประกอบย่อย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกตและศึกษาเอกสารร่องรอยที่โรงเรียนได้ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน แล้วประเมินคะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในตามกรอบการประเมินของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักของโรงเรียนแต่ละแห่งได้ผลดังตารางที่ 4.10

3.1.4.1 การตรวจความตรงตามสภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก

การตรวจความตรงตามสภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก ผู้วิจัยได้นำคะแนนการประเมินจากแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักที่โรงเรียนใช้ตรวจสอบวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนตนเอง (ตามข้อมูลในตารางที่ 4.12) และคะแนนจากที่ผู้วิจัยประเมินมาหาค่าสหสัมพันธ์ (ตามข้อมูลในตารางที่ 4.10) ผลการตรวจสอบปรากฏว่า คะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในที่ได้จากการประเมินตนเองของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักมีความสอดคล้องกับคะแนนความเหมาะสมที่ประเมินโดยผู้วิจัยเมื่อใช้ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษารายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .938 และมีนัยสำคัญที่ระดับ .0001

3.1.4.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนโดยใช้ข้อมูลการที่ปรากฏในแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักภายใต้แต่ละองค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินที่ใช้ได้แก่องค์ประกอบใดก็ตามที่โรงเรียนมีปฏิบัติตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป จากรายการที่ให้ปฏิบัติ 4 รายการ ถือว่าวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนในองค์ประกอบนั้นปฏิบัติได้เหมาะสม รายละเอียดของผลการประเมินปรากฏดังตารางที่ 4.11

3.1.4.3 ผลของการใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก

จากการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนโดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต และศึกษาเอกสารร่องรอยที่เกี่ยวกับการทำการประเมินภายในของโรงเรียนก่อนใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 โรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในในทุกองค์ประกอบมีจำนวน 3 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีการปฏิบัติไม่เหมาะสมเป็นบางองค์ประกอบมีทั้งหมด 22 โรงเรียน ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.10 คะแนนการประเมินองค์ประกอบของการประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายใน
ของโรงเรียนที่ประเมินโดยผู้วิจัย

สังกัด	ข้อ1	ข้อ2	ข้อ3	ข้อ4	ข้อ5	ข้อ6	ข้อ7	ข้อ8	ข้อ9	ข้อ10	ข้อ11	ข้อ12	ข้อ13	ข้อ14	ข้อ15	ข้อ16	ข้อ17	ข้อ18	ข้อ19	ข้อ20	เฉลี่ย
สามัญ1	2	3	2	1	3	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	3	2	2	2	1	1.95
สามัญ2	2	3	2	1	3	2	2	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1.85
สามัญ3	2	3	3	1	3	2	2	3	2	2	3	2	1	1	3	2	2	2	3	2	2.20
สามัญ4	2	2	2	1	3	1	1	2	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1.65
สามัญ5	2	3	2	2	3	3	2	2	2	1	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2.16
สปช 1	2	3	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	2	2	3	2	1.60
สปช 2	2	3	2	1	2	1	2	2	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1.75
สปช 3	2	3	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	3	2	3	3	2.00
สปช 4	2	3	2	1	1	1	2	2	3	1	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1.70
สปช 5	2	3	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	2	3	1.85
กทม 1	3	3	3	1	2	2	2	3	3	2	1	2	2	1	2	3	2	2	2	3	2.25
กทม 2	2	3	2	1	3	3	2	3	3	2	2	2	2	1	2	3	2	2	3	3	2.30
กทม 3	2	3	2	1	3	3	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	3	3	3	2.35
กทม 4	3	3	2	1	2	3	2	3	2	2	2	1	2	1	2	3	2	2	2	3	2.15
กทม 5	3	3	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	3	3	2	2	2	2	2.00
สช 1	3	3	2	2	2	2	1	3	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2.05
สช 2	2	3	3	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2.35
สช 3	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1.75
สช 4	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1.65
สช 5	3	3	2	2	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2	1	3	3	3	2	1.90
เทศบาล 1	2	2	2	1	3	2	2	3	3	2	2	2	2	1	2	2	2	2	3	3	2.15
เทศบาล 2	2	3	3	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2.30
เทศบาล 3	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2	1	2	2	2	2	3	3	2.15
เทศบาล 4	2	3	2	2	3	2	3	3	2	3	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2.35
เทศบาล 5	2	3	3	2	3	2	3	2	3	3	2	3	2	1	3	2	2	2	2	3	2.40
เฉลี่ย	2.20	2.80	2.16	1.36	2.32	1.88	1.88	2.32	2.24	1.76	1.92	1.52	1.68	1.28	2.20	2.16	2.24	2.12	2.40	2.32	2.04

ตารางที่ 4.11 สรุปรายการที่โรงเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน
ก่อนใช้ KEC

สังกัด	ข้อ1	ข้อ2	ข้อ3	ข้อ4	ข้อ5	ข้อ6	ข้อ7	ข้อ8	ข้อ9	ข้อ10	ข้อ11	ข้อ12	ข้อ13	ข้อ14	ข้อ15	ข้อ16	ข้อ17	ข้อ18	ข้อ19	ข้อ20	ความเหมาะสม	
																					ใช้	ไม่ใช้
สามัญ1	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	16	4
สามัญ2	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	X	15	5
สามัญ3	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	17	3
สามัญ4	✓	✓	✓	X	✓	X	X	✓	✓	X	✓	X	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	X	12	8
สามัญ5	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	19	1
สปช 1	✓	✓	✓	X	X	X	X	X	✓	✓	X	X	X	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	10	10
สปช 2	✓	✓	✓	X	✓	X	✓	✓	✓	X	✓	X	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14	6
สปช 3	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	16	4
สปช 4	✓	✓	✓	X	X	X	✓	✓	✓	X	✓	X	X	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	12	8
สปช 5	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	X	X	✓	✓	✓	X	✓	✓	15	5
กทม 1	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	18	2
กทม 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	19	1
กทม 3	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	19	1
กทม 4	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	17	3
กทม 5	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	X	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	15	5
สช 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	17	3
สช 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	20	-
สช 3	✓	✓	✓	✓	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	15	5
สช 4	✓	✓	✓	X	X	X	X	✓	✓	✓	✓	X	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13	7
สช 5	✓	✓	✓	✓	X	X	X	✓	✓	X	X	X	✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	12	8
เทศบาล1	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	18	2
เทศบาล2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	20	-
เทศบาล3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	19	1
เทศบาล4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	20	-
เทศบาล5	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	19	1
รวม	25	25	25	10	20	18	20	24	24	17	22	12	16	18	25	21	25	24	25	22	16	3.72

หมายเหตุ ✓ หมายถึง องค์ประกอบที่ปฏิบัติเหมาะสม X หมายถึง องค์ประกอบที่ปฏิบัติไม่เหมาะสม

ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักและการประเมินจากผู้วิจัย ปรากฏว่าคะแนนระหว่างแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักกับที่ประเมินจากผู้วิจัย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ .938 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีข้อรายการที่สัมพันธ์กันต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ .306 และการนำจุดแข็ง จุดอ่อนมาวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อวางแผนพัฒนา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ .368

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักและคะแนนที่ประเมินจากผู้วิจัย

ข้อรายการ	R	P
1. การพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีความรู้ด้านการประเมิน	.802**	.000
2. การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนและมาตรฐานการประเมิน	.750**	.000
3. การกำหนดแผนการทำงานและการปฏิบัติงานตามแผน	.729**	.000
4. การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน	.306	.137
5. การกำหนดขอบเขตการประเมิน	.661**	.000
6. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน	.887**	.000
7. การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน	1.000**	-
8. การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูล	.805**	.000
9. การกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ถูกประเมินหรือผู้ให้ข้อมูล	.890**	.000
10. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	.822**	.000
11. การวิเคราะห์ข้อมูล	.728**	.000
12. การตรวจสอบวิธีการประเมินที่ใช้	.732**	.000
13. การตรวจสอบผลการประเมิน	.571**	.003
14. การกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมินและการกำหนดสารสนเทศ	.582**	.002
15. การจัดทำรายงานหรือการเขียนรายงานการประเมิน	.873**	.000
16. การเผยแพร่ผลการประเมิน	.665**	.000
17. การนำจุดแข็ง จุดอ่อน มาวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อวางแผนพัฒนา	.368	.071
18. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา	1.000**	-
19. การเลือกวิธีการแก้ไขจุดอ่อนและการลงมือปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน	.724**	.000
20. การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน	.840**	.000
เฉลี่ยรวม	.938**	.000

**P < .001

ตารางที่ 4.14 แสดงข้อรายการที่โรงเรียนปฏิบัติไม่เหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 25 โรงเรียน ปรากฏว่ามีรายการที่โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติไม่เหมาะสมจำนวนทั้งสิ้น 11 รายการ โดยรายการที่ปฏิบัติไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ การกำหนดกลุ่มผู้ให้ผลการประเมิน จำนวน 18 โรงเรียน รองลงมา คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน จำนวน 15 โรงเรียน การตรวจสอบวิธีการประเมิน จำนวน 13 โรงเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงรายการที่โรงเรียนปฏิบัติไม่เหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 โรงเรียน ปรากฏว่าก่อนใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักตรวจสอบวิธีการประเมินภายใน มีรายการที่โรงเรียนปฏิบัติไม่เหมาะสมรวมทั้งสิ้น 93 รายการ และหลังจากที่โรงเรียนได้ตรวจสอบความเหมาะสมของวิธีการประเมินโรงเรียนตนเองแล้ว ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในของโรงเรียนเกี่ยวกับแนวคิดที่จะเปลี่ยนวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนตนเองตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าโรงเรียนมีแนวคิดที่เปลี่ยนวิธีการประเมินในรายการที่โรงเรียนปฏิบัติไม่เหมาะสมจำนวน 88 รายการ คิดเป็นร้อยละ 94.62 ของจำนวนรายการทั้งหมด และมีเพียง 5 รายการที่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่ได้กล่าวถึง ซึ่งโรงเรียนที่ไม่ได้กล่าวถึงว่าจะปรับวิธีการประเมินในครั้งต่อไป ได้แก่ โรงเรียนสามัญ 4 จำนวน 2 รายการ คือ การกำหนดเครื่องมือในการประเมินและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โรงเรียน สปช1 จำนวน 2 รายการคือ การวิเคราะห์ข้อมูลและการกำหนดเกณฑ์การประเมิน โรงเรียนสช 3 จำนวน 1 รายการ คือ การเผยแพร่ผลการประเมิน

ตารางที่ 4.14 ข้อรายการที่โรงเรียนปฏิบัติไม่เหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน

รายการที่ปฏิบัติไม่เหมาะสม	จำนวนโรงเรียน	รูปแบบที่ปฏิบัติ (โรงเรียนที่ปฏิบัติ)	รูปแบบที่จะเปลี่ยน (โรงเรียนที่ปฏิบัติ)
1. การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน	15	-ไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ (10) -ประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ (และเข้าใจว่ามาตรฐานและตัวบ่งชี้คือวัตถุประสงค์การประเมิน (5)	จะวางแผนร่วมกันแล้วกำหนดให้ชัดเจน (บางโรงเรียนก็ไม่เข้าใจวิธีการปฏิบัติ) (15)
2. การกำหนดขอบเขตการประเมิน	5	-ไม่มีกรอบการประเมิน (2) -มีกรอบการประเมินแต่มีรายละเอียดไม่ครบแบบคร่าว ๆ (2) -ผู้รับผิดชอบแต่ละมาตรฐานกำหนดกรอบกันเองไม่ได้กำหนดกรอบร่วมกัน (1)	-ประชุมครู แล้วมาวางแผนร่วมกันตั้งแต่ต้นปี กำหนดรายละเอียดต่างๆ (2) -จะทำให้เป็นกิจกรรมและเป็นเอกสารแจกครูให้รับทราบทุกคน (1) -ต้องมาวางแผนร่วมกันให้คณะกรรมการประเมินมาประชุมแล้วกำหนดร่วมกัน(1) -กำหนดกรอบให้ชัดเจนในรายละเอียดต่างๆ (1)
3. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน	7	-ไม่มีเกณฑ์การประเมิน (4) -ไม่มีการตรวจสอบเกณฑ์การประเมิน (2) -กำหนดเกณฑ์โดยไม่ได้วิเคราะห์บริบทของโรงเรียนทำให้เกณฑ์ที่ตั้งบางตัวสูงไป หรือต่ำไป (1)	-ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนก่อนโดยจะดูผลจากการประเมินของปีนี้ว่าอยู่ระดับใด แล้วร่วมกันกำหนดเกณฑ์ (4) -ให้ทุกฝ่ายรับทราบจัดทำเป็นเอกสารแจก (2) -สอบถามครูว่าเกณฑ์ที่ตั้งเหมาะสมหรือไม่ ปรับให้เหมาะสมให้ทุกคนได้รับทราบ (2)
4. การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน	5	-เครื่องมือ 1 ชุดวัด 1 ตัวบ่งชี้ (2) -การกำหนดเครื่องมือไม่ได้พิจารณาร่วมกันแต่ละมาตรฐานที่รับผิดชอบทำกันเอง (2) -ใน 1 ตัวบ่งชี้วัดด้วยข้อคำถามเพียง 1-2 ข้อ (1)	-ปรับเครื่องมือให้น้อยลง โดยใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริงให้มากขึ้น (3) -ปรับเครื่องมือโดยรวมมาตรฐานหรือรวมตัวบ่งชี้ที่สามารถรวมกันได้ (1) -ปรับข้อคำถามให้ชัดเจนขึ้น ให้ครอบคลุม เหมาะสมกับโรงเรียนตนเอง (1)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการที่ปฏิบัติไม่เหมาะสม	จำนวนโรงเรียน	รูปแบบที่ปฏิบัติ (โรงเรียนที่ปฏิบัติ)	รูปแบบที่จะเปลี่ยน (โรงเรียนที่ปฏิบัติ)
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	8	<ul style="list-style-type: none"> -เก็บข้อมูลเป็นการเฉพาะกิจในวันสอบปลายภาคครั้งเดียว โดยเย็บเข้าเล่มให้นักเรียน และครูทำ (2) - นำเครื่องมือที่ใช้ประเมินในครั้งนี้นี้เก็บไว้ใช้ต่อไปปีหน้าโดยไม่ได้ปรับตัวเครื่องมือ (1) -วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เป็นระบบเดียวกันขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบมาตรฐานแต่ละมาตรฐาน(5) 	<ul style="list-style-type: none"> -วางแผนระบบการประเมินใหม่ โดยทำแผนการประเมินให้มีระบบกำกับที่ชัดเจน กำหนดปฏิทินงานทั้งปีตั้งแต่ต้นปีและมีการติดตามเป็นระยะๆ (5) -คงต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกันและทำให้อต่อเนื่อง -ให้มีการเก็บข้อมูลเทอมละครั้ง (3)
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	3	<ul style="list-style-type: none"> -ส่งให้กรรมการกลางเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล (1) -วิเคราะห์เป็นภาพรวมของโรงเรียน (1) -วิเคราะห์ภาพรวมของโรงเรียนทุกมาตรฐานโดยให้ครูทุกคนประเมินแต่ละมาตรฐานตามความคิดเห็นของแต่ละคน แล้วนำคะแนนมาเฉลี่ยว่าแต่ละมาตรฐานควรอยู่ระดับใด (1) 	<ul style="list-style-type: none"> -วางแผนให้เจ้าของงานหรือเจ้าของกิจกรรมวิเคราะห์เอง (1) -ให้ความรู้ครูเนื่องจากบางคนวิเคราะห์ไม่ได้ (1) -ปรับรูปแบบของการวิเคราะห์ให้วิเคราะห์เป็นรายคนได้อาจจะต้องปรับตัวเครื่องมือด้วย (1) -โรงเรียนต้องกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกคนปฏิบัติ (1)
7. การตรวจสอบวิธีการประเมิน	13	<ul style="list-style-type: none"> -ไม่มีการตรวจสอบวิธีการประเมิน (13) 	<ul style="list-style-type: none"> คณะกรรมการประเมินต้องมาคุยกันอภิปรายถึงวิธีการประเมินที่ประเมินไปเป็นอย่างไร เครื่องมือข้อมูลที่ได้ให้นำเชื่อถือหรือไม่ (13)
8. การตรวจสอบผลการประเมิน	9	<ul style="list-style-type: none"> -ไม่มีการตรวจสอบผลการประเมิน (9) 	<ul style="list-style-type: none"> -ทุกมาตรฐานที่ประเมินเสร็จนำผลการประเมินมาเสนอในที่ประชุม ซึ่งแจ้งผลการประเมินที่ประเมินมาตรงสภาพจริงหรือไม่ (6) -ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันตรวจสอบ (3)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการที่ปฏิบัติไม่เหมาะสม	จำนวนโรงเรียน	รูปแบบที่ปฏิบัติ (โรงเรียนที่ปฏิบัติ)	รูปแบบที่จะเปลี่ยน (โรงเรียนที่ปฏิบัติ)
9. การกำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมิน	18	-ไม่มีการวิเคราะห์สารสนเทศการประเมินที่แต่ละฝ่ายต้องการ (5) -ประชุมเสร็จก็แจ้งผลการประเมินที่ได้ไม่ได้ระบุผู้ใช้ผลการประเมิน (13)	-ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะที่ผลการประเมินประเมินแล้วเกี่ยวข้องกับใครก็นำไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนางานของตนเอง (15) -ต้องมีการปรึกษาหารือกันในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องว่าต้องการข้อมูลใด ลักษณะแบบไหน (2)
10. การเผยแพร่ผลการประเมิน	4	-เผยแพร่ผลการประเมินไม่ทัน (1) -ไม่ได้เผยแพร่ให้ผู้ปกครองหรือชุมชนทราบ (1) -ไม่ได้แจ้งผลการประเมินให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนทราบ (1) -เผยแพร่ผลการประเมินเป็นบางส่วนไม่ได้สรุปทุกเรื่อง (1)	-ทำผลการประเมินออกมาให้ทันตามกำหนดแล้วก็เผยแพร่ให้ทุกฝ่ายทราบ (1) -ทำเป็นเอกสารรูปเล่มฉบับย่อแจ้งผู้ปกครอง ชุมชนให้ทราบ (1) -สรุปผลการประเมินทุกประเด็นแจ้งให้ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ (1)
11. การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน	3	-ประเมินแล้วไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เนื่องจากเวลาจะทำแผนโครงการ กิจกรรม ก็ให้หัวหน้าหมวดมาระดมความคิดกันใหม่ คล้ายกับประเมินแล้วก็เสร็จสิ้นกันไป (3)	-ต้องมาวางแผนร่วมกันแล้วก็ต้องมาพิจารณา ปรึกษาหารือกัน หาแนวทางแก้ปัญหา ทำอย่างไรให้นำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ (3)

ตารางที่ 4.15 สรุปรายการที่โรงเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนก่อน ใช้ KEC และ หลังใช้ KEC

สังกัด	รายการที่ปฏิบัติ ก่อนใช้ KEC		แนวคิดที่จะเปลี่ยน หลังใช้ KEC	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน
สามัญ 1	16	4	4	-
สามัญ 2	16	5	5	-
สามัญ 3	17	3	3	-
สามัญ 4	12	8	6	2
สามัญ 5	19	1	1	-
สปช 1	10	10	8	2
สปช 2	14	6	6	-
สปช 3	16	4	4	-
สปช 4	12	8	8	-
สปช 5	15	5	5	-
กทม1	18	2	2	-
กทม2	19	1	1	-
กทม 3	19	1	1	-
กทม 4	17	3	3	-
กทม 5	15	5	5	-
สช 1	17	3	3	-
สช 2	20	-	-	-
สช 3	15	5	4	1
สช 4	13	7	7	-
สช 5	12	8	8	-
เทศบาล 1	18	2	2	-
เทศบาล 2	20	-	-	-
เทศบาล 3	19	1	1	-
เทศบาล 4	20	-	-	-
เทศบาล 5	19	1	1	-
รวม		93	88	
ร้อยละ			94.62	

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประโยชน์ของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก

3.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับประโยชน์ของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก

ตารางที่ 4.16 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัดและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ปรากฏว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดคือ ครูรับผิดชอบมาตรฐาน (ร้อยละ 44.3) รองลงมาคือ หัวหน้ามาตรฐาน (ร้อยละ 39.8) และผู้บริหาร/ผช.บริหาร (ร้อยละ 15.9) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายสังกัดพบว่าสังกัดที่มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด คือ สังกัด กทม ร้อยละ 22.73 รองลงมา คือ สังกัดสามัญ ร้อยละ 21.60 และสังกัดเทศบาล ร้อยละ 20.45 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ร้อยละของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสังกัด

สังกัด	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล			รวม
	ผู้บริหาร/ผช.บริหาร	หัวหน้ามาตรฐาน	ครูรับผิดชอบมาตรฐาน	
สามัญ	1 (5.3)	6 (31.6)	12 (63.2)	19 (21.60)
สปช	1 (6.7)	6 (40.0)	8 (53.3)	15 (17.05)
สช	6 (37.5)	3 (18.8)	7 (43.8)	16 (18.18)
กทม	3 (15.0)	11 (55.0)	6 (30.0)	20 (22.73)
เทศบาล	3 (16.7)	9 (50.0)	6 (33.3)	18 (20.45)
รวม	14 (15.9)	35 (39.8)	39 (44.3)	88 (100.0)

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อประโยชน์ของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก จำนวน 12 ด้าน ปรากฏว่าโดยภาพรวมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในของโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อประโยชน์ของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก (3.97) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ให้ประโยชน์มากที่สุดได้แก่ ด้านการออกแบบการประเมิน (4.12) รองลงมาคือด้านการประเมินอภิमान (4.08) และด้านการเก็บข้อมูล 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ให้ประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ข้อ 12.1 ช่วยโรงเรียนในการตรวจสอบคุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียน (4.23) รองลงมาคือ ข้อ 7.1 เนื้อหาของข้อรายการในแต่ละข้อเป็นประโยชน์กับโรงเรียนที่จะนำไปปฏิบัติ (4.22) และข้อ 7.2 การออกแบบการประเมินของแบบตรวจสอบรายการมีประโยชน์กับโรงเรียนที่จะพัฒนาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน (4.18)

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อประโยชน์ของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก

ข้อความ	Mean	S.D.	CV
1. ด้านการประเมินความพร้อมของโปรแกรม/องค์กร			
1.1 ช่วยประเมินความพร้อมของระบบสารสนเทศด้านการประเมินภายในของโรงเรียน	4.07	0.52	12.77
1.2 ช่วยโรงเรียนประเมินความพร้อมในด้านการวางแผนการประเมินและการดำเนินการประเมินภายในของโรงเรียน	4.05	0.60	14.81
1.3 ช่วยประเมินความพร้อมของบุคลากรภายในโรงเรียนในการทำการประเมินภายในของโรงเรียน	4.01	0.59	14.71
1.4 ช่วยโรงเรียนประเมินระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนเกี่ยวกับการทำการประเมินภายใน	3.91	0.56	14.32
1.5 ช่วยประเมินความพร้อมของงบประมาณ เวลาที่ใช้และทรัพยากรที่ใช้ในการทำการประเมินภายในของโรงเรียน	3.66	0.69	18.85
เฉลี่ย	3.93	0.43	10.94
2. ด้านความพร้อมและความสามารถของผู้ประเมิน			
2.1 ช่วยผู้ประเมิน (ครู, ผู้บริหาร) วัธีการทำการประเมินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการประเมิน	4.08	0.61	14.95
2.2 ช่วยผู้ประเมิน (ครู, ผู้บริหาร) ประเมินระดับความรู้ความสามารถของตนเองในการประเมินวัธีการประเมินภายในของโรงเรียน	4.06	0.63	15.51
2.3 ช่วยผู้ประเมิน (ครู, ผู้บริหาร) ประเมินวัธีการประเมินภายในของโรงเรียนตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.02	0.56	13.93
2.4 ช่วยผู้ประเมิน (ครู, ผู้บริหาร) รู้แนวทางในการทำการประเมินภายในของโรงเรียน	4.00	0.60	15.00
2.5 ช่วยผู้ประเมิน (ครู, ผู้บริหาร) พัฒนาความรู้และทักษะในการประเมินได้ถูกต้องตามความต้องการของตนเอง	3.98	0.56	14.07
เฉลี่ย	4.02	0.49	12.18
3. ด้านการระบกลุ่มผู้ให้ผลการประเมินหลัก			
3.1 ช่วยโรงเรียนกำหนดกลุ่มผู้ให้ผลการประเมินที่ชัดเจนขึ้น	3.93	0.64	16.28
3.2 ช่วยผู้ที่ใช้ผลการประเมินในโรงเรียนให้มีความรู้ และมีความสนใจในการทำการประเมินมากขึ้น	3.90	0.60	1.38
3.3 ช่วยผู้ให้ผลการประเมินในโรงเรียนเป็นคนที่เปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	3.84	0.80	20.83
เฉลี่ย	3.89	0.54	13.88
4. ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์			
4.1 ช่วยโรงเรียนในการวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินภายในของโรงเรียน	3.98	0.64	16.08
4.2 ช่วยโรงเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่จะสนับสนุนการประเมินภายในของโรงเรียน	3.97	0.60	15.11
4.3 ช่วยโรงเรียนวิเคราะห์ทรัพยากรที่ต้องใช้ในการทำการประเมินภายในโรงเรียน	3.97	0.60	15.11
4.4 ช่วยประเมินระดับความรู้ในการประเมินและประสบการณ์ของครู ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน	3.92	0.62	15.81
4.5 ช่วยโรงเรียนในการตัดสินใจกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการทำการประเมินภายในโรงเรียนได้เหมาะสม	3.91	0.60	15.34
4.6 ช่วยโรงเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินประเมิน	3.87	0.60	15.50
4.7 ช่วยโรงเรียนวิเคราะห์ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมิน	3.56	0.78	21.91
เฉลี่ย	3.86	0.44	11.39

พหุคูณของคะแนนเท่ากับ 1-5

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ข้อคำถาม	Mean	S.D.	CV
5. การระบุลักษณะของการใช้ผลการประเมินตามที่ต้องการ			
5.1 ช่วยโรงเรียนปรับปรุงวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น	4.09	0.68	16.62
5.2 ช่วยโรงเรียนให้ทราบจุดบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการประเมินภายในของโรงเรียนตนเองและสามารถหาแนว ทางแก้ไข	4.09	0.72	17.60
5.3 ช่วยโรงเรียนให้ทราบจุดอ่อนของดำเนินการประเมินภายในของโรงเรียนตนเองและนำมาปรับปรุงสำหรับการประเมินครั้งต่อไป	4.07	0.70	17.19
5.4 ช่วยโรงเรียนให้เข้าใจหลักการของการประเมินภายในของโรงเรียนมากขึ้น	4.02	0.71	17.66
5.5 ช่วยโรงเรียนปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนให้มีประสิทธิผลมากขึ้น	4.02	0.69	17.16
5.6 ช่วยโรงเรียนในการออกแบบการประเมินภายในของโรงเรียนในครั้งต่อไปให้ถูกต้องตามหลักการประเมิน	4.00	0.71	17.75
5.7 ช่วยเป็นแนวทางให้โรงเรียนนำไปใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน	3.99	0.59	14.78
เฉลี่ย	4.04	0.56	13.86
6. ด้านการเน้นความสำคัญในการประเมิน			
6.1 ช่วยโรงเรียนทำการประเมินให้เกิดประโยชน์กับผู้ได้ผลทุกกลุ่ม	4.00	0.60	15.00
6.2 ช่วยโรงเรียนให้เห็นความสำคัญของการประเมินภายในของโรงเรียนและการพัฒนาระบบการประเมินภายในของตนเอง	3.98	0.62	15.57
6.3 ช่วยผู้ได้ผลการประเมินให้มีส่วนร่วมในการประเมินมากขึ้น	3.97	0.59	14.86
6.4 ช่วยบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำการประเมินมากขึ้น	3.92	0.62	15.81
เฉลี่ย	3.96	0.50	12.62
7. ด้านการออกแบบการประเมิน			
7.1 เนื้อหาของข้อรายการในแต่ละข้อเป็นประโยชน์กับโรงเรียนที่จะนำไปปฏิบัติ	4.22	0.65	15.40
7.2 การออกแบบการประเมินของแบบตรวจสอบรายการมีประโยชน์กับโรงเรียนที่จะพัฒนาวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน	4.18	0.75	17.94
7.3 การออกแบบการประเมินมีความเหมาะสมและสะดวกต่อการใช้ที่โรงเรียนจะนำไปใช้	4.10	0.66	16.09
7.4 วิธีการนำเสนอของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักช่วยให้โรงเรียนเลือกวิธีการที่จะปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่ากับการประเมิน	4.00	0.58	14.50
เฉลี่ย	4.12	0.56	13.59
8. ด้านการจำลองการใช้งาน			
8.1 แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักสามารถช่วยในการออกแบบการประเมินภายในของโรงเรียน	3.94	0.68	17.25
8.2 แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักโรงเรียนสามารถจำลองการใช้ประโยชน์	3.84	0.64	16.66
เฉลี่ย	3.89	0.59	15.16

พิสัยของคะแนนเท่ากับ 1-5

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ข้อความ	Mean	S.D.	CV
9. ด้านการเก็บข้อมูล			
9.1 ช่วยสะท้อนกระบวนการประเมินภายในของโรงเรียนตลอดการประเมิน	4.14	0.61	14.73
9.2 ช่วยโรงเรียนรับทราบถึงความก้าวหน้าของการประเมินภายในโรงเรียน	4.06	0.66	16.25
9.3 ช่วยโรงเรียนให้ค้นพบวิธีการประเมินที่ยังไม่เหมาะสม	4.05	0.65	16.04
เฉลี่ย	4.07	0.55	13.51
10. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล			
10.1 ช่วยโรงเรียนรู้แนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้อง	3.97	0.65	16.37
10.2 ช่วยโรงเรียนในการจัดระบบข้อมูลให้เข้าใจง่ายและเป็นขั้นตอน	3.93	0.69	17.55
10.3 ช่วยโรงเรียนให้ทราบถึงข้อจำกัดของข้อมูล	3.88	0.72	18.55
10.4 ช่วยโรงเรียนวางระบบฐานข้อมูลของโรงเรียนให้เป็นระบบมากขึ้นและสะดวกในการใช้	3.77	0.75	19.89
เฉลี่ย	3.88	0.60	15.46
11. ด้านการช่วยงานให้สะดวกขึ้น			
11.1 ช่วยโรงเรียนในการตรวจสอบการดำเนินการประเมินภายในสะดวกขึ้น	3.91	0.67	17.13
11.2 ช่วยโรงเรียนในการวางแผนการปฏิบัติงานการประเมินภายในได้ง่ายขึ้น	3.90	0.67	17.17
เฉลี่ย	3.90	0.63	16.15
12. การประเมินอภิमान			
12.1 ช่วยโรงเรียนในการตรวจสอบคุณภาพของการประเมินภายในของโรงเรียน	4.23	0.65	15.36
12.2 ช่วยโรงเรียนในการตรวจสอบวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนที่ดำเนินการขึ้น	4.07	0.69	16.95
12.3 ช่วยโรงเรียนให้มั่นใจในผลการประเมินภายในของโรงเรียนตนเอง	4.05	0.67	16.54
12.4 ช่วยโรงเรียนปรับปรุงแก้ไขวิธีการประเมินที่ยังไม่เหมาะสม	4.01	0.73	18.20
เฉลี่ย	4.08	0.61	14.95
เฉลี่ยรวมทั้งฉบับ	3.97	0.41	10.32

พิสัยของคะแนนเท่ากับ 1-5

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อประโยชน์ของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักจำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏว่าโดยภาพรวมแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักมีประโยชน์ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก (3.97) เมื่อพิจารณารายด้านด้านที่มีประโยชน์มากที่สุดคือด้านการออกแบบการประเมิน (4.12) รองลงมาคือด้านการประเมินอภิमान (4.08) และด้านการเก็บข้อมูล (4.07)

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อประโยชน์ของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักจำแนกเป็นรายด้าน

เนื้อหา	Mean	S.D.	CV
1. ด้านการออกแบบการประเมิน	4.12	0.56	13.59
2. ด้านการประเมินอภิमान	4.08	0.61	14.95
3. ด้านการเก็บข้อมูล	4.07	0.55	13.51
4. ด้านการระบุลักษณะของการใช้ผลการประเมินตามที่ต้องการ	4.04	0.56	13.86
5. ด้านความพร้อมและความสามารถของผู้ประเมิน	4.02	0.49	12.18
6. ด้านการเห็นความสำคัญในการประเมิน	3.96	0.50	12.62
7. ด้านการประเมินความพร้อมของโปรแกรม/องค์กร	3.93	0.43	10.94
8. ด้านการช่วยงานให้สะดวกขึ้น	3.90	0.63	16.15
9. ด้านการระบุกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมินหลัก	3.89	0.54	13.88
10. ด้านการจำลองการใช้งาน	3.89	0.59	15.16
11. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล	3.88	0.60	15.46
12. ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์	3.86	0.44	11.39
เฉลี่ย	3.97	0.41	10.32

พิสัยของคะแนนเท่ากับ 1-5

3.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประโยชน์ของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภายในโรงเรียนที่ตอบแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักพบว่า แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักมีประโยชน์กับโรงเรียนในหลายประเด็นด้วยกัน ทั้งในด้านของการวางแผนระบบการทำงาน วางแผนการประเมิน และการออกแบบระบบการประเมิน โดยโรงเรียนมองเห็นว่ามีประโยชน์มากในการวางแผนระบบการทำงาน ระบบการประเมินให้มีขั้นตอนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ทำให้โรงเรียนทราบถึงข้อบกพร่องของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนว่าโรงเรียน บกพร่องในเรื่องใดจะต้องปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง รายการใดที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องจะได้ปรับเปลี่ยนให้ถูกต้องหลักการประเมินหรือรายการใดที่ยังไม่ได้ปฏิบัติจะได้นำมาปฏิบัติและปรับปรุงวิธีการประเมินให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

“ถ้าดูในภาพรวมมีประโยชน์แน่นอน เพราะจากที่เราทำงานกันเหมือนที่พี่บอกว่าเราไม่รู้เรื่องอะไรเลย ทำกันไปเรื่อย ๆ พอมาอ่านตัวนี้มันชัดเจนขึ้นมองเห็นภาพของการทำการประเมินภายในเป็นระบบต่อเนื่องชัดเจนขึ้น ตัวนี้ทำยังไงๆ ยังนึกจะถ่ายเอกสารได้เลย นอกจากนี้ปรับระบบการทำงานของการบริหารงาน การวางแผนเรื่องใหญ่เลย นี่คือจุดบอดของเราอยู่ ปรับการวางแผนการทำงานและก็ช่วยผู้บริหารและช่วยตัวครูในการทำงานอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น และเป็นขั้นตอน เพราะมันเป็น Step ของการทำงานทุกตัวของ การประเมินภายในว่าแต่ละตัวต้องทำอะไรให้ถูกต้อง”

(ผู้ประสานการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 2)

“จริง ๆ เท่าที่อ่านดูก็พอให้เรามองเห็นภาพไอ้สิ่งที่เราทำมันมีจุดบอดตรงไหน แล้วก็ อย่างเช่น การทำไม่ต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมเราบอกไม่มีบางทีมันก็น้อย”

(ผช. วิชาการ โรงเรียน สช 5)

“สิ่งที่มีประโยชน์อีกอันก็คือมองเห็นตัวเองว่าการประเมินในมาตรฐานไหนที่เราหย่อนไป และขาดความต่อเนื่องต้องไปปรับ ก็ต้องไปชี้แจงและวางระบบกำกับติดตามให้ชัดเจนขึ้น เพราะคิดว่าถ้าระบบติดตามดีมันก็จะทำให้เราทำงานต่อเนื่องเพราะมันมีคนมากำกับติดตามเรา มาจ้เรา”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 4)

“มีประโยชน์มาก พี่ได้ข้อคิดหลาย ๆ อย่างพี่จะต้องไปประชุมพูดคุยกับกรรมการว่าจะต้องมีตรงนั้นตรงนี้ ต้องปรับตัวเครื่องมือได้แน่นอน ปรับกระบวนการ ระบบการทำงานที่คิดไว้แล้วพี่ต้องให้ ผอ. ลงมาช่วย เรื่องการวางแผนการทำงานใหม่ พี่จะต้องทำยังไง...”

(คณะกรรมการประเมินภายใน โรงเรียนสามัญ 3)

“ที่เห็นได้ชัดก็คือมี Process ในการทำงานเพราะว่าเป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับการทำงาน เวลาอ่านไป พี่ก็เอ้เราทำได้หรือปล่าว เออ มีหลายอันนะที่ทำบ้างไม่ได้บ้างก็คิดว่า เออ ถ้ายังไงจะทดลองทำอะไรทำได้ก็ทำ อะไรทำไม่ได้ก็ละไว้ก่อน ไม่ได้เสียหาย ทำให้ชัดเจนขึ้นว่าทำไปยังไม่ถูกต้อง”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนกทม 3)

“ที่เห็นจุดสำคัญ ๆ อันแรกก็คือพอมองปุ๊บจะรู้ว่าโรงเรียนเรา (1) ไม่มีการวางแผนการประเมิน ไม่มีการวางแผนการประเมินว่าการประเมินของเราเนี่ย ควรกำหนดระยะเวลาให้ชัดเจน มีรูปแบบให้ทุกคนเห็นชัดเจน (2) ก็คือการเผยแพร่ไอ้ตัวผลการประเมินนี้ไม่ใช่รับรู้แบบคร่าว ๆ หรือว่าทุกคนควรจ้รับรู้ลึกซึ้ง (3) ผลการประเมินอันนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ (4) วิธีการประเมินหรือการออกแบบการประเมินมันทำให้เราได้คิดว่าเอ๊ะ ไอ้ที่เราทำไปมันประเมินได้จริงตามที่ต้องการ เช่น บางอันที่หายไป ที่ไม่สมบูรณ์แบบหรือการตั้งเกณฑ์ของเราไม่ถูกต้อง”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านปัจจัย โรงเรียนสามัญ 1)

“ถ้าให้ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มทำจะดีมาก จะได้ไปขยายผลครูในโรงเรียน ว่าช่วยเหลือการประเมินภายในของเราอย่างไรบ้าง สามารถตรวจเช็คได้ว่าเออ ตรงไหนที่เรายังไม่ได้ทำ เครื่องมือนี้ออกมาปุ๊บครอบคลุมดีนะ ละเอียดดี คือบางอย่างเนี่ย เราคิดไม่ถึงว่าเออ จะช่วยเพื่อนครูตรงไหนได้”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 3)

“เราจะได้อันไหนควรจะปรับปรุงควรจะแก้ เราจะได้อันไหนเราแข่งตรงนั้นเราจะได้แก้”

(หัวหน้ามาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 5)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายใน

ขั้นตอนนี้เสนอผลการวิเคราะห์เป็นรายโรงเรียนและรายสังกัด ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอรรถประโยชน์ (U) ด้านความเป็นไปได้ (F) ด้านความเหมาะสม (P) และด้านความถูกต้อง (A)

ตารางที่ 4.19 แสดงความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในจำแนกตามโรงเรียน ปรากฏว่าโรงเรียนที่มีความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในระดับมากมีร้อยละ 12 โรงเรียนที่มีระดับความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 52 ส่วนโรงเรียนที่มีระดับความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างน้อย มีร้อยละ 36

ตารางที่ 4.19 ระดับความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในจำแนกตามโรงเรียน

สังกัด	มาตรฐานการประเมิน				Mean	ระดับความเหมาะสม
	ด้านอรรถประโยชน์	ด้านความเป็นไปได้	ด้านความเหมาะสม	ด้านความถูกต้อง		
สามัญ 1	2.17	2.00	1.75	1.63	1.93	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สามัญ 2	2.08	2.00	2.00	1.88	2.00	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สามัญ 3	2.33	2.33	2.50	2.00	2.27	ปานกลางค่อนข้างมาก
สามัญ 4	1.83	1.83	1.75	1.63	1.77	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สามัญ 5	2.25	2.00	1.75	2.13	2.10	ปานกลางค่อนข้างมาก
เฉลี่ย	2.13	2.03	1.95	1.85	2.01	ปานกลางค่อนข้างมาก
สปช 1	2.17	2.00	2.00	1.38	1.90	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สปช 2	1.92	1.83	1.75	1.75	1.83	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สปช 3	2.33	2.17	2.25	2.00	2.20	ปานกลางค่อนข้างมาก
สปช 4	2.00	2.00	1.75	1.88	1.93	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สปช 5	2.17	1.83	2.25	1.88	2.03	ปานกลางค่อนข้างมาก
เฉลี่ย	2.11	1.96	2.00	1.77	2.01	ปานกลางค่อนข้างมาก
สช 1	2.25	2.00	2.25	1.88	2.10	ปานกลางค่อนข้างมาก
สช 2	2.58	2.50	2.50	2.25	2.47	ปานกลางค่อนข้างมาก
สช 3	1.67	1.83	1.50	1.75	1.70	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สช 4	1.92	1.67	1.75	1.25	1.67	ปานกลางค่อนข้างน้อย
สช 5	2.08	2.00	2.00	1.63	1.93	ปานกลางค่อนข้างน้อย
เฉลี่ย	2.10	2.00	2.00	1.75	1.97	ปานกลางค่อนข้างน้อย
กทม 1	2.42	2.33	2.25	2.25	2.33	ปานกลางค่อนข้างมาก
กทม 2	2.58	2.50	2.25	2.50	2.50	ปานกลางค่อนข้างมาก
กทม 3	2.58	2.50	2.50	2.50	2.53	มาก
กทม 4	2.42	2.17	2.50	2.25	2.33	ปานกลางค่อนข้างมาก
กทม 5	2.33	2.00	2.50	2.00	2.20	ปานกลางค่อนข้างมาก
เฉลี่ย	2.46	2.30	2.40	2.30	2.38	ปานกลางค่อนข้างมาก
เทศบาล 1	2.25	2.50	2.50	2.25	2.33	ปานกลางค่อนข้างมาก
เทศบาล 2	2.50	2.33	2.50	2.13	2.37	ปานกลางค่อนข้างมาก
เทศบาล 3	2.17	2.17	2.00	2.13	2.13	ปานกลางค่อนข้างมาก
เทศบาล 4	2.50	2.67	3.00	2.38	2.57	มาก
เทศบาล 5	2.50	2.67	2.50	2.50	2.53	มาก
เฉลี่ย	2.38	2.46	2.50	2.27	2.38	ปานกลางค่อนข้างมาก
เฉลี่ยรวม	2.24	2.15	2.17	1.99	2.14	ปานกลางค่อนข้างมาก

หมายเหตุ ระดับความเหมาะสมรวม ต่ำกว่า 1.51 หมายถึงระดับความเหมาะสมน้อย 1.51-2.00 หมายถึงระดับความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างน้อย 2.01-2.50 หมายถึงระดับความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างมาก และ 2.50 ขึ้นไป หมายถึงระดับความเหมาะสมมาก

ตารางที่ 4.20 ร้อยละของโรงเรียนเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายใน จำแนกตามเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมและสังกัด เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของวิธีการประเมินทั้ง 4 ด้าน โดยสรุปพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนมีการออกแบบวิธีการประเมินที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางค่อนข้างมาก (ร้อยละ 52.0) เมื่อพิจารณารายสังกัดพบว่า สังกัดที่มีการออกแบบการประเมินที่มีความ

เหมาะสมระดับมาก ได้แก่สังกัด เทศบาล (ร้อยละ 40) รองลงมาคือสังกัด กทม (ร้อยละ 20) ส่วนสังกัดอื่นมีการออกแบบการประเมินที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

ตาราง 4.20 ร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามระดับความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายใน

เกณฑ์การวิเคราะห์ ความเหมาะสม	ระดับ ความเหมาะสม	สามัญ		สปช		สช		กทม		เทศบาล		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
อรรถประโยชน์ (U)	น้อย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	1	20.0	2	40.0	2	40.0	-	-	-	-	5	20.0
	ปานกลางค่อนข้างมาก	4	80.0	3	60.0	2	40.0	3	60.0	5	100.0	17	68.0
	มาก	-	-	-	-	1	20.0	2	40.0	-	-	3	12.0
	รวม	5	100.0	5	100.0	5	100.0	5	100.0	5	100.0	25	100.0
ความเป็นไปได้ (F)	น้อย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	4	80.0	4	80.0	4	80.0	1	20.0	-	-	13	52.0
	ปานกลางค่อนข้างมาก	1	20.0	1	20.0	1	20.0	4	80.0	3	60.0	10	40.0
	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	2	40.0	2	8.0
	รวม	5	100.0	5	100.0	5	100.0	5	100.0	5	100.0	25	100.0
ความเหมาะสม (P)	น้อย	-	-	-	-	1	20.0	-	-	-	-	1	4.0
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	4	80.0	3	60.0	2	40.0	-	-	-	-	9	36.0
	ปานกลางค่อนข้างมาก	1	20.0	2	40.0	2	40.0	5	100.0	3	60.0	13	52.0
	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	2	40.0	2	8.0
	รวม	5	100.0	5	100.0	5	100.0	5	100.0	5	100.0	25	100.0
ความถูกต้อง (A)	น้อย	-	-	1	20.0	1	20.0	-	-	-	-	2	8.0
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	4	80.0	4	80.0	3	60.0	1	20.0	1	20.0	13	52.0
	ปานกลางค่อนข้างมาก	1	20.0	-	-	1	20.0	4	80.0	3	60.0	9	36.0
	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20.0	1	4.0
	รวม	5	100.0	5	100.0	5	100.0	5	100.0	5	100.0	25	100.0
รวม	น้อย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปานกลางค่อนข้างน้อย	3	60.0	3	60.0	3	60.0	-	-	-	-	9	36.0
	ปานกลางค่อนข้างมาก	2	40.0	2	40.0	2	40.0	4	80.0	3	60.0	13	52.0
	มาก	-	-	-	-	-	-	1	20.0	2	40.0	3	12.0
	รวม	5	100.0	5	100.0	5	100.0	5	100.0	5	100.0	25	100.0

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนจำแนกตามสังกัด ปรากฏว่า ในภาพรวมด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ด้านอรรถประโยชน์ (A) (2.24) รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม (P) (2.17) และด้านความเป็นไปได้ (F) (2.15) ตามลำดับ เมื่อพิจารณา

ความเหมาะสมรายสังกัด พบว่าแต่ละสังกัดมีคะแนนความเหมาะสมมากที่สุดในด้านอรรถประโยชน์ (U) ยกเว้นสังกัดเทศบาลมีคะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินมากที่สุดด้านความเหมาะสม (P)

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียนจำแนกตามสังกัด

เกณฑ์การวิเคราะห์ ความเหมาะสม	สามัญ		สปช.		สช.		กทม.		เทศบาล		รวม	
	Mean n	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
ด้านอรรถประโยชน์ (U)	2.13	.19	2.11	.16	2.10	.34	2.46	.11	2.38	.16	2.24	.24
ด้านความเป็นไปได้ (F)	2.03	.18	1.96	.13	2.00	.31	2.30	.21	2.46	.21	2.15	.28
ด้านความเหมาะสม (P)	1.95	.32	2.00	.25	2.00	.39	2.40	.13	2.50	.35	2.17	.36
ด้านความถูกต้อง (A)	1.85	.22	1.77	.24	1.75	.36	2.30	.20	2.27	.16	1.99	.33

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในระหว่างสังกัด โดยการทดสอบด้วยค่าเอฟ ดังปรากฏในตารางที่ 4.22 พบว่าคะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในระหว่างสังกัดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการทดสอบรายคู่ในตารางที่ 4.23 พบว่า โรงเรียนในสังกัด กทม และ เทศบาล มีความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในแตกต่างกับ สังกัด สปช. และ สช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีความแตกต่างกับสังกัดสามัญ โดยที่สังกัด กทม และเทศบาลมีความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในมากกว่าสังกัด สปช และ สช

ตารางที่ 4.22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในระหว่างสังกัด

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ระหว่างสังกัด	.938	4	.235	5.544*	0.004
ภายในสังกัด	.846	20	.042		
รวม	1.784	24			

* P < .05

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of Variances ด้วยสถิติ Levene Statistic พบว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงโดยค่าสถิติสำหรับตัวแปรอิสระ เท่ากับ 1.391, p = 0.273

ตารางที่ 4.23 ผลการทดสอบรายคู่ของความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในระหว่างสังกัด

สังกัด	ค่าเฉลี่ย	สังกัด				
		สามัญ	สปช	สช	กทม	เทศบาล
สามัญ	2.01					
สปช	1.98	.0333				
สช	1.97	.0400	.0067			
กทม	2.38	-.3667	-.4000*	-.4067*		
เทศบาล	2.38	-.3733	-.4061*	-.4133*	-.0067	

* P < .05

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในระหว่างด้านของความเหมาะสมของวิธีการประเมินที่มีสังกัดต่างกันปรากฏว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ด้าน**อรรถประโยชน์ (U)** สังกัดกทม มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 ด้าน**ความเป็นไปได้ (F)** สังกัดเทศบาล มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 ด้าน**ความเหมาะสม (P)** สังกัด เทศบาลมีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 ด้าน**ความถูกต้อง (A)** สังกัด กทม มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 ผลการทดสอบรายคู่ในตารางที่ 4.25 พบว่าสังกัด เทศบาล มีความเหมาะสมด้านความเป็นไปได้ (F) แตกต่างจากสังกัดอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความเหมาะสมมากกว่า แต่ไม่แตกต่างกับสังกัด กทม. ส่วนด้านความถูกต้อง(A) พบว่า สังกัด กทม และสังกัดเทศบาล มีความเหมาะสมแตกต่างกับ สังกัดสภช และสังกัดสช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความเหมาะสมมากกว่า แต่ไม่มีความแตกต่างกับสังกัดสามัญ

ตารางที่ 4.24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในระหว่างเกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสมที่มีสังกัดต่างกัน

เกณฑ์การวิเคราะห์ความเหมาะสม	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านอรรถประโยชน์ (U)	ระหว่างสังกัด	.591	4	.148	3.332*	.030
	ภายในสังกัด	886	20	.044		
	รวม	1.477	24			
ด้านความเป็นไปได้ (F)	ระหว่างสังกัด	.962	4	.241	4.920*	.006
	ภายในสังกัด	.978	20	.049		
	รวม	1.940	24			
ด้านความเหมาะสม (P)	ระหว่างสังกัด	1.340	4	.335	3.573*	.024
	ภายในสังกัด	1.875	20	.094		
	รวม	3.215	24			
ด้านความถูกต้อง (A)	ระหว่างสังกัด	1.504	4	.376	6.045*	.002
	ภายในสังกัด	1.244	20	.062		
	รวม	2.747	24			

* P < .05

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of Variances ด้วยสถิติ Levene Statistic พบว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงโดยค่าสถิติสำหรับตัวแปรอิสระด้านอรรถประโยชน์ เท่ากับ 1.490, p= 0.243 ด้านความเป็นไปได้ เท่ากับ .449, p= 0.772 ด้านความเหมาะสม เท่ากับ 0.650, p= 0.752 ด้านความถูกต้อง เท่ากับ 0.650, p= 0.634

ตารางที่ 4.25 ผลการทดสอบรายคู่ของความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในระหว่างสังกัด

เกณฑ์การวิเคราะห์ ความเหมาะสม	สังกัด	ค่าเฉลี่ย	สังกัด				
			สามัญ	สปช.	สช.	กทม.	เทศบาล
ด้านความเป็นไปได้ (F)	สามัญ	2.03					
	สปช.	1.96	.0667				
	สช.	2.00	.0333	-.0333			
	กทม.	2.30	-.2667	-.3333	-.3000		
	เทศบาล	2.46	-.4333*	-.5000*	-.4667*	-.1667	-
ด้านความถูกต้อง (A)	สามัญ	1.85					
	สปช.	1.77	.0750				
	สช.	1.75	.1000	.0250			
	กทม.	2.30	-.4500	-.5250*	-.5500*		
	เทศบาล	2.27	-.4250	-.5000*	-.5250*	.0250	-

* P < .05